

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde

2022. gada 13. septembrī

Sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš.

A. Laviņš.

Labrīt! Sēdieties lūdzu!

Tiesas sēdi pasludinu par atklātu.

Tiks izskatīta lieta Nr. 2021-31-0103 „*Par Elektroenerģijas tirgus likuma 31.³ panta pirmās un trešās daļas, kā arī Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumu Nr. 560 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamās energoresursus, kā arī par cenu noteikšanas kārtību un uzraudzību” 21.3., 28., 30., 31., 48.4. punkta un 3. pielikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam teikumam.*”

Satversmes tiesa lietu izskatīs šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs **Aldis Laviņš,**

tiesneši **Irēna Kucina, Gunārs Kusiņš, Jānis Neimanis, Artūrs Kučs, Anita Rodiņa un Jautrīte Briede.**

Tiesas sēdi protokolē tiesas sēžu sekretāre **Alise Ziemele.**

Tiesas sēde notiek klātienē, bet pieaicinātās personas tiks uzklausītas gan klātienē, gan attālinātā režīmā, izmantojot tehnoloģiju sniegtās iespējas.

Lietas dalībnieki lietā:

Pieteikuma iesniedzēju pusē:

AS „ZIEDI JP”, SIA „AD Biogāzes stacija”, SIA „BIO FUTURE”, SIA „GAS STREAM”, sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Conatus BIOenergy”, AS „International Investments”, SIA „Agro Iecava”, SIA „RZS ENERGO”, sabiedrība ar ierobežotu atbildību LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS UNIVERSITĀTES MĀCĪBU UN PĒTĪJUMU SAIMNIECĪBA „VECAUCE”.

Visas pieteikuma iesniedzējas tiesas sēdē pārstāv zvērināts advokāts **Lauris Liepa** un zvērināts advokāts **Toms Krūmiņš.**

Savukārt trīs pieteikuma iesniedzējas — SIA „AD Biogāzes stacija”, SIA „Agro Iecava” un SIA „RZS ENERGO” — papildus pārstāv arī sabiedrību valdes loceklis **Mārtiņš Pelšs.**

Vaicāšu tiesas sēžu sekretārei, vai ir pārbaudīti ieradušos personu, personu apliecinošie dokumenti un pilnvarojums?

A. Ziemele.

Jā, ir pārbaudīts.

A. Laviņš.

Paldies.

Redzu, ka zvērināts advokāts Lauris Liepa piedalās, zvērināts advokāts Toms Krūmiņš un nosaukto sabiedrību valdes pārstāvis Mārtiņš Pelšs.

Paldies.

Tātad esam noskaidrojuši, kas ir pieteikuma iesniedzējs un kuras personas pārstāvēs šīs nosauktās juridiskās personas tiesas sēdē.

Institūcijas, kas izdevušas apstrīdētos aktus:

Ir gan Saeima, gan Ministru kabinets.

Un Saeimu šajā tiesas sēdē pārstāv Ekonomikas ministrijas Juridiskā departamenta Tiesiskā nodrošinājuma nodaļas vadītājs **Haralds Skarbnieks**.

Jā... labrīt...

Personu apliecinošs dokuments un pilnvarojums ir pārbaudīti?

A. Ziemele.

Jā, ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Un otra institūcija, kuras izdots akts ir apstrīdēts, kā jau minēju, ir Ministru kabinets. Ministru kabinetu šajā tiesas sēdē pārstāv Ekonomikas ministrijas Juridiskā departamenta Tiesiskā nodrošinājuma nodaļas vadītāja vietnieks **Rolands Vītiņš**.

Labrīt...

Un arī vaicāšu... Personas apliecinošs dokuments ir pārbaudīts un pilnvarojums?

A. Ziemele.

Ir pārbaudīts.

A. Laviņš.

Pārbaudīts. Paldies.

Lietas dalībnieki ir noskaidroti. Tāpēc pāriesim pie lūgumu daļas.

Satversmes tiesā ir saņemts lūgums no pieteikuma iesniedzējām pievienot lietas materiāliem papildu paskaidrojumus un pārskatus par to darbību 2021. gadā.

Satversmes tiesa šos dokumentus ir nosūtījusi lietas dalībniekiem un ir informējusi, ka šāda veida lūgums tiks izlemts tiesas sēdē.

Vaicāšu pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem: uzturat šajā tiesas sēdē šo lūgumu?

L. Liepa.

Godātā tiesa, mēs uzturam šo lūgumu, ir bijusi iespēja ar to iepazīties savlaicīgi arī procesa dalībniekiem. Lūgums ir pamatots ar nepieciešamību uzzināt par tiem nozīmīgiem apstākļiem katra pieteicēja saimnieciskajā darbībā kopš pieteikuma iesniegšanas un līdz sēdes izskatīšanas dienai. Lūdzam pievienot!

A. Laviņš.

Paldies.

Saeimas pārstāvja viedoklis kāds būs par šo lūgumu?

H. Skarbnieks.

Nav iebildumu.

A. Laviņš.

Nav iebildumu.

Ministru kabineta pārstāvim?

R. Vītiņš.

Arī nav iebildumu.

A. Laviņš.

Arī nebūs iebildumu.

Tiesnešiem?... Lūgums tiek apmierināts un šie dokumenti ir pievienoti lietas materiāliem.

Vai lietas dalībniekiem šobrīd ir vēl kādi citi lūgumi, kas sekmētu lietas izskatīšanu pēc būtības?

No pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem?

T. Krūmiņš.

Godātā tiesa! Paldies. Varbūt ir ne gluži lūgums, bet precizējoša norāde. Ar šī gada 18. augustu pieteicējs — SIA „Latvijas Lauksaimniecības universitātes Mācību un pētījumu saimniecība „Vecauce”” — ir mainījis nosaukumu un šobrīd tā saucās SIA „Mācību un pētījumu saimniecība „Vecauce””. Varbūt tāda precizējoša norāde, kas varētu precīzāk atspoguļot pieteicējus šajā lietā. Paldies.

A. Laviņš.

Vai jūs varat iesniegt šāda apstākļa apstiprinošus dokumentus?

T. Krūmiņš.

Ja godātā tiesa to uzskata par nepieciešamu, mēs to varam iesniegt, bet, tad varbūt attiecīgi uz nākamo tiesas sēdi, jo šobrīd mūsu rīcībā nav šāds apliecinājums. Paldies.

A. Laviņš.

Jā. Tiesa nesaskata šķērsli turpināt tiesas sēdi un ņemt vērā jūsu norādīto informāciju par viena no pieteikuma iesniedzējām nosaukuma maiņu, jo tā ir publiski pieejama informācija un mēs arī to varam pārbaudīt, bet pēc būtības es teiktu, ka tādā reizē jau pašam lietas dalībniekiem tomēr vajadzētu nākt ar iniciatīvu un iesniegt šādu apstākļu apliecinājumus dokumentus.

Tātad, nav šķērslis neturpināt tiesas sēdi, tāpēc turpinām.

Vai Saeimas pārstāvim un Ministru kabineta pārstāvim ir kādi lūgumi?

H. Skarbnieks.

Nē, godātā tiesa.

R. Vītiņš.

Ministru kabinetam arī nebūs.

A. Laviņš.

Labi, paldies.

Ja lūgumu nav, tad mums ir jānoskaidro lietā pieaicināto personu uzklaulšanas secība.

Satversmes tiesa ar rīcības sēdes lēmumu ir noteikusi, ka lietā ir pieaicinātas 15 pieaicinātās personas. Protams, ir veikti tiesas sēdes sagatavošanas darbi un Satversmes tiesa piedāvā lietas dalībniekiem pieaicinātās personas uzklaulīt šādā secībā... Tas gan nenozīmē, ka lietas dalībnieki var piedāvāt argumentētu savu risinājumu par secību. Tātad, secība varētu būt šāda:

visupirms tiktu uzklaulīta Ekonomikas ministrija,

tad Zemkopības ministrija,

sekotu Būvniecības valsts kontroles birojs,

pēc tam Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija,

tālāk biedrība „Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācija”,

pēc tam biedrība „Latvijas Biogāzes asociācija”,

~~pēc tam~~ tālāk Tieslietu ministrija,

biedrība „Latvijas biomasas asociācija LATBIO”,

nākamā būtu biedrība „Latvijas Elektroenerģētiku un Energobūvnieku asociācija”,

tālāk Rīgas Tehniskās universitātes Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūta vadošais pētnieks un Degšanas procesu izpētes laboratorijas vadītājs un Rīgas Tehniskās universitātes docents Vladimirs Kirsanovs,

pēc tam Rīgas Tehniskās universitātes Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūta vadošā pētniece un Rīgas Tehniskās universitātes asociētā profesore Aiga Barisa,

pēc tam sekotu Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenā locekle Raita Karnīte, tālāk Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes doktorante Viktorija Soņeca, pēc tam Rīgas Juridiskās augstskolas vieslektore, zvērināta advokāte Jūlija Jerņeva.

un šo sarakstu varētu noslēgt Eiropas Savienības tiesību eksperte Solvita Harbaceviča.

Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem būtu kādi apsvērumi par šo piedāvāto pieaicināto personu uzklaušīšanas secību? Jūs to varat akceptēt vai piedāvāt kādas izmaiņas... un, ja ir izmaiņas, tad labprāt dzirdētu pamatojumu tam.

Lūdzu!

L. Liepa.

Godātā tiesa! Paldies par piedāvājumu. Šobrīd šajā procesa stadijā no pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem nav citu apsvērumu un mēs piekrītam tiesas piedāvātajai secībai.

A. Laviņš.

Paldies.

Saeimas pārstāvim šāds pats jautājums.

H. Skarbnieks.

Godātā tiesa! Mēs piekrītam tiesas piedāvātajam.

A. Laviņš.

Ministru kabineta pārstāvim?

R. Vītiņš.

Ministru kabinets arī piekrīt tiesas piedāvātajai secībai.

A. Laviņš.

Paldies.

Tātad varam apstiprināt, ka šādā secībā, kā iepriekš nosaucu, tiesas sēdē tiks uzklaušītas lietā pieaicinātās personas.

Labi. Varam pāriet pie nākamās procesuālās stadijas, kas ir lietas izskatīšana pēc būtības. Šī stadija iesākas ar tiesneša ziņotāja sniegto ziņojumu.

Vārds tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Satversmes tiesā 2021. gada 1. jūnijā saņemts pieteikums par lietas ierosināšanu, ko iesniegušas AS „ZIEDI JP”, SIA „AD Biogāzes stacija”, SIA „BIO FUTURE”, SIA „GAS STREAM”, sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Conatus BIOenergy”, AS „International Investments”, SIA „Agro Iecava”, SIA „RZS ENERGO”, sabiedrība ar ierobežotu atbildību LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS UNIVERSITĀTES MĀCĪBU UN PĒTĪJUMU SAIMNIECĪBA „VECAUCE”.

Pieteikumā lūgts atzīt Elektroenerģijas tirgus likuma 31.³ panta pirmo un trešo daļu un Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumu Nr. 560 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamās enerģijas avotus, kā arī par cenu noteikšanas kārtību un uzraudzību” 21.3., 28., 30., 31., 48.4. punktu un 3. pielikumu par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk — Satversme) 1. pantam un 105. panta pirmajam teikumam.

Satversmes tiesas ceturtā kolēģija 2021. gada 30. jūnijā pēc minētā pieteikuma ierosināja lietu Nr. 2021-31-0103 „Par Elektroenerģijas tirgus likuma 31.³ panta pirmās un trešās daļas, kā arī Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumu Nr. 560 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamās enerģijas avotus, kā arī par cenu noteikšanas kārtību un uzraudzību” 21.3., 28., 30., 31., 48.4. punkta un 3. pielikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam teikumam”.

Ministru kabineta atbildes raksts saņemts Satversmes tiesā 2021. gada 27. augustā, savukārt Saeimas atbildes raksts saņemts Satversmes tiesā 2021. gada 30. septembrī.

Lietas Nr. 2021-31-0103 sagatavošanas gaitā papildus tika pieprasīti dokumenti no Saeimas, kā arī papildu viedokļi un dokumenti no Ministru kabineta, Ekonomikas ministrijas un Būvniecības valsts kontroles biroja.

Par pieaicinātajām personām ar tiesneša lēmumu lietā Nr. 2021-21-0103 atzītas Ekonomikas ministrija, Tieslietu ministrija, Zemkopības ministrija, Būvniecības valsts kontroles birojs, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, biedrība „Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācija”, biedrība „Latvijas biomasas asociācija „LATBIO””, biedrība „Latvijas Biogāzes asociācija”, biedrība „Latvijas Elektroenerģētiķu un Enerģobūvnieku asociācija”, Raita Karnīte, Vladimirs Kirsanovs un Viktorija Soņeca.

Pieaicināto personu viedokļi kopā ar papildus iesniegtajiem dokumentiem pievienoti lietas materiāliem.

Lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai pieņemts 2022. gada 24. janvārī.

Satversmes tiesa 2022. gada 16. aprīļa rīcības sēdē nolēma izskatīt lietu tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos 2022. gada 13. septembrī un par pieaicinātajām personām atzina arī Aigu Barisu, Solvitu Harbaceviču un Jūliju Jerņevu.

Paziņojums par lietas izskatīšanu tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos publicēts 2022. gada 28. aprīlī oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” Nr. 82.

Lietas dalībniekiem par tiesas sēdi rakstveidā paziņots 2022. gada 29. aprīlī.

Ar lietas materiāliem iepazīties pieteikuma iesniedzēju pārstāvis zvērināts advokāts Toms Krūmiņš, kā arī Saeimas Juridiskā biroja juridiskais padomnieks Jānis Priekulis.

Tiesnese Anita Rodiņa.

A. Laviņš.

Paldies tiesnesei Anitas Rodiņas kundzei par sniegto tiesneša ziņojumu.

Turpinājumā uzklausīsim lietas dalībniekus.

Juridiskā pamatojuma sniegšanai... vai 30 minūtes lietas dalībniekiem būs pietiekams laiks?

T. Krūmiņš.

Godātā tiesa! Paldies. Ņemot vērā lietas tehnisko raksturu, pieteicēji vēlētos lūgt godāto tiesu pagarināt šo runas laiku līdz ne vairāk kā 35 minūtēm. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Saeimas pārstāvim? Un pēc tam arī vaicāšu Ministru kabineta pārstāvim? Cik jums būtu nepieciešams laiks, lai sniegtu savus paskaidrojumus par lietas apstākļiem?

H. Skarbnieks.

Godātā tiesa! Mēs iekļausimies pusstundā, bet ja pieteicējiem ir nepieciešams laiks skaidrot šos te lietas tehniskos apsvērumus, tad mēs arī piekrītam.

A. Laviņš.

Ministru kabineta pārstāvis?

R. Vītiņš.

Ministru kabinets arī savus paskaidrojumus plāno sniegt 30 minūšu laikā, un Ministru kabinets piekrīt pretējās puses paskaidrojumu sniegšanas laika pagarinājumam līdz 35 minūtēm.

A. Laviņš.

Labi. Tiesa nolēma, ka pieteikuma iesniedzēju pusei tiks piešķirtas 35 minūtes. Jums ir trīs pārstāvji. Šīs 35 minūtes jūs varat izmantot visu triju pārstāvju starpā tā, kā jūs to uzskatāt par vislietderīgāko, bet iekļaujieties, lūdzu, šajās 35 minūtēs.

Saeimas pārstāvis tā kā lūdza... ja gadījumā, atbilstoši vienlīdzības principam, pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem tiek piešķirtas 35 minūtes, un jums būs nepieciešamas šīs 35 minūtes, arī jums būs iespēja runāt šajā laikā.

Ministru kabineta pārstāvis kā norādīja, 30 minūtēs varēs iekļauties ar saviem paskaidrojumiem.

Tātad, šāds ir laika ietvars.

Vārds juridiskā pamatojuma sniegšana pieteikuma iesniedzēju pusei. Lūdzu!

Pirms tam neliela organizatoriska rakstura piezīme. Ievērojot to, ka varbūt ir grūti ilgi šādos krēslus nosēdēt, es aicinu toleranti pieņemt to, ka, ja kāds no tiesnešiem vienkārši piecelsies kājās un uzklausīs jūsu sniegtos paskaidrojumus stāvēt kājās... Neuztveriet to ne ar kādu citu nozīmi... Paldies.

Lūdzu, vārds pieteikuma iesniedzēju pusei.

T. Krūmiņš.

Godātā tiesa! Klātesošie!

Paldies par doto iespēju pieteicēju pozīciju un argumentus izklāstīt šeit, šodien, tiesas priekšā šajā nozīmīgajā lietā.

Tās pamatā, kā to argumentēja pieteicēji, ir nepamatoti pieņemta prasība atjaunojamo energoresursu elektrostacijām nodrošināt, ka to saražotā siltumenerģija tiek izmantota lietderīgi.

Pieteicēji kopskaitā ir deviņas Latvijā strādājošas biogāzes elektrostacijas. To vidū ir gan lielākas stacijas, gan arī mazākas. Piemēram, akciju sabiedrība „Ziedi JP” ir viens no lielākajiem lauksaimniecības uzņēmumiem Zemgalē, kas nodarbina teju 100 cilvēkus, SIA „AD Biogāzes stacija” ir nozīmīgs darba devējs Daugavpils novadā. Savukārt, piemēram, „Agro Iecava” ir viena no retajām biogāzes stacijām, kas faktiski atrodas pilsētā - Iecavā. Tajā saražoto siltumenerģiju izmanto Iecavas pilsētas apkurei.

Visiem pieteicējiem ir raksturīga kāda šai lietai ļoti būtiska iezīme: pieteicēji ir elektrostacijas un mērķis ir no atjaunojamajiem energoresursiem ražot elektrību un nevis siltumenerģiju.

Kad pieteicēji uzsāka savu darbību un ieguva tiesības saražoto elektroenerģiju pārdot valsts atbalsta obligātā iepirkuma sistēmas ietvaros, obligāta prasība nodrošināt saražotās siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu nepastāvēja. Šāda prasība pastāvēja tikai koģenerācijas elektrostacijām, kuru mērķis ir vienlaicīga elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošana. Atsevišķi pieteicēji, turklāt, obligātā iepirkuma tiesības ir ieguvuši saskaņā ar regulējumu, kas par siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu nav

minējis ne vārda. Savukārt, atsevišķi citi pieteicēji šīs tiesības ir ieguvuši saskaņā ar regulējumu, ka siltumenerģijas lietderīga izmantošanu toreiz vēl 50 procentu apmērā paredzēja kā brīvprātīgu kvalitātes vērtēšanas kritēriju. Apņemoties šo kritēriju arī izpildīt, atjaunojamo energoresursu stacijas varēja vairot savas izredzes tikt uzņemtām obligātā iepirkuma sistēmā.

Kāds cits kvalitātes vērtēšanas kritērijs obligātā iepirkuma tiesību saņemšanai bija apliecinājums, ka enerģijas ražošanai nepieciešamo pamatizejvielu piegādes attālums nepārsniegs 50 kilometru attālumu no stacijas robežas.

Gan šīs, gan arī toreiz, neobligātās siltumenerģijas lietderīgas izmantošanas prasības dēļ, pieteicēju elektrostacijas netika celtas pēc iespējas tuvāk siltumenerģijas patērētājiem. Tieši pretēji — tā kā pieteicēju elektrostaciju mērķis bija un vēl joprojām ir elektroenerģijas ražošana, tās tika celtas pēc iespējas tuvāk nepieciešamo izejvielu ieguves vietai. Šādas izejvielas citastarpā ir kūtsmēsli, vircas, notekūdeņi, dūņas, lauksaimniecības atliekas un citi blakusprodukti.

Taču šobrīd ar apstrīdētajām normām nosakot, ka arī atjaunojamo energoresursu elektrostacijām līdzīgi kā koģenerācijas stacijām ir nepieciešams nodrošināt, ka to saražotā siltumenerģija tiek izmantota lietderīgi, tiek aizskartas šādu staciju īpašumtiesības un tiesiskā paļāvība, kas tām radusies, saņemot tiesības saražoto enerģiju pārdot obligātā iepirkuma ietvaros.

Savu runu esmu sadalījis vairākās daļās.

Visupirms es vēlētos akcentēt būtiskākos piemērojamā regulējuma aspektus, kuriem pieteicēju ieskatā ir izšķiroša nozīme, vērtējot to īpašumtiesību un tiesiskās paļāvības aizskārums.

Secīgi pievērsoties juridiskajam pamatojumam, es runāšu par, pirmkārt, pieteicēju tiesību uz īpašuma saturu ierobežojumu. Otrkārt, par apstrīdēto normu neatbilstību tiesiskās paļāvības principam, un visbeidzot par pieteicēju tiesību ierobežojumu neattaisnojamo raksturu.

Visupirms jāvērs godātās tiesas uzmanība uz būtiskām piemērojamā regulējuma niansēm, jo īpaši, jautājumā par saražotās siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu. Obligātā iepirkuma sistēma formāli tika ieviesta 2005. gadā ar Elektroenerģijas tirgus likuma pieņemšanu. Tās mērķis bija un vēl joprojām ir palielināt elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem. Tā tika izstrādāta un ieviesta liela mērā vadoties pēc Eiropas Savienības enerģētikas un klimata pārmaiņu politikas pamatnostādņēm.

Šajā sakarā, jo īpaši, vēlētos akcentēt divas: tā saucamo atjaunojamo Energoresursu direktīvu 2001/77 un tā saucamo Koģenerācijas direktīvu 2004/8. Atjaunojamo energoresursu direktīvu vēlāk aizstāja Direktīva 2009/28 un šobrīd spēkā esošā Direktīva 2018/2001. Savukārt Koģenerācijas direktīvu vēlāk aizstāja šobrīd spēkā esošā Direktīva 2012/27 par energoefektivitāti.

Abām minētajām direktīvām ir atšķirīgi mērķi un tās attiecas uz diviem pilnīgi dažādiem tehnoloģiskajiem procesiem.

Atjaunojamo energoresursu direktīva tika pieņemta ar prioritāru mērķi — veicināt atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanu tieši elektroenerģijas ražošanā. Savukārt Koģenerācijas direktīvas mērķis citastarpā primāri bija palielināt koģenerācijas kā enerģijas taupīšanas līdzekļu potenciālu.

Šie atšķirīgie normatīvie ietvari un mērķi tika ieviesti arī Latvijas tiesību sistēmā, jau sākotnēji Elektroenerģijas tirgus likumā paredzot atšķirīgu normatīvo regulējumu: no vienas puses atjaunojamo energoresursu stacijām, no otras puses — koģenerācijas stacijām. Arī ieviešot obligātā iepirkuma sistēmu, likumdevējs, īpaši, nodalīja šīs divas stacijas: atjaunojamo energoresursu stacijas un koģenerācijas stacijas. Katrai darbībai tika paredzēti atsevišķi tiesiski pamati: Elektroenerģijas tirgus likuma 28. pants koģenerācijas stacijām un šī paša likuma 29. un 30. pants — atjaunojamo energoresursu stacijām. Šis iedalījums pastāv vēl šobrīd.

Likumā noteikto obligātā iepirkuma atbalsta sistēmas īstenošanas mehānismu regulē Ministru kabineta noteikumi. Ņemot vērā abu elektrostaciju veidu atsevišķos normatīvos ietvarus, arī abu elektrostaciju veidu obligātā iepirkuma tiesību īstenošanu jau no sākta gala ir regulējuši divi atsevišķi regulējumi. Attiecībā uz atjaunojamo energoresursu stacijām tie sākotnēji ir bijuši Ministru kabineta noteikumi Nr. 503, kas vēlāk tika aizstāti ar noteikumiem Nr. 198, pēc tam ar noteikumiem Nr. 262, savukārt šobrīd šo kārtību nosaka noteikumi Nr. 560.

Savukārt koģenerācijas stacijas no otras puses ir regulējis pavisam cits normatīvais ietvars. Sākotnēji tie bijuši Ministru kabineta noteikumi Nr. 921, pēc tam noteikumi Nr. 221, savukārt šobrīd tie ir esošie noteikumi Nr. 561.

Arī obligātā iepirkuma tiesības tika piešķirtas saskaņā ar konkrētu tajā brīdī spēkā esošu regulējumu vai nu Ministru kabineta noteikumiem, kas regulēja atjaunojamo energoresursu stacijas vai noteikumiem, kas regulēja koģenerācijas stacijas. Būtiski, ka visiem pieteicējiem šajā lietā obligātā iepirkuma tiesības ir piešķirtas saskaņā ar noteikumiem, kas regulēja tieši atjaunojamo energoresursu stacijas.

Ja raugāties uz prasību lietderīgi izmantot saražoto siltumenerģiju... kad pieteicēji pieteicās obligātā iepirkuma tiesībām, šāda obligāta prasība nemaz nepastāvēja. Tam ir pavisam loģisks izskaidrojums. Šādu prasību vienkārši nenoteica Atjaunojamo energoresursu direktīva. Šādu prasību tomēr noteica Koģenerācijas direktīva un tā attiecīgi arī tika atspoguļota un ietverta tajos Ministru kabineta noteikumos, kas regulēja koģenerācijas staciju darbību.

Izbūvējot savas elektrostacijas un piesakoties obligātā iepirkuma tiesībām, pieteicēji tiesiski un saprātīgi paļāvās, ka lietderīga siltumenerģijas izmantošana nebūs viens no obligātajiem priekšnoteikumiem, lai saražoto elektroenerģiju pārdotu obligātā

iepirkuma ietvaros. Kā minēts citastarpā, tieši šī iemesla dēļ, gan sākotnējo, gan arī vēlāku ieguldījumu veikšanas mērķis pieteicēju elektrostacijās nav bijis vērsts uz lietderīgu un efektīvu siltumenerģijas izmantošanu. Primārais mērķis bija un vēl joprojām ir lauksaimniecības atkritumu pārstrāde, siltumnīcas efekta gāzu emisijas mazināšana un attiecīgi arī elektroenerģijas nevis siltumenerģijas ražošana. Siltumenerģijas izdalīšanās biogāzes elektrostacijās ir tikai tehnoloģisks blakus process.

Piesakoties obligātā iepirkuma tiesībām efektīva siltumenerģijas izmantošana bija noteikta tikai kā kvalitātes kritērijs, kura izpilde varēja palielināt iespējas tikt pie attiecīgām atjaunojamo energoresursu veidam piešķirtajām tā saucamajām kvotām elektroenerģijas pārdošanai obligātā iepirkuma ietvaros. Proti, stacijām, kas vēlējās izpildīt šo kritēriju, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 262 bija jāapņemas, ka vismaz 50 procenti no saražotās siltumenerģijas daudzuma, kas paliek pāri pēc stacijas pašpatēriņa, tiks izmantoti efektīvi. Vēlreiz jāakcentē, ka šī prasība nebija obligāta, tas bija tikai viens no kvalitātes vērtēšanas kritērijiem. Turklāt, 2010. gada sākumā uzstādītajām koģenerācijas iekārtām, turklāt gada nevis ikmēneša griezumā, kā tas tiek noteikts tagad, šī prasība bija objektīvi izpildāma. Tomēr jāakcentē, ka šo prasību apņēmas izpildīt tikai viens pieteicējs — akciju sabiedrība „International Investments”. Būtiski ir arī uzsvērt, ka vairāki pieteicēji obligātā iepirkuma tiesības ir saņēmuši saskaņā ar Kabineta noteikumiem Nr. 503 vai 198, kas nemaz neietvēra prasības par siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu. Nedz obligātas, nedz arī brīvprātīgas. Saskaņā ar Kabineta noteikumu Nr. 262 97. punktu, uz šīm stacijām vēlāk noteiktas prasības par siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu nemaz nevarēja attiecināt.

2018. gada 10. aprīlī Ministru kabineta noteikumos Nr. 262, izdod grozījumus, siltumenerģijas lietderīga izmantošana tika noteikta jau kā obligāta visām atjaunojamo energoresursu stacijām izpildāms priekšnoteikums. Šī prasība tika noteikta 70 procentu apmērā gada griezumā. Šai prasībai tika noteikts arī samērīgs pārejas periods. Tas stājās spēkā 2020. gada 1. janvārī un attiecīgi 70 procentu rādītājs bija jāsasniedz visa gada griezumā. Lai arī pieteicējiem bija jāveic būtiski ieguldījumi un jāpārkārto staciju darbība, šī prasība lielākoties tomēr bija izpildāma. Gada griezumā vasaras un ziemas mēnešos patērētais siltumenerģijas daudzums un būtiskās atšķirības, tā teikt, izlīdzinājās.

Drīz pēc tam ar 2020. gada 30. janvāra grozījumiem likumdevējs prasību par siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu nostiprināja Elektroenerģijas tirgus likumā. No grozījumu anotācijas izriet, ka prasība arī atjaunojamo energoresursu stacijām lietderīgi izmantot saražoto siltumenerģiju it kā ir atvasināta no Direktīvas 2012/27 noteikumiem, proti, tā Eiropas Savienības regulējuma, kas primāri piemērojams koģenerācijas un nevis atjaunojamo energoresursu elektrostacijām.

Jau pāris mēnešus vēlāk, 2020. gada 2. septembrī, Ministru kabinets pieņēma noteikumus Nr. 560, kuru normas jau detalizētāk noteica siltumenerģijas lietderīgas izmantošanas kārtību. Šīs normas stājās spēkā 2021. gada 1. janvārī, tikai gadu pēc grozījumu izdarīšanas Ministru kabineta noteikumos Nr. 262. Atjaunojamo energoresursu stacijas tik tikko kā bija paspējušas pielāgoties iepriekš noteiktajām prasībām, un tās jau atkal pārsteidza jaunas, turklāt daudz stingrākas un praksē faktiski neizpildāmas prasības. Proti, jaunās prasības noteica nevis 70, bet attiecīgi 75 vai pat 80 procentus siltumenerģijas lietderīgas izmantošanas sliekšni. Turklāt minētā prasība jāsasniedz katru mēnesi, nevis kā iepriekš — gada griezumā.

Praksē šādus faktiskos kopējās enerģijas ražošanas koeficientus nav iespējams sasniegt, tas ir skaidrojams ar vairākiem aspektiem. Pirmkārt, pieteicēju biogāzes stacijas lielākoties ir uzstādītas pirms desmit un vairāk gadiem, kas, salīdzinājumā ar modernākām iekārtām, nav tik efektīvas. Otrkārt, vasaras mēnešos siltumenerģijas patēriņš ir vairākkārt zemāks nekā ziemas mēnešos. Ja pieņemtu, ka ziemas mēnešos vēl pastāvētu teorētiskas iespējas tikt tik augsts kopējās enerģijas ražošanas koeficients sasniegts, vasaras mēnešos tas vienkārši nav iespējams. Treškārt, pieteicēju elektrostaciju pašmērķis nekad nav bijusi siltumenerģijas ražošana un lietderīga tās izmantošana. Tā kā šāda prasība nav bijusi obligāta, veicot ieguldījumus elektrostaciju izveidē un uzlabošanā, pieteicēji arī nav domājuši, lai to darbības mērķis būtu lietderīga siltumenerģijas izmantošana. Vairums elektrostaciju, kā minēts, tika celtas tuvāk tieši nepieciešamo pamatizejvielu atrašanās vietai. Ne velti šis apstāklis, izejvielu atrašanās tuvums, jau atkal, kā minēts, bija viens no kvalitātes vērtēšanas kritērijiem šo tiesību saņemšanai. Un tomēr šobrīd ar apstrīdētajām normām faktiski tiek prasīts, lai arī atjaunojamo energoresursu stacijas atrastos pēc iespējas tuvāk siltumenerģijas patērētājiem. Nespējot tik nepamatoti īsā laika posmā fundamentāli pārmainīt savu staciju darbību un rast veidu kā saražoto siltumenerģiju patērēt lietderīgi, pieteicēju elektrostacijas ir bijušas spiestas obligātā iepirkuma ietvaros pārdot mazāk elektroenerģijas nekā tās ir saražājušas.

Kas attiecas uz pieteicēju tiesību īpašuma saturu un ierobežojumu, pieteicēju ieskatā nav šaubu, ka tiem piešķirtās tiesības saražoto elektroenerģiju pārdot obligātā iepirkuma ietvaros ir ar ekonomisku vērtību un tās attiecīgi ietilpst Satversmes 105. panta pirmā teikuma tvērumā. Arī Satversmes tiesa iepriekš ir atzinusi, ka komersantu tiesības uz saražoto enerģiju pārdot obligātā iepirkuma ietvaros ietilpst Satversmes 105. panta pirmā teikuma tvērumā.

Pieteicēju ieskatā konkrētajā lietā arī nepastāv nekādu šaubu, ka apstrīdētās normas ierobežo to tiesības uz īpašumu. Ar apstrīdētajām normām ir paredzēta ierobežotākie pieteicēju komercdarbības veikšanā. Ar tām tiek noteikts, ka saražotā siltumenerģija jāizmanto lietderīgi. Neizpildot šo prasību, pieteicējiem obligātā iepirkuma ietvaros ir iespējams pārdot tikai daļu no saražotās elektroenerģijas.

Apstrīdētās normas nepārprotami paredz atkāpšanos no pieteicējiem iepriekš piešķirtajām tiesībām un tādējādi ierobežo gan pieteicēju tiesisko paļāvību, gan to tiesības uz īpašumu.

Visupirms par apstrīdēto normu neatbilstību tiesiskās paļāvības principam. Lai arī izmaiņas pastāvošajā normatīvajā regulējumā ir pieļaujamas, lai tās atzītu par atbilstošām tiesiskās paļāvības principam, ir jāievēro vairāki priekšnoteikumi. Citastarpā ir jānoskaidro, vai personai ir tiesības paļauties uz to, ka tai tiesības netiks atņemtas un to, vai šāda paļaušanās ir saprātīga un pamatota. Pieteicēju ieskatā to tiesiskā paļāvība konkrētajā gadījumā ir bijusi gan likumīga, gan saprātīga, gan arī pamatota.

Attiecībā uz likumību. Katram pieteicējam obligātā iepirkuma tiesības tika piešķirtas ar atsevišķu Ekonomikas ministrijas lēmumu. Turklāt šādu tiesību piešķiršana tika veikta saskaņā ar... un izvērtējot pieteicēju atbilstību attiecīgajiem Ministru kabineta noteikumiem, kas regulēja tiesību piešķiršanu tieši atjaunojamo energoresursu stacijām. Kā uzsvērts, šis regulējums tiesības piešķiršanas brīdī obligāti nenoteica prasības siltumenerģiju izmantot lietderīgi, jo to neparedzēja Atjaunojamo energoresursu direktīva. Šādos apstākļos jāsecina, ka pieteicēju tiesiskā paļāvība ir bijusi likumīga.

Jānorāda, ka tā ir bijusi arī saprātīga. Tas ir skaidrojams ar vairākiem būtiskiem apstākļiem. Pirmkārt, vēlreiz jāakcentē, ka pieteicējiem piemērojamais regulējums ir tieši saistīts ar Eiropas Savienības regulējumu un tajā noteiktajām prasībām. Tās primāri ir ietvertas Atjaunojamo energoresursu direktīvā, kas neietvēra noteikumus par siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu, atšķirībā no Koģenerācijas direktīvas. Ņemot vērā šīs būtiskās atšķirības divos dažādos Eiropas Savienības tiesiskajos regulējumos, arī pieteicēju tiesiskā paļāvība ir bijusi saprātīga, jo īpaši attiecībā uz likumdevēja spēku korekti ieviest šos aktus nacionālajās tiesību normās.

Otrkārt, pieteicēju paļāvības saprātīgumu raksturo tiem ar Elektroenerģijas tirgus likumu piešķirtā izvēle izmantot tiesības kā atjaunojamo energoresursu stacijām un izmantot tiesības kā koģenerācijas stacijām. Izvēloties obligātā iepirkumā piedalīties kā atjaunojamo energoresursu stacijām, pieteicēji saprātīgi paļāvās, ka uz tiem pēc vairākiem gadiem netiks attiecinātas tās prasības, kas sākotnēji tika attiecinātas uz koģenerācijas stacijām.

Treškārt, pieteicēju tiesiskās paļāvības saprātīgumu pastiprina arī tas apstāklis, ka, piesakoties obligātā iepirkuma tiesībām, to atbilstību izvērtēja tieši atjaunojamo energoresursu staciju regulējoši normatīvajam ietvaram nevis tam, kas regulēja koģenerācijas stacijas.

Ceturtkārt, jānorāda arī uz Latvijas likumdevēja izvēlēto sistēmu, lai sasniegtu Direktīvu 2009/28 noteikto 40 procentu atjaunojamo energoresursu īpatsvaru enerģijas bruto gala patēriņā, proti, tā saucamo kvotu sistēmu. Ja ar kādu no atjaunojamo

energoresursu ieguves veidiem procentuāli noteiktā elektroenerģijas gala lietotāja kopējā patēriņa daļa bija sasniegta, obligātā iepirkuma tiesības elektrostacijām vairs nepiešķirā. Koģenerācijas stacijām šādas kvota noteiktas netika. Tieši šī iemesla dēļ, tām bija jāatbilst arī citiem kritērijiem, tajā skaitā arī siltumenerģijas lietderīgas izmantošanas kritērijiem.

Piektkārt. Pieteicēju paļāvības saprātīgumu raksturo siltumenerģijas lietderīgas izmantošanas neobligātais raksturs brīdī, kad tie pieteicās obligātā iepirkuma tiesībām. Kā minēts Ministru kabineta noteikumos Nr. 503 un 198, šis kritērijs nav pieminēts nemaz, savukārt noteikumos Nr. 262 tā bija brīvprātīga prasība, ko apņēmas īstenot tikai viens pieteicējs. Saņemot obligātā iepirkuma tiesības bez nosacījuma saražoto siltumenerģiju izmantot lietderīgi vai arī apņemties ievērot krietni zemāku šo te lietderības atzīmi, pieteicēji ir saprātīgi paļāvušies, ka likumdevējs šo prasību nepadarīs par obligātu, turklāt nosakot daudz augstākas un praksē faktiski nesasniedzamas prasības.

Visbeidzot. Paļāvības saprātīgumu apliecina arī tas, kā pieteicēji ir iekārtojuši savas elektrostacijas. Tas, galvenokārt, ir bijis nedomājot par obligātu siltumenerģijas efektīvu izmantošanu. Pieteicēju veiktās investīcijas uzcelto staciju darbībai pēc tām prasībām, kas bija spēkā tajā brīdī, kad tām tika piešķirtas šīs obligātā iepirkuma tiesības, šobrīd tiek faktiski zaudētas, jo likumdevējs ir diametrāli pretēji mainījis nostāju attiecībā uz siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu. Pieteicēju ieskatā šādā situācijā zūd tiem piešķirto tiesību jēga. Pieteicēju tiesiskā paļāvība ir bijusi arī pamatota. Kopš obligātā iepirkuma tiesību piešķiršanas brīža tie spējuši savas tiesības brīvi izmantot pārdodot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, atbilstoši tiem noteikumiem, saskaņā ar kuriem šīs tiesības sākotnēji tika piešķirtas. Pieteicēji sev piešķirtās tiesības jau ir izmantojuši un būtiski, ka tas ir ticis darīts, nepastāvot obligātiem priekšnoteikumiem par siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu.

Kā ir atzinusi Satversmes tiesa, tiesiskajam regulējumam ir jābūt pietiekami stabilam, lai indivīds, vadoties no tiesību normām, varētu pieņemt ne tikai īstermiņa lēmumus, bet arī ilgtermiņā plānot savu nākotni. Konkrētajā gadījumā pieteicējam tas nav bijis iespējams. Nestabilā regulējuma dēļ, pieteicēji nav bijuši spējīgi plānot savas saimnieciskās darbības nākotni. Piemēram, sezonāla siltumpatērētāja — kā siltumnīcas vai graudu kaltes — izbūve no arvien mainīgā normatīvā regulējuma izmaiņu puses šobrīd nav bijusi lietderīga, jo siltumenerģijas lietderīgās prasības ir jāsasniedz katru mēnesi nevis gada griezumā. Arī iegādāties siltumenerģijas skaitītāji, lai varētu pareizi uzskaitīt saražoto siltumenerģiju, šobrīd ir izrādījusies pilnīgi lieka investīcija, jo saskaņā ar apstrīdētajām normām saražoto siltumenerģiju uzskaitīt vairs nav nepieciešams. Tagad ir jāuzskaita kurināmā patēriņš un jāuzstāda jauni skaitītāji. Iepriekš veiktās investīcijas ir izrādījušās pilnībā liekas.

Ilgstoša, sistemātiska un konsekventa valsts politika kādā jomā nozīmē to, ka normatīvajos aktos veiktās izmaiņas, ar kuriem šī politika tiek realizēta, ir izdarāmas piesardzīgi un pārdomāti. Ilgstoša, nemainīga un normatīvi nostiprināta politika rada ne vien tiesisko paļāvību privātpersonām, bet uzliek arī pašai valstij rūpēties, lai, realizējot šo politiku, tiktu nodrošināta tiesiskā stabilitāte un normatīvo aktu izmaiņas būtu pietiekami un izsvērti pārdomātas. Pamatojoties uz spēkā esošo tiesisko regulējumu, pieteicēji ir plānojuši savu komercdarbību, tajā skaitā piedalījušies procedūrās, lai iegūtu obligātā iepirkuma tiesības. Brīdī, kad šīs tiesības tika iegūtas, tās sāka aizsargāt tiesiskās paļāvības princips. Pieteicēji paļāvās uz jau iegūtu tiesību saglabāšanu.

Pamatojoties uz iegūtajām tiesībām pieteicēji arī noslēdza līgumus ar enerģijas publisko tirgotāju, tādējādi pieteicēju tiesiskā paļāvība uz obligātā iepirkuma tiesību piešķiršanas brīdī spēkā esošo normatīvo regulējumu, nav bijusi tikai abstrakta. Tā pamatojās konkrētās garantijās, ko valsts tiem sniegusi katram individuāli, jo īpaši, attiecībā uz siltumenerģijas lietderīgas izmantošanas prasības nepiemērošanu šīm te stacijām. Šajā sakarā izgaismojas arī tiesiskās noteiktības principa pārkāpums. Likumdevēja pieņemtās normas attiecībā uz siltumenerģijas lietderīgas izmantošanas prasības ievērošana nav bijušas paredzamas, skaidras, pietiekami stabilas un nemainīgas. Pieteicēji nav spējuši plānot savu saimniecisko darbību ilgtermiņā, jo tiem nepārtraukti ir nācies saskarties ar likumdevēja nepamatoti veiktajiem tiesību ierobežojumiem, kas tiesiskās attiecības padarījušas nenoteiktas un nestabilas. Tādējādi secināms, ka apstrīdētās normas arī ierobežo pieteicēju tiesisko paļāvību.

Turklāt, šāds tiesību ierobežojums, vērtējot to kopsakarā ar pieteicēju tiesībām uz īpašumu, pieteicēju ieskatā nav arī attaisnojams.

Pirmkārt, pieteicēju pamattiesību ierobežojums nav ticis noteikts ar pienācīgā kārtā pieņemtu likumu. Tas skaidrojams divu iemeslu dēļ: nav ievērots labas likumdošanas princips un apstrīdētās normas nav pietiekami skaidri formulētas.

Attiecībā uz labas likumdošanas principa pārkāpumu, pieteicēju ieskatā konkrētajā lietā, iezīmējas vairāki šī te principa elementu pārkāpumi. Pirmkārt, kā jau norādīts, normu pieņemšanas gaitā nav ievēroti vispārējie tiesību principi — ne tiesiskās drošības princips, ne tiesiskās paļāvības princips. Otrkārt, nav pienācīgi arī izvērtēta likumprojektā paredzēto tiesību normu atbilstība Satversmei un, jo īpaši, Eiropas Savienības tiesību normām, kas atjaunojamo energoresursu stacijām nemaz nenosaka obligātu prasību lietderīgi izmantot saražoto siltumenerģiju.

Jā, to paredz Koģenerācijas direktīva, šobrīd Energoefektivitātes direktīva, bet tajā ietvertās prasības tiek attiecinātas uz jaunām vai būtiski modernizētām koģenerācijas iekārtām un nevis koģenerācijas, vai, kā tas ir pieteicēju gadījumā, atjaunojamo energoresursu elektrostacijām kā tādām. Turklāt, šīs prasības nav arī

piemērojamas maza apjoma koģenerācijas iekārtām, kas *a priori* atzīstamas par augstas efektivitātes koģenerācijas iekārtām, ja tās var sasniegt primārās enerģijas ietaupījumu.

Turklāt, nav ievērota arī atjaunojamo energoresursu staciju regulējošās Direktīvas 2018/2001 noteikumi. Minētās direktīvas 6. panta pirmā daļa nepārprotami paredz, ka atjaunojamās enerģijas projektiem piešķirtā atbalsta līmeni un ar atbalstu saistītos nosacījumus nepārskata tā, ka negatīvi tiek ietekmētas šādi piešķirtas tiesības un apdraudēta jau atbalstīto projektu ekonomiskā dzīvotspēja. Apstrīdēto normu pieņemšana ir klaji pretēja šim principam.

Treškārt. Apstrīdēto normu pieņemšanas gaitā nav pienācīgi pamatota apstrīdēto normu nepieciešamība, kā arī nav izvērtētas apstrīdēto normu iespējamās alternatīvas. Šīs alternatīvas likumdevējam ir bijušas zināmas apstrīdēto normu pieņemšanas laikā. Un tās uzskaitīšu nedaudz vēlāk.

Ceturtkārt. Pieņemot apstrīdētās normas nav domāts par ilgtspējīgu attīstību. Šī aspekta būtiskums, jo īpaši, ir izgaismojies tagad, kad visa Eiropa atrodas enerģētiskās krīzes priekšvakarā. Nav šaubu, ka tiesiskais regulējums, kas veicina ilgtspējīgu, drošu elektroenerģijas ražošanu, atbilst valsts ilgtspējīgas attīstības prasībai. To ir apstiprinājusi arī Satversmes tiesa. Tomēr apstrīdētajās normās šāds regulējums pieteicēju ieskatā nav, tās neveicina ilgtspējīgu un drošu elektroenerģijas ražošanu, tās neveicina elektroenerģijas ražošanu kā tādu. Tas, ka Latvijai ir jānodrošina enerģētiskā neatkarība, jāpalielina energoresursu pašnodrošinājums un tas viss ir jādara, izmantojot tieši atjaunojamus energoresursus, ir akcentēts vairākos Latvijas pieņemtajos politikas plānošanas dokumentos. Piemēram, Latvijas nacionālajā attīstības plānā un Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā. Turklāt, Latvijas izvirzītie mērķi ir nesaraujami saistīti ar Eiropas Savienības mērķiem. Dalībvalstīm ir noteikts Eiropas Savienības vispārīgais mērķis līdz 2030. gadam sasniegt atjaunojamo energoresursu īpatsvaru enerģijas bruto gala patēriņā vismaz 32 procentu apmērā. Turklāt Latvijai Eiropas Komisija ir rekomendējusi izvirzīt daudz vērienīgākus uzdevumus līdz 2030. gadam — sasniegt 50 procentu līmeņa atzīmi. Pieteicējiem nav saprotams, kā šo atzīmi ir iecerēts sasniegt, jo ilgstoši tiek likti normatīvi šķēršļi elektroenerģijas iegūšanai no atjaunojamiem energoresursiem. Ja nebūtu pārkāpti minētie labas likumdošanas principa elementi, nav šaubu, ka apstrīdētās normas vai nu nebūtu pieņemtas nemaz, vai arī būtu pieņemtas ar citādāku saturu, kas pieteicēju pamattiesības ierobežotu mazāk vai neierobežotu nemaz.

Pieteicēju ieskatā apstrīdētās normas arīdzan nav pietiekami skaidri formulētas. Pirmkārt, runājot par lietderīgās siltumenerģijas izmantošanu, apstrīdētās normas norāda uz elektrostacijas efektivitāti. Savukārt pat, ja direktīva... Energoefektivitātes direktīva attiektos uz pieteicējiem, tā runā par koģenerācijas iekārtu nevis elektrostacijas efektivitāti. Tā ir ļoti būtiska nianse. Atbilstoši šajā direktīvā ietvertajām definīcijām, koģenerācija ir siltumenerģijas un elektroenerģijas vai mehāniskās enerģijas vienlaicīga ražošana vienā procesā. Savukārt koģenerācijas iekārta ir iekārta,

kas spēj darboties koģenerācijas režīmā. No minētā ir secināms, ka biogāzes ražošanas iekārtas, kas ir paredzētas izejvielas pārvēršanā biogāzei, nav koģenerācijas iekārtas. Koģenerācijas iekārta ir tikai un vienīgi biogāzes stacijas sastāvdaļa iegūtās biogāzes lietderīgai izmantošanai.

Attiecinot efektivitātes prasības uz visu elektrostaciju, tas savukārt faktiski nozīmē, ka biogāzes ražošanas iekārtās patērētā siltumenerģija tiek uzskatīta par koģenerācijas iekārtas siltumenerģijas pašpatēriņu un nevis biogāzes iekārtas siltumenerģijas patēriņu. Tas attiecīgi nozīmē, ka biogāzes iekārtai nepieciešamais siltums tiek ieskaitīts visas elektrostacijas pašpatēriņā un tādējādi to nav iespējams ieskaitīt lietderīgi izmantotās siltumenerģijas apjomā, kas nepieciešams, lai aprēķinātu obligātā iepirkuma ietvaros pārdodamo elektroenerģijas daudzumu.

Otrkārt, no apstrīdētajām normām nav skaidrs, vai tajās ietvertās prasības, nodrošināt sev lietderīgu siltumenerģijas patēriņu, attiecas arī uz maza apjoma koģenerācijas iekārtām, kas *a priori* atzīstamas kā augstas efektivitātes koģenerācijas iekārtas, ja tās sasniedz primāro enerģijas ietaupījumu. Vairāku pieteicēju īpašumā ir tieši maza apjoma koģenerācijas iekārtas, tajās uzstādītā jauda nesasniedz 1 megavatu un tāpēc, atbilstoši Energoefektivitātes direktīvai, tās būtu atbrīvojamas no efektivitātes prasībām.

Treškārt, Energoefektivitātes direktīvas prasības panākt augstas efektivitātes koģenerāciju ir attiecināmas tikai uz jaunām vai būtiski modernizētām iekārtām. Pieteicēju iekārtas nav nedz jaunas, nedz arī būtiski modernizētas šīs te direktīvas izpratnē. Savukārt apstrīdētās normas šo būtisko niansi pietiekami skaidri nenoformulē. Tieši pretēji, šīs prasības tiek attiecinātas arī uz vecām elektroenerģijas ražošanas iekārtām.

Gan labas likumdošanas principu pārkāpumu dēļ, gan apstrīdēto normu skaidrības trūkuma dēļ jāsecina, ka pieteicēju pamattiesību ierobežojums nav ticis noteikts ar pienācīgā kārtā pieņemtu likumu. Pieteicēju ieskatā to tiesību ierobežojumam nav arī leģitīma mērķa.

Apstrīdēto normu izstrādes materiālos šāds pamatojums tieši apstrīdēto normu pieņemšanas nepieciešamībai ietverts nav, savukārt Saeimas un Ministru kabineta atbildes rakstos ir ietverti vārds vārdā identiski it kā apstrīdēto normu leģitīmie mērķi. Piemēram, padarīt efektīvāku valsts atbalsta saņemšanas sistēmu, vai novērst nepamatotu valsts atbalsta saņemšanu un citi mērķi. Kas attiecas uz mērķi it kā novērst obligātā iepirkuma prasību neizpildi, to nebūt nevar uzskatīt par leģitīmu. Tieši ar apstrīdētajām normām faktiski tiek noteiktas jaunas obligātā iepirkuma prasības, to izpildes novēršana... to neizpildes novēršana nevar kalpot par apstrīdēto normu leģitīmo mērķi. Turklāt, Saeima un arī Ministru kabinets nav precizējuši, kuras tieši ir tās iedzīvotāju intereses, kuras tiek nodrošinātas valsts atbalstu veicot tikai tādiem ražotājiem, kas siltumenerģiju izmanto lietderīgi. Savukārt attiecībā uz it kā

sasniedzamajiem Eiropas Savienības enerģētikas politikas mērķiem, kā norādīts, tieši staciju darbības ierobežošana ir pretēji šiem te mērķiem. Tāpēc pieteicēju ieskatā apstrīdēto normu pamatā esošais ierobežojums nav noteikts svarīgu interešu labad.

Pieteicēju ieskatā tiem noteiktais ierobežojums nav arī samērīgs. Pirmkārt, apstrīdētās normas nav piemērotas to iespējamo leģitīmo mērķu sasniegšanai. Ar tām tiek nesamērīgi ierobežotas gan pieteicēju intereses, gan arī plašākas sabiedrības un visas Eiropas Savienības intereses. Turklāt apstrīdētās normas nemaz nav visefektīvākais un atbilstošākais līdzeklis kāda nospraustā mērķa sasniegšanai.

Nav saprotams, kā tieši apstrīdētās normas varētu būt piemērotas, lai padarītu efektīvāku valsts atbalsta saņemšanas sistēmu vai novērstu obligātā iepirkuma prasību neizpildi, vai arī sasniegtu kādas Saeimas un Ministru kabineta nenodefinētas iedzīvotāju intereses. Apstrīdēto normu izstrādes materiālos tas nav paskaidrots.

Savukārt, piemēram, Ministru kabineta atbildes rakstā šajā sakarā ir izdarītas tikai formālas atsauces uz it kā Eiropas Savienības regulējumā esošām prasībām. Turklāt prasībām, kas ir piemērojamas koģenerācijas stacijām un nevis atjaunojamo energoresursu stacijām.

Savukārt Saeimas atbildes rakstā, piemēram, norādītais, ka ar apstrīdētajām normām it kā tiek novērsta obligātā iepirkuma ietvaros valsts atbalsta nelietderīga izmantošana, pieteicējiem vispār nav saprotams. Saeima nav paskaidrojusi, kā tieši apstrīdētās normas ir piemērotas, lai novērstu obligātā iepirkuma prasību formālu izpildīšanu vai pat apiešanu.

Pieteicēju ieskatā apstrīdētās normas, kā minēts, nav visefektīvākais un atbilstošākais līdzeklis šo mērķu sasniegšanai. Tikai un vienīgi nosakot augstākus sasniedzamos enerģijas ražošanas lietderības koeficientus, netiek panākts, ka siltumenerģija arī tiek izmantota lietderīgi. Turklāt, ja likumdevēja mērķis ir samazināt obligātā iepirkuma ietvaros izmaksājamā atbalsta apmēru, tad ir būtiski norādīt, ka šī te pārkompensācija jau šobrīd tiek risināta ar iekšējās peļņas normas aprēķiniem, kas paredz kārtību, kas novērš gadījumus, ka komersants saņemtu kopumā pārmērīgu valsts atbalstu.

Otrkārt, apstrīdētās normas nav arī nepieciešamas, jo pastāv vairākas tikpat iedarbīgas alternatīvas, kā panākt lietderīgu siltumenerģijas izmantošanu. Piemēram, šāda alternatīva būtu atstāt spēkā esošās prasības, kas bija spēkā iepriekš, proti, noteikt šīs te atzīmes tādā līmenī 70 procentu apmērā un gada nevis ikmēneša griezumā.

Vēlreiz jāuzsver, ka tikai formāli paredzot faktiski neizpildāmas prasības, apstrīdēto normu mērķus nevar sasniegt. Protams, ja efektīvāka valsts atbalsta saņemšanas sistēma nozīmē to, ka tajā darbojas vienkārši mazāk elektrostaciju, nu tad apsveicam, šāds mērķis ir sasniegts — lielākā daļa pieteicēju citastarp, tieši, apstrīdēto normu dēļ, ir atstājuši obligātā iepirkuma sistēmu.

Kāda cita alternatīva būtu noteikt efektivitātes prasības atbilstoši Energoefektivitātes direktīvai, proti, attiecināt to uz jaunām vai būtiski modernizētām koģenerācijas iekārtām un nevis elektrostaciju, kā arī neattiecināt tās uz maza apjoma koģenerācijas iekārtām.

Visbeidzot, vērtējot pieteicēju pamattiesību ierobežojumu atbilstību, pieteicēju ieskatā apstrīdētās normas nodara to tiesībām un likumiskajām interesēm lielāku zaudējumus nekā iegūst sabiedrība. Apstrīdēto normu būtiskā ietekme uz pieteicēju darbību ir absolūta un skaidra. Nespējot izpildīt faktiski neizpildāmas prasības, pieteicēji nav spējuši visu saražoto elektroenerģiju pārdot obligātā iepirkuma ietvaros. Atsevišķos gadījumos apstrīdēto normu dēļ elektrostaciju darbība ir bijusi paralizēta un tai atsākoties tika ražots krietni mazāk elektroenerģijas nekā tas būtu iespējams. Kā minēts citastarpā, tieši, apstrīdēto normu dēļ vairāki pieteicēji ir arī atstājuši obligātā iepirkuma sistēmu.

Atbalsts stacijām, kas ražo elektroenerģiju no atjaunojamajiem energoresursiem uzskatāms par ilgstoši īstenotu un tiesību aktos nostiprinātu Latvijas valsts politiku. Obligātā iepirkuma atbalsta sistēmas mērķis ir bijis enerģētikas politikas ietvaros izveidot tādu sistēmu, kuras uzdevums būtu izpildīt Latvijas saistības, kuras tā uzņēmusies kā Eiropas Savienības dalībvalsts.

Pieņemot apstrīdētās normas, pēkšņi un nepārdomāti ir noteikti neizpildāmi siltumenerģijas lietderīgas izmantošanas kritēriji, kas nemaz neatbilst to šķietamajam pirmavotam — Eiropas Savienības regulējumam. Pretēji Eiropas Savienības un pašas Latvijas valsts izvirzītajiem mērķiem faktiski ar apstrīdētajām normām, tiek likti šķēršļi atjaunojamo energoresursu staciju darbībai un to pamatmērķim — samazināt SEG-emisijas un ilgtspējīgi pārstrādāt lauksaimniecības atkritumus, kā arī ražot elektroenerģiju.

Pieteicēju ieskatā no to šķēršļu likšanas neiegūst arī sabiedrība. Protams, nevar noliegt, ka tieši sabiedrība līdz šim ir bijusi tā, kas obligātā iepirkuma sistēmas slogu ir nesusi uz saviem pleciem. Tomēr sabiedrības ieguvumi ilgtermiņā ir daudz lielāki nekā tās zaudējumi īstermiņā.

Kā to ir norādījuši atsevišķi Satversmes tiesas tiesneši, atbalsts elektroenerģijas ražošanai koģenerācijā un no atjaunojamajiem energoresursiem ir nepieciešams, lai veicinātu enerģētikas politikas virzību uz vides aizsardzību un klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanu, kā arī stimulētu vietējo un atjaunojamo energoresursu izmantošanu. Šie mērķi nešaubīgi ir visas sabiedrības interesēs. Mēs visi šobrīd esam liecinieki tām sekām, ko ir radījusi pārlieku liela uzticēšanās fosilajiem energoresursiem. Latvijas valsts...

A. Laviņš.

Jā... pieteikuma iesniedzēju pārstāvi, tomēr es vēlos vērst uzmanību, ka jums piešķirtās 35 minūtes ir noslēgušās un no jūsu runas es nesaklausu, ka jūs pat būtu piebeidzamajiem teikumiem. Tāpēc man diemžēl ir jāsaka, ka jums piešķirtais laiks ir noslēdzies. Paldies.

T. Krūmiņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Esam jums devuši vārdu, uzklaušījuši. Šobrīd vaicāšu, vai tiesnešiem ir jautājumi pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem?

Vārds jautājumiem tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā. Labdien. Man būtu vairāki jautājumi, bet vispirms es gribētu precizēt.

Vai es pareizi saprotu, ka pieteikuma iesniedzēju iebildumi ir saistīti ar konkrētām lietderīgās siltumenerģijas prasībām un to, ka lietderīgā siltumenerģija ir saistīta ar obligātajā iepirkumā pārdodamo elektroenerģijas apjomu?

T. Krūmiņš.

Tieši tā, godātā tiesa.

A. Rodiņa.

Paldies. Pāriesim pie jautājumiem.

Savā runā jūs izteicāt tēzi un no jūsu runas izriet secinājums, ka vispār likumā nevarēja noteikt prasību izmantot siltumenerģiju lietderīgi. Un tas nozīmē... vai, jūsuprāt, iespēja ražot elektroenerģiju no atjaunojamajiem resursiem un koģenerācijā ir vispār nesavietojams? Jo it īpaši, jūs visi pieteikuma iesniedzēji taču ražojat elektroenerģiju tehnoloģiski koģenerācijā, vai ne tā? Un savukārt turpinot domu... koģenerācija atbilstoši jau sen nodefinētam jēdzienam normatīvajos aktos ir vienlaicīga elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošana, turklāt, es atvainojos par garu jautājumu, bet turklāt jūs savā pieteikumā arī rakstiet, ka pēc būtības jūs neiebilstat konceptuāli lietderīgas siltumenerģijas izmantošanai, bet jūs pēc būtības ie bilstat šīm te specifiskajām prasībām.

Līdz ar to mans jautājums: vai jūs varētu precizēt, kā apstrīdētā ETL, es saīsinājumā lietošu šī likuma... es saprotu, ka jūs saprotat, par kādu likumu es runāju... 33.³ panta pirmā daļa rada pieteikuma iesniedzēju pamattiesību aizskārums. Paldies. Es atvainojos par garu jautājumu, bet es ceru, ka jūs sapratāt.

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa. Jā.

Varbūt atkāpjoties nedaudz atpakaļ. Ir jāsaprot, ka, kā es arī norādīju savā runā, ka ieviešot Latvijas regulējumā gan Koģenerācijas direktīvu, gan arī Atjaunojamo energoresursu direktīvu, tika paredzēti šie te divi atšķirīgie regulējumi un pieteicēju tieši atjaunojamo energoresursu stacijās. Protams, nevar noliegt, ka tajās atrodas arī koģenerācijas iekārtas un ka tajās īstenotais process arī varētu būt koģenerācijas iekārtas. Tomēr tie mērķi un tajā skaitā arī šiem te diviem nošķirtajiem regulējumiem ir pavisam dažādi. Kā norādīts, Atjaunojamo energoresursu direktīvas mērķis primāri ir bijis veicināt tieši elektroenerģijas ražošanu. Un tas ir uzsvērts gan šīs te Direktīvas preambulā, gan pirmajā pantā ar uzvaru liekot tieši uz elektrības ražošanu un veicināt tieši atjaunojamo energoresursu izmantošanu tās ražošanā. Savukārt Koģenerācijas direktīvas mērķi atkal ir bijuši pavisam citādāki. Tās mērķis ir samazināt SEG-emisijas un veicināt primārās enerģijas ietaupījumu. Un tad izejot no šiem te nošķirtajiem mērķiem likumdevējs arī ieviesa atšķirīgus regulējumus, tajā skaitā arī likumā paredzēja atsevišķas normas. Vienas, kas ir, piemēram, atjaunojamo energoresursu stacijām, otras, kas ir, piemēram, koģenerācijas elektrostacijām. Un tad izejot arī no šīm te atšķirībām un, protams, nevar arī noliegt, ka pieteicēju elektrostacijās tiek ražota vai kā blakusprodukts arī parādās siltumenerģija. Bet nu te ir diezgan būtiski, ka tādas prasības neizriet... izmantot šo te siltumenerģiju lietderīgi neizriet ne no Direktīvas, nedz arī no Latvijas tiesību normām, kas šo te Direktīvu ieviesa. Tās prasības izriet no Koģenerācijas direktīvas, kas ir atsevišķs regulējums ar atsevišķiem mērķiem.

Protams, nevar arī noliegt... un nebūtu pareizi apgalvot, ka pieteicēji to stacijās saražoto siltumenerģiju par visām varītēm cenšas izmantot nelietderīgi. Tas tā, protams, nav, godātā tiesa. Bet te arī jāskatās jau atkal tas aspekts kopsakarā ar tiem kritērijiem, kas tika noteikti piešķirot šīs te obligātā iepirkuma tiesības. Un kritērijs nebija saražot un lietderīgi izmantot saražoto siltumenerģiju, bet kritērijs bija būvēt stacijas pēc iespējas tuvāk izmantotajām izejvielām kā kūtsmēsliem, no šiem te kritērijiem arī pieteicējs vadījās un lielākoties izbūvēja savas stacijas nomaļās lauku vietās, kur blakus vienkārši neatrodas siltumenerģijas patērētāji. Protams, atsevišķiem pieteicējiem ir iespējas izmantot šo te siltumenerģiju, piemēram, lai apsildītu cūku fermu vai ko citu, bet jau atkal... Ja ir šī te prasība noteikta, ka ik mēnesī... tad vasaras mēnešos to iespējams nav sasniegt.

Kas attiecas uz jūsu jautājuma daļu par Elektroenerģijas tirgus likuma 31.³ panta pirmo daļu, kā tieši tā rada pieteikuma iesniedzējiem tiesību aizskārumu, tad jānorāda, ka šī te norma paredz vispārīgu pienākumu nodrošināt siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu. Pienākumu, kas iepriekš stacijām likumā noteikts nebija. Un tieši šī te pienākuma noteikšana rada pieteicējiem pamattiesību aizskārumu. Paldies.

A. Rodiņa.

Paldies. Man būs vēl nākamais jautājums.

Vai jūs varētu arī lūdzu precizēt... Jūs esat apstrīdējuši arī citu likuma normu, kas ir 3. daļa šī paša panta, kas noteic, es citēju „kārtību, kāda tā noteiktā iestāde pārbauda lietderīgās siltumenerģijas izmantošana”. Vai jūs varētu precizēt? Kādā veidā tad šī norma aizskar jūsu pamattiesības? Vai jūs iebilstat pret to, ka Ministru kabinets ir noregulējis šo jautājumu? Vai jūs uzskatāt, ka šo jautājumu vajadzētu regulēt Saeimai vai ka vispār nevarēja tad regulēt? Paldies.

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa.

Primāri mērķis apstrīdēt arī šo tiesību normu ir no tā apstākļa vien, ka to jautājumu ir nepieciešams noregulēt kādam, jo pieteicēju ieskatā šo te jautājumu nevajadzētu regulēt vispār vismaz attiecībā uz pieteicēju īpašumā esošajām elektrostacijām.

A. Rodiņa.

Paldies. Turpināsim par aizskārumu precizējošiem jautājumiem.

Jūs arī esat apstrīdējuši Ministru kabineta noteikumu 560. 21.3 apakšpunktu, kas noteic pienākumu komersantiem nodrošināt biogāzes ražošanai izmantoto izejvielu uzskaiti. Sakiet, lūdzu, kā šī norma ir saistīta ar lietderīgās siltumenerģijas izlietošanu kopējiem koģenerācijas staciju enerģijas lietderības koeficientiem? Vai šis apakšpunkts, konkrēti šis apakšpunkts, ir saistīts ar šo pašu noteikumu 31. punktā minētajām formulām? Paldies.

T. Krūmiņš.

Jā, godātā tiesa. Tieši tā. Kā jau es minēju savā runā iepriekš, bija jāuzskaita lietderīgi patērētais siltumenerģijas daudzums un bija nepieciešams uzstādīt citus skaitītājus. Šobrīd pēc šīm te formulām nepieciešamais aprēķins vai vienādojumā ietvertais elements ir tieši kurināmā daudzums un tad ir nepieciešams uzstādīt arī jaunus skaitītājus, kas aprēķinātu tieši kurināmā daudzuma patēriņu un nevis siltumenerģijas patēriņu. Un tas ir iemesls, kāpēc te tiek apstrīdēta arī šī norma.

A. Rodiņa.

Vai jūs varētu precizēt... kurināmā... Kā kurināmā?

T. Krūmiņš.

Kurināmais pieteicēju elektrostacijās ir biogāze.

A. Rodiņa.

Paldies. Tālāk...

L. Liepa.

Godātā tiesa! Es atvainojos... Trešais pārstāvis varētu precizēt tehnoloģiski, ko nozīmē jēdziens „kurināmais”, šeit tas ir svarīgi.

M. Pelšs.

Jā, godātā tiesa! Ja jautājums ir par 21.3. punktu... Tas ir, nodrošināt biogāzes ražošanai izmantoto izejvielu uzskaiti. Un jā... šāda te papildu prasība ir... tātad izejviela šajā gadījumā ir jāsaprot, ka tie ir kūtsmēsli, skābbarība, dūņas un visas pārējās šīs lietas, ko pārstrādā šīs atjaunojamo energoresursu stacijas jeb elektrostacijas

A. Rodiņa.

Labi, paldies. Tad man nākamais jautājums. Paldies, ka jūs precizējāt.

Tātad runa gāja par šo noteikumu 2. pielikumā minēto kurināmo. Sakiet, lūdzu, principā jau sanāk, ka šis te 21.3. punkts ir saistīts ar biogāzes ražošanu? Vai tā?

T. Krūmiņš.

Tieši tā.

A. Rodiņa.

Tad sakiet, lūdzu... ja šis 21.3. punkts ir saistīts ar biogāzes ražošanu, vai mēs varam uzskatīt, ka šī te norma ir ciešā saistībā ar pārējām lietām apstrīdētajām normām? Vai jūs vēlviensreiz varētu precizēt lūdzu? Paldies.

T. Krūmiņš.

Godātā tiesa! Te ir jāveic neliela atkāpe un kolēģis Mārtiņš Pelšs noteikti palīdzēs paskaidrot šo te tehnoloģisko ciklu labāk. Bet, jā šī te norma ir saistīta ar pārējām normām, jo tieši izejvielas... izejvielu uzskaitījums ir nepieciešams, lai saražotu biogāzi un biogāze ir nepieciešama, lai ražotu elektroenerģiju jau tālāk koģenerācijas iekārtās. Un tad arī ir jautājums tieši skatoties uz, piemēram, Ministru kabineta noteikumu Nr. 560. 30.1. punktu, kurā ir ietvertas visas šīs te formulas, lai aprēķinātu elektroenerģijas daudzumu, kuru ir iespējams pārdot un tās formulas atkal attiecīgi runā par elektrostacijas efektivitāti. Un tad ir jautājums, vai siltumenerģija, kas tiek izlietota biogāzes iekārtā, lai sadedzinātu šīs te izejvielas, ietilpst elektrostacijas pašpatēriņā vai arī tā ir lietderīgā siltumenerģija. Un atkal no tā jautājuma, tad ir atkarīgs tas, cik elektroenerģiju ir iespējams pārdot obligātā iepirkuma ietvaros. Tā kā, jā, šīs normas lai gan tā ķēdīte ir ļoti gara, visas šīs te normas ir saistītas un tās visas vienkopus paredz prasību lietderīgi izmantot saražoto siltumenerģiju.

A. Rodiņa.

Paldies. Un vai jūs varētu arī precizēt... iebildumus tieši saistībā ar noteikumu Nr. 560 48.4 apakšpunktu. Proti, vai jūs iebilstat, ka BVKB, tātad Būvniecības valsts

kontroles birojam, ir piešķirtas pilnvaras lemt par obligātā iepirkuma tiesību atcelšanu? Vai jūs iebilstat vispārīgi, ka OIK tiesības var atcelt, ja netiek ievērotas lietderīgās siltumenerģijas prasības, lai arī kādas tās būtu? Vai iebilstat, ka obligātā iepirkuma tiesības atcelt, atņemt ir tieši tad, ja netiek ievērotas apstrīdētajās normās ietvertās prasības? Vai jūs varētu precizēt šo aspektu, lūdzu? Paldies.

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa. Tas būs pēdējais no jūsu piedāvātajiem variantiem. Pieteicēji iebilst, ka BVKB ir piešķirtas tiesības kā tādas atcelt tiem piešķirtās obligāta iepirkuma tiesības, ja netiek izpildītas kādas no apstrīdētajās normās ietvertajām prasībām attiecībā uz siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu.

A. Rodiņa.

Paldies. Pēdējos pieteikuma iesniedzēju iesniegtajos materiālos... paldies par skrupulozi veikto analīzi... viss bija skaidrs un saprotams. Visām pieteikuma iesniedzējām ir uzrādīti tehniskās pases dati. Vai šie tiešām ir tehniskās pases dati, proti, vai tādad tie ir pieejami un šādi tehniskās pases dati ir pieejami visām pieteikuma iesniedzējām?

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa, par jautājumu. Protams, ar jūsu atļauju mēs varētu precizēt, bet šobrīd ir norādāms, ka jā, visām pieteicējām ir pieejami tehniskās pases dati. Tad, protams, atkal ir jautājums par šajos te pases datos ietvertajām vienībām un atkal kā tas sasaucas jau tālāk, piemēram, ar noteikumu 560. 3. pielikumu, jo tur arī ir atšķirības un tur ir pamatojums, kāpēc tiek apstrīdēts arī šis te pielikums. Un tas ir saistīts ar tehniskajām pasēm.

A. Rodiņa.

Bet turpinot manu jautājumu. Jūs pareizi arī uztvērāt manu domu, proti, ja šie tehniskās pases dati ir pieejami, vai vispār tie apstākļi var iestāties, ka ir jāpiemēro jūsu tajā skaitā citastarp apstrīdētais noteikumu 3. pielikums. Vai 3. pielikums var radīt pieteikuma iesniedzēju pamattiesību aizskārumu?

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa. Jā. Diemžēl tā ir sanācis, ka tas var radīt pamattiesību aizskārumu, jo īpaši divu pieteicēju gadījumā. Tie ir pieteicēji „GAS STREAM” un „BIO FUTURE” viņiem tā situācija ir ļoti specifiska. Lai gan ir tehniskajās pasēs norādīti šie te koeficienti, pārdodot pēc tam saražoto elektroenerģiju tālāk enerģiju publiskajam tirgotājam, šo te koeficientu patiesums, tā teikt, ja to tā varētu nosaukt, tiek apstrīdēts no enerģijas publiskā tirgotāja un, ja nemaldos, tad arī no BVKB puses, jo tas it kā uz papīta tehniskajā pasē ir nepamatoti augsts, proti, 1,75, ja es pareizi atceros,

arī to varētu precizēt... proti, nedz publiskais tirgotājs, nedz arī BVKB nepiekrīt, ka iekārtas ražotājs tik augstu koeficientu būtu varējis noteikt un tāpēc tieši šiem te diviem pieteicējiem šis te pārdodamās enerģijas daudzums tiek aprēķināts saskaņā ar to normu, kas atkal izdara atsauci uz noteikumu 3. pielikumu un tādējādi tiek reizināts ar koeficientu *alfa*, kas ir iekšdedzes dzinējiem, tas ir, 0,75. Un tāpēc arī tika apstrīdēts šis te pielikums.

A. Rodiņa.

Precizēšu. Vai, jūsuprāt, atbilstošās institūcijas atteikšanās pieņemt pieejamus tehniskas pases datus ir konstitucionalitātes jautājums vai tiesību normas piemērošanas jautājums, jūsuprāt?

T. Krūmiņš.

Būtu jāatzīst, ka tas tomēr ir tiesību normas piemērošanas jautājums.

A. Laviņš.

Paldies. Turpinājumā vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Jaurītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Tātd... labdien... Mans jautājums būs saistīts ar cūku fermām. Jūs teicāt, ka tātd nu ir tās cūku fermas nost no lietām, kur ir iespējams izmantot šo siltumu. Vai tas ir tā netipiski tādi gadījumi, ka ir tālu prom no tām iespējām, vai tā ir tāda ļoti tipiska situācija? Respektīvi, procentuāli ja mēs paskatāmies... cik daudzos gadījumos ir iespējams tomēr atrast to izmantošanas iespēju aptuveni... un cik procentuāli lielā daļā tad nav? Paldies.

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa. Es pieļauju, ka kolēģis Mārtiņš Pelšs varēs papildināt tieši šos tehniskos aspektus.

Bet es sākotnēji vēlētos norādīt, ka, protams, katrā konkrētajā gadījumā tā situācija ir atšķirīga un arī tieši konkrēti attiecībā uz pieteicējiem tā situācija ir atšķirīga. Un te jāuzsver arī tas, ka lielākoties tieši biogāzes elektrostaciju gadījumā tās ir izbūvētas ārpus apdzīvotām vietām. Viens izņēmums varētu būt... jā, šī te SIA „Agro Iecava”, kas ir Iecavas pilsētā, bet lielākoties tās ir izbūvētas ārpus apdzīvotām vietām. Protams, ir gadījumi, kad šīs stacijas tieši arī savām vajadzībām izbūvē lielāki lauksaimniecības ražotāji, kā, piemēram, „ZIEDI JP”, kuriem tad... lai arī ir šis te avots, kur to patērēto siltumenerģiju likt, saskaņā jau atkal ar apstrīdētajām normām, kas nosaka, ka šie te efektivitātes rādītāji jāsniedz ir katru mēnesi, nu arī šīm te stacijām, kurām šis te patērētājs turklāt pietiekami liels it kā tuvumā atrodas... vai tā būtu cūku

ferma, vai lopu kautuve, vai kas cits, nu vasaras mēnešos tik un tā šīs efektivitātes prasības ir pārāk augstas, lai pat tādi it kā šķietami konstanti patērētāji šīs te prasības sasniegtu. Lielisks piemērs ir arī SIA „Agro Iecava”. Kā es minēju, tā atrodas pilsētā, Mārtiņš noteikti spēs paskaidrot vairāk, ir noslēgts līgums ar Iecavas pašvaldību par saražotās siltumenerģijas nodošanu. It kā ir konstants viens liels patērētājs, bet arī tur, protams, mēs visi ziemas mēnešos siltumenerģiju patērējam vairāk un vasarā tas patēriņš būtiski krītas un arī tajā gadījumā, lai arī ir konstants patērētājs, šos te efektivitātes rādītājus sasniegt vienkārši nav iespējams. Tā kā katra situācijā, protams, būs atšķirīgi iemesli, atšķirīgi šie te siltumenerģijas patērētāji un tā tālāk. Ir atsevišķas stacijas, tajā skaitā arī pieteicēji, kas ir izbūvējuši stacijas tādās nomaļās vietās, kur nav nekā blakus, neviens siltumenerģijas patērētājs. Tur atkal, piemēram, labs piemērs ir SIA „AD Biogāzes stacija” Daugavpils novadā, kas citastarpā arī tieši šo te noteikto prasību dēļ toreiz vēl grozot MK noteikumus 262, izdarīja diezgan būtiskas investīcijas vairāku miljonu apmērā, lai nodrošinātu, tā teikt... bet te jau atkal Mārtiņš varētu paskaidrot... lai nodrošinātu, ka faktiski biogāzes stacijai ir siltumenerģijas patērētājs un šobrīd tas ir „Daugavpils Wood”, kas ražo kamīnmalku un tad visu šo te siltumenerģiju no biogāzes stacijas uzņem šī te kamīnmalkas ražotne. Bet jau atkal arī tur ir nianse. Piemēram, vasarā gaiss ir daudz siltāks un arī šī te žāvētava, kas ir uzstādīta šajā te kamīnmalkas ražotnē, vasarā patērē daudz mazāk siltumenerģiju nekā ziemā un arī tur, lai gan tas patērētājs ir, rādītāji nevar tikt sasniegti.

Mārtiņ, varbūt tev vēl ir kas piebilstams?

M. Pelšs.

Jā, godātā tiesa! Tieši tā, varbūt, pēdējo, ko Toms runāja, par kaltēm, jāsaprot. Tātad siltumenerģijas patēriņš izriet no temperatūras starpības starp materiālu, kas mums ir jāuzsilda... Un teiksim, ziemā tas āra gaisa temperatūra mums ir zema un līdz ar to ir liels patēriņš un vasarā tas ir mazs.

Es domāju, ja mēs, teiksim, „Agro Iecavas” gadījumā ja, apsildot pilsētu, kurai ziemas patēriņš ir 5-6 megavati, kas daudzkārt pārsniedz mūsu stacijas jaudu, tad vasarā mēs ar pusi stacijas jaudu varam nodrošināt visu Iecavas, kā teikt, siltuma patēriņu. Un tā ir tā problemātika, ka nepareizi ir ieviestas šīs te apstrīdētās normas un nav norēķins gada periodā, lai varētu izpildīt šo te efektivitātes prasību.

Un otrs. Tā pretruna, var būt un, kas ir pieskaroties arī tai, teiksim, izejvielu uzskaitēi un izejvielu vispār patēriņam, un atkritumiem, ir tas, ka mūsu šīm te stacijām... kas ir kādreiz teica 262, 560 stacijām ir ieviesta norma un ar pēdējos grozījumos ir pastiprināta šī norma, arvien pakāpeniski palielinot atkritumu pārstrādi. Un šo atkritumu pārstrādē izmanto arvien lielāku energo... siltumenerģijas tieši patēriņu, tātad pašpatēriņu.

Un apstrīdēto normu kontekstā šis bija nepareizi ieviests tas, ka siltumenerģija, kas tika patērēta šo te atkritumu uzsildīšanai, netika iekļautas šīs te efektivitātes aprēķinā un līdz ar to cieš ražotājs. Viņiem no vienas puses tiek dots uzdevums pārstrādāt atkritumus, tātad viņi bija jāsilda... un šis siltums netika ievērtēts kā efektīvais un viņi nesaņēma šo te samaksu par elektroenerģiju. Teorētiskā gadījumā, ja stacijas absolūti tikai strādātu uz atkritumiem, simtprocenti, tad viņām vasarā vajadzētu samazināt savu darbības jaudu un varbūt atteikt kādiem atkritumu radītājiem tāpēc, ka viņi nespēj izpildīt šīs te efektivitātes prasības.

Un arī Iecavā siltumenerģija vēlāk tika nodota pilsētai tikai pēc pāris gadiem, kad staciju palaida. Sākumā viņa tika tur novietota bijušās cūku fermas vietā, tāpēc, ka pāri ceļu ir liela putnu ferma arī ar mēslu avotu un apkārt ir vairākas liellopu fermas un cūku fermas, no kurienes arī šobaltdien tiek vākti šie atkritumi.

J. Briede.

Jā, paldies.

Un es vēl vienkārši gribu pati sev precizēt šo te īpašumtiesību aizskārumu. Vai es pareizi saprotu, ka Jūs īpašumtiesību aizskārumu saskatāt tajā, ka tika veiktas investīcijas un tagad nu... respektīvi to investīciju izmantošanu faktiski likumdevējs jums ir atņēmis. Vai tas ir tas īpašumtiesību ierobežojums? Paldies.

T. Krūmiņš.

Paldies, godāta tiesa. Jā, arī šie te veiktie ieguldījumi, kas šobrīd ir izrādījušies vai pavisam nederīgi vai derīgi kādā daļā, arī tie, protams, veido pieteicēju pamattiesību aizskārumu.

Bet otrs diezgan būtisks aspekts ir tieši tas, ka saskaņā ar apstrīdētajām normām, tās attiecinot šajās te formulās ietverot pieteicēju elektrostaciju radītājus, arī samazinās obligātajā iepirkumā pārdodamās elektroenerģijas apmērs un attiecīgi visu to elektroenerģiju, ko nav iespējams pārdot obligātā iepirkuma ietvaros, pieteicēji bija spiesti vai vēl joprojām ir spiesti pārdot brīvajā tirgū. Attiecīgi nespējot visu pārdot obligātā iepirkuma ietvaros, attiecīgi samazinās arī tas ienākums, ko pieteicēji var gūt no saražotās elektroenerģijas un arī tas, kā pieteicēji to pamatoja sākotnēji pieteikumam pievienotajos pielikumos Nr. 1-9, kā arī pēc tam jau papildu iesniedzot šos te pārskatus par visu 2021. gadu, no tiem ir redzams katrā mēnesī nerasniedzot attiecīgo efektivitātes prasību, kāds tad ir bijis negūtais ienākumu apmērs.

J. Briede.

Jā, paldies. Tātad jūs saskatāt arī neiegūto peļņu kā īpašuma ierobežojumu.

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa. Varbūt ne gluži negūto peļņu... jo arī tas ir tāds ļoti specifisks jautājums, jo tieši šo apsvērumu pieteicēji skatās kopsakarā ar tām tiesībām, kas tām bija, iegūstot obligātā iepirkuma tiesības, proti, šo te negūto peļņu nevajadzētu skatīties atrauti no pieteicēju tiesiskās paļāvības, kas tiem ir radusies, iegūstot obligātā iepirkuma tiesības. Jo tajā brīdī, kad tās stacijas tika uzbūvētas, šādas te prasības siltumenerģiju lietderīgi izmantot nepastāvēja. Un tad attiecīgi tā arī ir pieteicēji vadījušies un ieguldījuši un izveidojuši savas elektrostacijas un šobrīd... lai gan... jā... terminoloģiski runājot to varētu nosaukt par negūto peļņu, tā ir bijusi tāda pieteicēju gadījumā diezgan konstanti paredzama, jo obligātā iepirkuma tiesības tika piešķirtas uz 20 gadiem saskaņā ar tiem noteikumiem, kas bija spēkā tajā laikā... Tā kā varbūt ne gluži tādā klasiskā izpratnē negūtā peļņa, bet tad iegūtais ienākums, kas pieteicējam faktiski pienācās saskaņā ar to regulējumu, ar kuriem viņiem tika piešķirtas obligātā iepirkuma tiesības.

A. Laviņš.

Labi. Paldies.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Paldies. Labdien!

Un es paturpināšu nedaudz arī Briedes kundzes uzdoto jautājumu varbūt viešot vēl lielāku skaidrību no jūsu puses tieši attiecībā uz tiesību uz īpašumu ierobežojumu.

Tātad, ko mēs redzam no lietas faktiskajiem apstākļiem. Proti, ka valsts maina nosacījumus valsts atbalsta saņemšanai elektroenerģijas ražošanas procesā izmantojot atjaunojamus energoresursus. Vai es pareizi saprotu un šeit mēs esam vienisprātis ar jums, proti, ar pieteikuma iesniedzējām, ka... pirmais, ar apstrīdētajām normām pieteikuma iesniedzējām netiek atņemtas piešķirtās tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Tas ir viens.

Un otrs. Ka arī netiekot liegta turpināt saimniecisko darbību.

Vai mēs to pareizi visi... tā kā ar jums kopā to saprotam, ja?

T. Krūmiņš.

Jā, godātā tiesa. Plaši atbildot ar „jā”, tiesības netiek atņemtas un netiek arī liegts piedalīties obligātā iepirkuma sistēmā. Bet nu te atkal ir jāizdara neliela atkāpe un jāmeklē tie mērķi, kāpēc vispār pieteicēji ir iesaistījušies savā saimnieciskajā darbībā, proti, atjaunojamo energoresursu elektrostaciju darbībai ir nepieciešami daudz lielāki sākotnēji ieguldījumi nekā citiem elektroenerģijas ražotājiem. Un tad tikai ar attiecīgu valsts atbalstu pieteicējiem ir bijusi interese arī ražot faktiski elektroenerģiju un darboties obligātā iepirkuma sistēmas ietvaros. Ja šis atbalsts nebūtu... tad, protams,

tas ir spekulatīvi, mēs varētu tikai domāt, kurš no pieteicējiem būtu uzsācis elektroenerģijas ražošanu un kurš nebūtu uzsācis. Nu, šobrīd apstrīdētās normas... nu, faktiski, jā... ar to arī pieteicēji ir rēķinājušies, ka šis te atbalsts būs uz visiem 20 gadiem. Savukārt tagad apstrīdētās normas, ieviešot būtiski atšķirīgus priekšnoteikumus tam, cik lielu apjomu ir iespējams pārdot obligātajā iepirkumā, nu tad attiecīgi arī samazina šos te pieteicēju ienākumus un diezgan būtiski to dara.

Tā kā, jā... neliedz darboties, neliedz... netiek arī atņemtas obligātā iepirkuma tiesības, bet, kā mēs redzam citastarpā arī apstrīdētās normas ir bijušas par pamatu tam, lai atsevišķi pieteicēji izstātos no obligātā iepirkuma sistēmas. Un tas iemesls ir bijis tieši... jā... šo te konsekvēnto pārmaiņu, normatīvo pārmaiņu rezultātā.

I. Kucina.

Paldies.

Un otrs jautājums. Paturpinot par tiesisko paļāvību, ko jūs arī minējāt... proti, kad vairākkārt, manuprāt, arī atzīmējāt, ja es pareizi saklausīju... ka Latvijas valsts politikai vajadzētu būt stabilai, ilgstoši nemainīgai, uz ko tā kā uzņēmēji un komersanti varētu paļauties.

Un ja mēs paskatāmies nedaudz vēsturiski... turpat kā desmit gadus valstiskā līmenī turpinās diskusija par obligātā iepirkuma sistēmas reformu, uzlabojumiem, pielāgojumiem, protams, arī normatīvais regulējums pēdējo gadu laikā ir mainīts, uz ko jūs arī esat norādījuši.

Man ir jautājums. Kas, jūsuprāt ir tā tiesiskā paļāvība, kas atspoguļotu, šo te, Latvijas ilgstošo stabilu politiku? Kā jūs to raksturotu? Vai tas būtu gadu griezumā, ka tie būtu 10 vai 20 gadi un valsts neko nemainītu? Kā jūs kā uzņēmēji vai komersanti varētu teikt, ka jums tiesiskā paļāvība no valsts puses ir nodrošināta un to valsts nav pārkāpusi? Paldies.

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa.

Jā, nu primāri pieteicēju tiesiskā paļāvība ir saistīta ar šo te termiņu, uz kādu šīs tiesības pieteicējam ir piešķirtas un tas ir 20 gadu termiņš, pārdot to elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Tā kā desmit plus desmit... un tā tiesiskā paļāvība ir saistīta tieši ar šo te aspektu, ka šīs te tiesības, turklāt tādas tiesības, kādas tās tika piešķirtas sākotnēji, arī šajā 20 gadu termiņā tiks īstenotas nemainīgi.

Un te gan, protams, ir jāpiekrīt jums, ka šo te gadu laikā kopš obligāto iepirkuma tiesību piešķiršanas likumdevējs ir ieviesis, jāsaka... lai gan saskaitīt var, bet izteikšos tā, ka neskaitāmas izmaiņas obligātā iepirkuma sistēmas ietvaros, paredzot jaunus un atšķirīgus kritērijus. Bet atkal tas apstāklis, ka šādas te izmaiņas jau, teiksim, katru gadu tiek veiktas, nevar atkal no otras puses pieteicēju ieskatā leģitimizēt to tiesiskās

paļāvības aizskārumu. Protams, tas regulējums ir bijis mainīgs un pieteicēji arī vairākkārt ir cīnījušies, lai tas tā nebūtu, bet tas pieteicēju ieskatā nenozīmē, ka to tiesiskā paļāvība kādā mērā tiek zaudēta.

L. Liepa.

Godātā tiesa! Ar jūsu atļauju es papildināšu, godātā kolēģa Krūmiņa sacīto.

Pirmkārt, papildus argumentam par termiņu, jo katram no elektroenerģijas ražotājiem, protams, ir nepieciešams veikt būtiskus ieguldījumus, lai gandrīz vienmēr tātad tukšā vieta uzsāktu šo saimniecisko darbību un tāpēc šo saimniecisko darbību saistot ar tiem iespējamajiem ieguvumiem, kurus piešķirtās licences ietvaros varētu iegūt, tā būtībā ir viena matemātiska formula, uz kuru var paļauties jebkurš ieguldītājs, jebkura persona, tajā skaitā arī kreditori, kuri piedalās šajā saimnieciskajā darbībā.

Taču, protams, apstākļi ir mainīgi un var būt nepieciešamība... un es jūtu, ka acīmredzot arī, godātās tiesas, šaubas varētu būt saistītas ar to, vai tiešām valstij būtu sevi jāsaista uz 20 gadiem mainīgu apstākļu kontekstā.

Mūsu atbilde ir tāda, ka dabiski nē, piemēram, Krievijas agresija Ukrainā un ar to saistītie enerģētiskie izaicinājumi parāda, ka pārmaiņas notiek un to ietvarā ir jāmaina arī tiesiskais regulējums. Taču šīm pārmaiņām ir, pirmkārt, jābūt racionāli pamatotām, tātad, ir jābūt saprātīgiem argumentiem, kāpēc. Šai gadījumā jāsaista negatīva konsekvence — soli pa solim ar katru grozījumu aizvien sliktāk un sliktāk, sarežģītāk un sarežģītāk ir ievērot prasības, lai varētu vispār darboties obligātā iepirkuma programmas ietvaros. Ar saprātīgām.

Otrkārt, tātad. Tām jābūt samērīgām... samērīgām tādā nozīmē, ka, pat ja ir piemērojami ierobežojoši noteikumi, šiem noteikumiem ir jābūt proporcionāli atbilstošiem, domājot ne tikai par to, kādā veidā apkarot negodīgos tirgus dalībniekus, kuri, es pieļauju, pastāv. Un mūsu deviņi pieteicēji, pavisam noteikti, nav šajā grupā.

Līdz ar to vismaz attiecībā uz mūsu pieteicējiem būtu jāskatās, kādā veidā sekmēt šo saimniecisko darbību, jo godātā tiesa savos līdzšinējos nolēmumos, tajā skaitā nolēmumos arī atjaunojamās enerģijas lietā, gan 2014., gan 2018. gada lietā tiesa ir atzinusi, ka tas ir kopējās sabiedrības interesēs veicināt atjaunojamo elektroenerģiju. Līdz ar to jebkādi izaicinājumi, jebkādas izmaiņas būtu jāskata kontekstā ar to, kā pēc iespējas mazāk kaitēt uzņēmējiem un tajā skaitā arī... es pievienojos kolēģa Krūmiņa norādītajam, ka Satversmes 105. panta pirmais teikums tajā skaitā ietver sevī, pavisam precīzi formulējot, tiesības saņemt to ienākumu obligātā iepirkuma programmas vai jebkādas citas atvieglotas programmas ietvaros tādēļ, ka šī programma ir radīta, lai mēs nodrošinātu enerģētisko neatkarību no kaimiņvalstīm un nodrošinātu enerģijas ražošanu, tajā skaitā atjaunojamo resursu ietvaros. Paldies.

A. Laviņš,

Paldies.

I. Kucina.

Paldies.

A. Laviņš.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Jānim Neimanim. Lūdzu!

J. Neimanis.

Paldies.

Tātad mazliet par faktiem un pēc tam par tiesībām.

Tātad es saprotu, ka pieteicēji ražo atjaunojamo... tātad elektroenerģiju.

Jautājums ir: kādā tehnoloģiskajā procesā tas tiek ražots?

M. Pelšs.

Godātā tiesa! Jā... nu elektroenerģiju no atjaunojamajiem energoresursiem var ražot daudz... ar dažādiem tehnoloģijas paņēmieniem. To starpā, šie noteikumi...

J. Neimanis.

Kādā procesā jūs ražojat...

M. Pelšs.

Mēs tieši konkrēti?

J. Neimanis.

Nu, pieteicēji...

M. Pelšs.

Jā... pieteicēju stacijās visās ir iekšdedzes dzinēji, kuri sadedzina biogāzi un šī mehāniskā enerģija griež ģeneratoru un ģenerators ražo elektroenerģiju.

J. Neimanis.

Un tas ir koģenerācijas process vai nē?

M. Pelšs.

Koģenerācijas process būtu raksturīgs tad, ja tiek ražota arī siltumenerģija un šī siltumenerģija kaut kur patērēta.

J. Neimanis.

Jūs neražojat siltumenerģiju?

M. Pelšs.

Siltumenerģiju... varēja izvēlēties kā jau minēju...

J. Neimanis.

Tajā iekšdedzes dzinējā jūs sakāt...

M. Pelšs.

Iekšdedzes dzinējs rada siltumenerģiju, bet tā jau ir katra komersanta izvēle, vai šo siltumenerģiju atgūt vai neatgūt.

J. Neimanis.

Nu, tad, līdz ar to, tad ir jautājums... Tātad, ja to enerģiju ražo koģenerācijas procesā... tātad tehnoloģiskais process, kurā tiek saražota gan elektroenerģija, gan siltumenerģija. Tad jautājums ir sekojošs: tātad jebkuram pieteikumam Satversmes tiesā ir jāatbilst pieļaujamības noteikumiem. Viens no pieļaujamības noteikumiem ir aizskārums un termiņš — no aizskāruma brīža. Es lasu, piemēram, 2005. gada Elektroenerģijas tirgus likuma redakciju, tad jau tur ir noteikts, ka „koģenerācija kā tehnoloģiskais process ir tāds, kurā lietderīgai izmantošanai vienlaikus ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju.” Un es lasu tagadējās normas, kurās ir rakstīts tas pats, man šķiet: „elektroenerģijas ražotājiem, kuri izmanto minētās tiesības un koģenerācijas procesā ražo siltumenerģiju, pienākums nodrošināt lietderīgu izmantošanu”. Jeb tas nav viens un tas pats jūsu izpratnē?

T. Krūmiņš.

Godātā tiesa! Paldies par jautājumu.

Es vēlētos piebilst, ka...

J. Neimanis.

Es atvainojos... tas lietderības princips... izmantošanas lietderības princips ir jau no 2005. gada, kas atkārtojas gan tur, gan arī 31.³ panta pirmajā daļā.

T. Krūmiņš.

Paldies... jā, es redzu, ka kolēģis Lauris Liepa vēlas ko piebilst.

Pirms es dodu vārdu viņam, es tikai vēlētos piebilst, ka šī te definīcija, kas sākotnēji tika ietverta Elektroenerģijas tirgus likumā paredzot, ka koģenerācija ir lietderīga siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošana vienā procesā jau sākotnēji nav bijusi līdz galam precīza, jo Koģenerācijas direktīvā 2004/8, koģenerācija tiek definēta kā siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošana vienā procesā, neliekot uzsvaru uz „lietderīgu” vai uz „lietderīgumu”. Tā kā tas ir...

J. Neimanis.

Nu bet mūsu likumdevējs ir licis uzsvaru uz „lietderīgumu” tajā 1. panta 12. punktā skaidrojot jēdzienu, kas ir koģenerācijas tehnoloģiskais process. Ja jūs šajā lietā vērsaties pret pienākumu... teiksim, ražot lietderīgi un tālāk mēs tad detalizējam tās prasības, ko nozīmē lietderīgi... teiksim uzskaitīt gada laikā vai mēneša laikā... Tad man šķiet, ka tā vizuāli skatoties, tā prasība ir jau no 2005. gada. Mainās varbūt tikai tā detalizācija. Jeb es maldos?

L. Liepa.

Godātā tiesa! Protams, sākotnēji mēs redzam, ka elektroenerģijas ražošana, un tajā skaitā arī kā paskaidroja Mārtiņš Pelšs, arī siltumenerģijas ražošana tajā skaitā ir saistīti procesi, taču ir liela atšķirība, kā tehnoloģiski veidot iekārtu. Vai veidot to saistībā ar konkrētu atjaunojamo resursu izmantošanu, vai arī iekārtu vērst citā virzienā uz siltuma ražošanu kā mērķi. Un šeit ir svarīga modelitāte. Likumdevējs nav uzlicis to par pienākumu 2005. gadā, ko tas šobrīd ir uzlicis par pienākumu gan grozot likumu, padarot jūsu minētajā normā, un tā tad tas ir likuma 31.³ pants, gan arī Ministru kabineta noteikumos Nr. 560. Un var piekrist savā ziņā tiesas skrupulozajiem jautājumiem par katru no šo noteikumu punktiem, bet, lai jūs saprastu pareizāk tā konstrukciju, kāpēc deviņi pieteicēji vērsās Satversmes tiesā, ir dekonstruēt šo mehānismu, ar kuru padarīt par pienākumu kaut ko, kas pats par sevi ir, bet nekad nav obligatoriski prasīts no sākta gala. Un tas ir saistīts ar procesiem un tā tad ar tehnoloģijām, kā šī sistēma darbojas. Un to nav tik viegli mainīt.

J. Neimanis.

Es paturpināšu. Tātad tā jūsu konstrukcija ir tāda, ka tas nekad no sākta gala nav prasīts...

L. Liepa.

(Kaut ko iestarpina)

J. Neimanis.

Tagad... Labi. Un tālāk tad ir jautājums, vai jūs esat apstrīdējuši 31.³ pirmo daļu, 31.³ trešo daļu, 31.2, kurā ir izvērsti pirmās daļas jēdzieni... nē... bet vai tad mums no šīs otrās daļas ir jānorobežojas? Vai... kādu iemeslu pēc jūs šo otro daļu neietvērāt savā aizskārumu apgalvojumā? Mums būtu jāpaplašina šajā daļā...

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa... Elektroenerģijas tirgus likuma minētā panta otrā daļa definē, kas ir lietderīga siltumenerģija. Savukārt apstrīdētās normas panta pirmā daļa un trešā daļa jau paredz, ka šo te koncepciju par lietderīgu siltumenerģiju, ka tā tiek

attiecināta arī uz tām stacijām, kas ir atjaunojamo energoresursu stacijas un tieši tur ir pietiecināta ieskatā tā problemātika, ka... lai arī tā definīcija likumā ir, tā nebūtu jāattiecinā uz atjaunojamo energoresursu stacijām, bet tā būtu jāattiecinā, kā tas jau sākotnēji ticis darīts, uz koģenerācijas stacijām. Tieši tāpēc minētā norma apstrīdēta šajā lietā netiek.

J. Neimanis.

OK. Tad vēl, jūs minējāt par tām divām direktīvām, kas konceptuāli norobežojot... Bet ja es skatos 2001. gada direktīvu. Tur ir rakstīts: „direktīvas mērķis veicināt elektrības ražošanā izmantojamo neizsīkstošo enerģijas avotu nozīmes palielināšanos iekšējā elektrības tirgū un radīt pamatu vēlākai kopienas sistēmai šajā jomā.” Tas mazliet atšķiras no tā, ko jūs definējāt, kas ir minēts šajā 1. pantā... Bet, labi... Un neizsīkstošie enerģijas avoti... šajā direktīvā ir tālāk definēti arī kā biomasas enerģijas avoti, atkritumu deponēšanas vietas, notekūdeņu attīrīšanas iekārtās iegūtās gāzes... Biogāzes enerģijas avots... Kādēļ jūs norobežojat šeit, ka tas attiecas tikai uz atjaunojamajiem energo, bet uz koģenerāciju nē? Jo pēc būtības... nu, ja es tā lasu to direktīvu... ka tas attiecas uz jebkuru elektrības saražošanu ar vai bez siltuma ieguves šajā procesā.

T. Krūmiņš.

Paldies par jautājumu. Tā nianse ir tajā, ka, lai arī koģenerācijas procesā mēs varam izmantot arī atjaunojamus energoresursus, tas nenozīmē, ka nevar tikt izmantoti citi resursi, kā, piemēram, dabas gāze kā kurināmais koģenerācijas procesā. Tāpēc... nu, lai arī plaši skatoties arī Atjaunojamo energoresursu direktīva varētu tikt attiecināta uz koģenerācijas stacijām, tas noteikti būtu tikai attiecībā uz tām, kas izmanto atjaunojamus energoresursus. Savukārt, ja mēs jau raugāmies tieši uz koģenerācijas stacijām, tad šo te regulējumu jau tālāk papildina Koģenerācijas direktīva, kas paredz vēl atsevišķas prasības, tajā skaitā siltuma enerģijas lietderīgas izmantošanas prasību jau atjaunojamo energoresursu koģenerācijas stacijām.

J. Neimanis.

Nu, iespējams... jā, ka tur tiek kaut kādas prasības tiek detalizētas. Bet, ja jūs sakāt, ka no sākta gala nebija mums zināms, ka tur vajadzēs arī lietderīgi iegūt un apsaimniekot siltumu... nu... tad gan tajā sākotnējā Elektroenerģijas tirgus likuma redakcijā, gan arī šajā 2001. gada direktīvā... nu, sanāk mazliet, man šķiet, kaut kā citādi. Arī tur jau tas ir iekšā. Tas, protams, nav tā kā specifiski uz to koģenerāciju tieši... bet nu vispārīgi kā uz procesu kā tādu, kā atjaunojamo energoresursu izmantošanu un apstrādi, ka tas tur ir iekšā. Jūs tā...

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa... Vēl kāda cita būtiska nianse ir, ka atjaunojamo energoresursu stacijas var arī nebūt koģenerācijas stacijas. Un tāpēc ir šie te divi dažādie regulējumi. Un, ja es nemaldos šī te Atjaunojamo energoresursu direktīva 2001/77 par tieši lietderīgu siltumenerģijas izmantošanu neko nesaka. Protams, mēs varam runāt par to, vai tā direktīva attiecas uz koģenerācijas stacijām, kas izmanto atjaunojamo energoresursus kā izejvielu...

J. Neimanis.

Es atvainojos... es jūs pārtraukšu. Bet tāpēc jau es arī gribēju noskaidrot, kādā procesā jūs saražojat to elektroenerģiju. Ne jau, kas tā ir par staciju, bet kādā procesā? Nu, jā... tur saka, ka jā, tur kaut kāds siltums izdalās, bet tas nav tā kā tas, tur ir iekšdedzes dzinējs... Bet procesā kādā?

M. Pelšs.

Jā, godātā tiesa... Tieši tā. Es zinu... nu, teiksim, Vācijā atjaunojamus energoresursus var izmantot arī apkurē, viņi var savākt šo te biogāzi un vienkārši uzstādīt apkures katlu. Viņi arī būs izmantojuši atjaunojamus energoresursus... Tāpat mēs varam ražot tikai elektrību, neieviešot šīs te papildu iekārtas, kas atgūst siltumenerģiju no dūmgāzēm. Tā kā par koģenerāciju tā kļūst tikai tad, ja mēs ražojam šo te siltumenerģiju un tā jau tad bija, kā jau es iepriekš minēju, tā jau tad bija izvēle. Bet principā mēs sākotnēji varējām startēt un ražot tikai elektroenerģiju, griezt ģeneratoru, nodot elektroenerģiju un līdz ar to mūsu stacijām nebūtu raksturīgs šīs koģenerācijas... nu, kā teikt... apzīmējums, vai kā. Un tad nevajadzētu mums iesaistīties līdz ar to šajās visās diskusijās par koģenerāciju.

J. Neimanis.

OK. Un tad pēdējais jautājums. Šeit jūs centāties un mazliet bija grūti argumentēt par to negūto peļņu kā īpašumtiesību aizskārumu un tamlīdzīgi... par tiem ienākumiem un samazinājumu un paļāvību. Bet vai jūs neredzat, ka patiesībā tās normas ietekmē jūsu nodarbošanās brīvību? Komercedarbības veikšanas brīvību, nevis īpašumtiesību... iegūtās kaut kādas īpašumtiesības... kaut kādu summu x, teiksim, 5 miljoni 20 gadu laikā, piemēram?

T. Krūmiņš.

Protams, jā. Šādam apgalvojumam var arī piekrist. Ne velti pieteicēji savas iegūtās tiesības pieteikuma ietvaros ir pēc analogijas raksturojuši arī kā tiem piešķirtu licenci konkrētam komercedarbības veidam — obligātā iepirkuma tiesību piešķiršana 20 gadu garumā, lai ražotu elektroenerģiju no atjaunojamajiem energoresursiem, balstoties uz kaut kādiem konkrētiem nosacījumiem. Tā kā... jā, to arī varētu...

J. Neimanis.

Nē, nu vienkārši jūsu pamatojums ir tāds, ka valsts pastiprina dažādus regulatīvos noteikumus, kas ietekmē jūsu komercdarbību tiktāl, ka tā sāk izsīkt un ir pārtraucama. Un uz ausi klausoties tas vairāk atgādina ietekmētu nodarbošanās komercdarbības brīvību... ne kaut kādas iegūtas īpašumtiesības.

L. Liepa.

Godātā tiesa, tas ir taisnība. Te varētu redzēt kumulatīvu tādu kopumu. Mēs izvēlējamies tos noteikumus, kuri šķita, pirmkārt, acīmredzami un savā ziņā sekojot profesora Umberto Eko sacītajam „Prāta vieglākās piepūles ceļš”. Un, otrkārt, arī balstoties uz Satversmes tiesas jau pieņemtajiem lēmumiem šajā jomā. Līdz ar to mēs faktiski gājām pa tādu ceļu, kas ir pieejamāks, mūsaprāt, vieglāks, vienkāršāks. Taču mēs noteikti neizslēdzam to, ka, skatoties uz procesu kopumā, mēs saskaramies, mūsu klienti, tātad 9 pieteicēji un, it īpaši, tie, kuri savu darbību ir bijuši spiesti jau pārtraukt šajā jomā... ir saskārušies ar būtiskiem ierobežojumiem to saimnieciskajai darbībai. Mēs lūdzam to protokolēt. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Turpinām ar jautājumiem.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā, paldies. Un mēs esam nonākuši pie Eiropas Savienības tiesībām, tad arī paturpināsim.

Es tomēr arī gribētu precizēt. Vai jūs tiešām ļoti krasi nodalāt abas divas šīs te direktīvas un, protams, arī šīs sistēmas, kas ir izstrādātas mums Latvijā, atbilstoši atsevišķiem Ministru kabineta noteikumiem. Bet vai tiešām jūs uzskatiet, ka nekādi... nekādi nav iespējams uz atjaunojamiem energoresursiem attiecināt, es lietošu saīsinājumā, 2012/27/ES direktīvas normas, it īpaši ņemot vērā atjaunojamo energoresursu direktīvas jeb 2018/2001 77. apsvērumu, kurā ir teikts: jāapsver iespējamās sinerģijas starp centieniem arvien plašāk ieviest siltumapgādi un aukstumapgādi no atjaunojamajiem energoresursiem. Un citastarpā tur ir arī atsauce precīza uz 2012/27/ES paredzētajām esošajām shēmām. Vai tiešām no šā neizriet, ka mums vajadzētu skatīties globāli? Eiropas Savienībā, mēs zinām, ir nosprausti klimata mērķi, un šīs divas direktīvas iet paralēli, bet kaut kur arī krustojas, lai sasniegtu šos mērķus. Paldies.

Kāda būtu jūsu atbilde?

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa. Nu, varētu piekrist, protams, it īpaši, ņemot vērā jūsu citēto apsvērumu no direktīvas 2018/2001 par šo te mērķu sasniegšanu. Jo, kā mēs jau noskaidrojām iepriekš, Atjaunojamo energoresursu direktīvu, protams, var arī attiecināt uz koģenerācijas stacijām, kas izmanto atjaunojamos energoresursus kā ražošanas izejvielu, tā teikt. Bet tad atkal mēs nonākam pie tā paralēlā regulējuma un tā, ka tieši koģenerācijas stacijām, kuras, kā mēs noskaidrojām, tehnoloģiski ir uzbūvētas pavisam citādāk un tām ir citi mērķi, uz šīm stacijām vēl attiecas kaut kādas papildus prasības, tajā skaitā lietderīgas siltumenerģijas prasības.

Un, ja mēs runājam atkal par direktīvu 2012/27 par energoefektivitāti, pieteicēji nenoliedz, ka arī šo direktīvu varētu attiecināt uz atjaunojamo energoresursu elektrostacijām, jo, protams, arī to mērķis un mūsu mērķis ir gādāt par energoefektivitāti. Bet, kā jau tika minēts pieteikumā un arī šodien pieteicēju runā, būtu jānošķir, uz kurām stacijām tad šī te direktīva tiek attiecināta un it īpaši noteikumi par siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu. Vai tas ir uz vecām koģenerācijas iekārtām, vai tas ir uz koģenerācijas elektrostaciju kā kopumu, kas ietver arī biogāzes ražošanas iekārtas, vai tās būtu maza apjoma koģenerācijas iekārtas, kas, kā vairums, pieteicēju gadījumā tas tā ir, tajās uzstādītā jauda ir līdz 1 megavatam un tās jau pēc definīcijas saskaņā ar šo te Direktīvu, ja tās atgūst kaut nedaudz primāro enerģiju vai... ietaupa šo te primāro enerģiju, tās ir uzskatāmas par augstas efektivitātes koģenerācijas iekārtām un tām nebūtu jāizmanto siltumenerģija lietderīgi. Tā kā tur, protams, ir ļoti daudz būtiskas nianse, bet atbildot uz jūsu jautājumu, protams, mēs nevaram kategoriski un krasi nošķirt šos te abus divus regulējumus, bet tie noteikti ir pakārtoti viens otram un uz koģenerācijas elektrostacijām attiecas vairāk Eiropas Savienības regulējumi. kaut kādi noteikumi, nekā tas varētu būt uz atjaunojamo energoresursu elektrostacijām.

A. Rodiņa.

Vai es pareizi saprotu, tad jūs tomēr pieļaujat iespēju šīs te Energoefektivitātes direktīvas normu attiecināšanu arī uz atjaunojamām energostacijām, bet ne tik stingri, kā tas ir noteikts pareiz Latvijā normatīvajā regulējumā.

T. Krūmiņš.

Jā, tieši tā. Un tam tad ir šeit te vairāki iemesli, proti, šīs te prasības tiek attiecinātas tikai uz koģenerācijas iekārtu nevis uz elektrostaciju un tad tur ir tā nianse, ko mēs varam izmantot pašpatēriņā un kas ir lietderīgs siltumenerģijas patēriņš. Šajā direktīvā noteiktās prasības mēs varam attiecināt tikai uz jaunām vai būtiski modernizētām, kā tas ir definēts direktīvā, koģenerācijas iekārtām un pieteicēja gadījumā tas tā nav. Un trešais ir, protams, šīs te maza apjoma koģenerācijas iekārtas. Tā kā piemērot mēs varam, bet nevar būt attiecībā tieši uz pieteicējiem.

A. Rodiņa.

Jā. Paldies.

Un turpināsim vēl ar Eiropas Savienības tiesībām. Tā saucamā Atjaunojamo resursu direktīva vai 2018/2001 6. pants. Jūs arī esat atsaukušies uz šo 6. pantu savā pieteikumā. Pirmā daļa.

Sakiet, lūdzu, vai jūs varētu precizēt. Tad kādā veidā ar šīm apstrīdētajām tiesību normām ir apdraudēta jūsu vai pieteikuma iesniedzēju ekonomiskā dzīvotspēja. Jo, ko mēs secinājām... jūs varat turpināt ražot elektroenerģiju, pārdot to tagad brīvajā tirgū. Kā jūs saprotat šo terminu, kas tiek lietots šajā te direktīvā — 6. panta pirmā daļa. Paldies.

T. Krūmiņš.

Laikam ir tā, ka minētais pants neparedz tikai to, ka obligāti būtu jābūt apdraudētai ekonomiskajai dzīvotspējai. Minētā norma arī paredz, ka... un es citēju... „atjaunojamās enerģijas projektiem piešķirtā atbalsta līmeni un ar atbalstu saistītos nosacījumus nepārskata tā, ka negatīvi tiek ietekmētas šādi piešķirtās tiesības”... un tas ir pirmais... „un apdraudēta jau atbalstīto projektu ekonomiskā dzīvotspēja”. Un pieteicēju ieskatā ar šiem te noteikumiem un apstrīdētajām normām tiek gan ietekmētas sākotnēji piešķirtās tiesības, kas neparedzēja nekādus nosacījumus attiecībā uz siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu, gan arī samazinoties šiem te ienākumiem vai ietekmējot tieši pieteicēju komercdarbību kā tādu gan ar prasībām, kas vairs nav nepieciešamas, gan citādi... nu tad tiek ietekmēta arī projektu ekonomiskā dzīvotspēja. Protams, nu mēs nevaram apgalvot, ka kāds no pieteicējiem uz šīs tiesas sēdes laiku būtu pasludināts par maksātnespējīgu vai kā citādi, tomēr tas nenozīmē, ka to ekonomiskā dzīvotspēja ilgtermiņā netiek ietekmēta... jo, kā mēs secinājām, tieši atjaunojamo energoresursu elektrostacijām valsts atbalsts elektroenerģijas ražošanai ir ļoti būtisks tieši ilgtermiņā. Paldies.

A. Rodiņa.

Jā, bet tādi precīzi kritēriji, kas izrietētu no tiesu prakses, jums nav zināmi? Paldies.

T. Krūmiņš.

Šobrīd precīzus kritērijus, kā tieši tiek ietekmēta ekonomiskā dzīvotspēja, nosaukt nevarēšu, bet jā... varam uz šo te jautājumu atbildēt nākamās tiesas sēdes laikā.

A. Laviņš.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Labdien! Turpinot nedaudz par Eiropas Savienības tiesību jautājumiem, jūs teicāt tāpat, ka šīs Eiropas Savienības direktīvas neprasa atjaunojamo energoresursu stacijām, teiksim, šādas prasības. Bet mans jautājums būtu tad drīzāk pretējs: vai direktīvas liedz valstīm nacionālajā regulējumā noteikt šādas prasības un vai jūs saredzat šinī gadījumā pretrunas? Vai direktīva ierobežo valstī rīcības brīvību?

T. Krūmiņš.

Paldies par jautājumu. Mūsu ieskatā... lai gan tieši mēs nevarētu atrast direktīvā liegumu noteikt šādas te prasības un arī ir jāvērtē katras direktīvas mērķi un tieši kā tie mērķi tiek ieviesti arī Latvijas regulējumā. Proti, atjaunojamo energoresursu direktīvas mērķis ir veicināt siltumnīcas efekta gāzu mazināšanos, kas tad arī tiek sasniegts ražojot elektrību no atjaunojamajiem energoresursiem, kā arī ražot tieši elektroenerģiju nevis siltumenerģiju. Vēlreiz jāuzsver, ka tieši akcents uz elektroenerģijas ražošanu ir pieminēts gan šīs te direktīvas preambulas pirmajos apsvērumos, gan arī 1. pantā definējot šīs te regulas mērķi... es atvainojos... direktīvas mērķi. Un ja šīs te direktīvas mērķis, kas vēlāk tad arī ir ticis ieviests Latvijas tiesību regulējumā, skaidri definē, ka siltumenerģija nav primārais šīs te direktīvas, tā teikt, mērķis, tad pieteicēju ieskatā un arī ņemot vērā, ka likumdevējs to sākotnēji arī nav noteicis kā mērķi, tad pieteicēju ieskatā, nosakot šobrīd šādas prasības, tiek būtiski izjaukts šīs te sākotnējais līdzsvars un tā palāvība, uz ko pieteicēji palāvās, iegūstot šīs te tiesības un neprasot tiem ražot tieši siltumenerģiju un nevis elektroenerģiju.

A. Kučs.

Paldies. Tad es sapratu, ka jūs vairāk no mērķa to atvasināt. Bet vai jūs joprojām uzturat prasību vērsties Eiropas Savienības tiesā? Un kādu tad jūs redzat to jautājumu, kas būtu jāuzdod Savienības tiesai? Ko būtu nepieciešams precizēt?

T. Krūmiņš.

Prasību pieteikumā vērsties Eiropas Savienības tiesā pieteicēji izteica citastarpā nevis kā atsevišķu lūgumu, bet kā iespējamu apsvērumu, par ko varētu būt vērts apdomāt, vai tas ir nepieciešams vai nav nepieciešams. Pieteicēji uz šo tiesas sēdi nav sagatavojuši konkrētus jautājumus, kas būtu uzdodami Eiropas Savienības tiesai, vērtējot šo te jautājumu. Mūsu ieskatā, protams, ir jautājums, vai elektrostacijām, kas nav koģenerācijas elektrostacijas, bet kas ražo elektroenerģiju no atjaunojamajiem energoresursiem, ir sākotnēji šajā te direktīvā noteiktas prasības lietderīgi izmantot siltumenerģiju tādā pašā apmērā, kādā tas ir noteikts Koģenerācijas direktīvā ar visiem procentiem un koeficientiem, kā tas jau ir ietverts 2004/8 Direktīvā. Tas jautājums, protams, ir nozīmīgs un pieteicēju ieskatā tas varētu arī būtiski un objektīvi palīdzēt noskaidrot, vai tad šāda te prasība ir bijusi noteikta jau sākotnēji Eiropas Savienības

regulējumā un vai Latvijas likumdevējs, ieviešot šo te direktīvu Latvijas tiesību normās, to ir izdarījis pareizi un tad attiecīgi vai nosakot šādu te prasību jau pēc vairāk kā desmit gadiem, vai netiek pārkāptas kaut kādas pieteicēju intereses.

A. Kučs.

Paldies. Un man vēl pēdējais jautājums.

Vai, skatoties arī varbūt arī kolēģis kurš, kā es saprotu, praksē ar to strādā... vai Latvija ir tāda unikāla ar šādu prasību nosakot tik augstu šo procentu, kā jūs teicāt... vai, teiksim, arī... kā jūs varētu salīdzinoši komentēt, ja varat protams.

M. Pelšs.

Jā... godātā tiesa, paldies par jautājumu. Jā, nu manā ieskatā Latvija ir unikāla ar to, kādā veidā šīs te prasības tika ieviestas mūsu noteikumos, it īpaši, MK 560. noteikumos. Un viens no tiem apstākļiem ir, kā šī koģenerācijas prasība, šī 75 procentu efektivitāte tika no direktīvas, kura vispār runā... Koģenerācijas direktīva runā par primāro energoresursu ietaupījumu un to, kā stacijās panākams augstas efektivitātes koģenerācijas. Savukārt, ja mēs lasām un skatāmies, kā praksē tika realizēti 221. noteikumi un MK 561. noteikumi un šie tika transformēti uz 560., tad šī prasība netika realizēta līdz galam, netika analizēts primārās enerģijas ietaupījums, bet tikai vienkārši vērtēts katru mēnesi, vai stacijai ir 75 procentu šī koģenerācijas efektivitāte vai nav. Direktīva, ja mēs lasām un skatāmies Koģenerācijas direktīvas gan 1., gan 2. pielikumu, vērtē šo efektivitāti, primāro energoresursu ietaupījumu gada griezumā. Un tas rada problemātiku šiem mūsu ražotājiem, kas izmanto atkritumus. Ļoti sezonāls raksturs rada grūtības realizēt šo te. Un tāpēc jau līdz šim mēs vienmēr esam, kad runājuši par grozījumiem un gājuši arī kā nozare un runājuši ar noteikumu pieņēmējiem, mēs esam uzsvēruši, ka varat mums likt šīs te prasības virsū, bet tikai tā, lai tas neierobežo mūsu pamatmērķi — pārstrādāt šos te atkritumus.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Labi. Paldies.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, man būs vairāki jautājumi pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem.

Vai es pareizi sapratu jūsu pozīciju, ka jūs saskatāt 105. pantā ietverto tiesību aizskārumu tādā ziņā, ka jūs esat tiesīgi obligātā iepirkuma ietvaros saņemt no valsts maksājumus par elektroenerģiju, ko jūs ražojat? Vai es pareizi saprotu jūsu nostāju?

T. Krūmiņš.

Vai es varētu lūgt vēlreiz...

G. Kusiņš.

Vai es pareizi sapratu jūsu nostāju. Jūs uzskatāt, ka jūsu īpašumtiesības aizskartas, ka jūs esat tiesīgi obligātā iepirkuma ietvaros saņemt no valsts maksājumus? Nu, ka valsts ir apsolījusi, ka jums maksās... iepirks no jums ilgstošā periodā.

T. Krūmiņš.

Jā, paldies.

Pieteicēji uzskata, ka tiem piešķirtās tiesības saražoto elektroenerģiju pārdot obligātā iepirkuma ietvaros ir ar ekonomisku vērtību. Tās ir, kā jau es minēju pēc analogijas... tiem it kā ir piešķirta licence uz 20 gadiem saņemt šo te valsts atbalstu un darboties obligātā iepirkuma ietvaros un pārdot elektroenerģiju šī te iepirkuma ietvaros. Un tieši...

G. Kusiņš.

Es atvainojos, es jūs pārtraukšu... Ne tik daudz tiesības pārdot, bet vai jūs uzskatāt, ka īpašumtiesības ir tiesības saņemt, jo valsts, kā es saprotu, jums ir apsolījusi, ka no jums iepirks par konkrētu cenu. Tagad šie ieviestie kritēriji šo no valsts saņemto maksājumu apjomu jums samazina kaut kādā daļā... jūs nevarēsiet visu pārdot, bet tikai daļu attiecināt. Vai es pareizi saprotu?

T. Krūmiņš.

Jā, tieši tā, kā skatās uz jautājumu... Tiek ietekmētas gan mūsu pieteicēju tiesības pārdot un, protams, tad attiecīgi arī saņemt pretī no valsts par šo te pārdoto elektroenerģiju. Jo apstrīdētās normas tieši ierobežo un ietekmē apjomu, cik daudz saražotās elektroenerģijas pieteicējiem ir iespējams pārdot un tad attiecīgi, cik pretī pieteicēji saņem no valsts par šo te elektroenerģijas daudzumu.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

L. Liepa.

Godātā tiesa, es gribētu pamatot arī šo, kolēģa Krūmiņa, sniegto atbildi ar Satversmes tiesas secināto lietā, kas bija 2015. gada 3. jūlijā, spriedums 2014-12-01, proti, tātad Ekonomikas ministrijas izdotie administratīvie akti un noslēgtie līgumi piešķir pieteikuma iesniedzējiem tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju par paaugstinātu cenu, vai arī tiesības saņemt garantēto maksu par uzstādīto elektrisko jaudu, šādām līgumiskām tiesībām piemīt ekonomiska vērtība un pieteikuma

iesniedzējiem ir prasījuma tiesības uz realizāciju. Tātad summasumārum prasījuma tiesības pret valsti. Pamatojoties uz likumu un piešķirto licenci.

G. Kusiņš.

Jā. Paldies.

Tad attiecībā uz jūsu tieši apstrīdētajām normām, paturpinot tiesneša Neimaņa kunga jautājumus.

Elektroenerģijas tirgus likuma 31.³ panta pirmā daļa. Tātad, jau no paša likuma sākotnējās redakcijas, no 2005. gada ir norādīts, ka koģenerācija ir tehnoloģiskais process, kurā lietderīgai izmantošanai vienlaikus ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju.

Mans jautājums: es saprotu jūsu īpašumā ir iekšdedzes dzinēji. Tie ražo elektrību un dzīvē gūtie novērojumi liecina - tie rada arī siltumu. Tie rada siltumu. Vai es pareizi saprotu jūsu pozīciju. Tas, ka viņi rada siltumu, vēl nenozīmē, ka jūs ražojat siltumu? Siltumu jūs radāt, bet jums nekad nav bijis nolūks to darīt koģenerācijas procesā. Vai es pareizi to saprotu?

T. Krūmiņš.

Jā, tieši tā. Izpratne ir pareiza. Un te vēl varbūt tā būtiskā nianse... ja mēs skatāmies tieši uz to, kā Elektroenerģijas tirgus likumā pretēji Koģenerācijas direktīvai ir definēts jēdziens „koģenerācija”, liekot uzsvāru tieši uz lietderīgu siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanu, tad varētu arī apgalvot, ka šāda te definīcija uz pieteicējiem un to, kā tie ir būvējuši savas stacijas, nedomājot par lietderīgu siltumenerģijas izmantošanu, nemaz neattiecas, jo pieteicēj... kā jūs jau minējāt, pieteicēju stacijās, tas pašmērķis ražot siltumenerģiju nepastāv. Protams, tas ir kā tehnoloģisks blakusprocess. Jā, to varētu izmantot arī lietderīgi, bet to var arī neizmantot lietderīgi. Un pieļauju, kolēģis Mārtiņš Pelšs, apstiprinās, ka idejiski to varētu arī laist gaisā un neizmantot nemaz. Un tik un tā būtu elektroenerģijas ražošana no atjaunojamajiem energoresursiem.

G. Kusiņš.

Vai no tā tātad jāsaprot... jūs uzskatāt, ka tas 31. panta pirmajā daļā noteiktais nosacījums, ka ir pienākums nodrošināt siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu, attiecas tikai uz tiem, kas koģenerācijas procesā ražo siltumenerģiju un neattiecas uz tiem, kas rada enerģiju, bet to neražo? Nu, lai cik jocīgi tas varbūt vārdiski neizklausītos.

T. Krūmiņš.

Jā, tieši tā. Skatoties tieši uz konkrēto normu, ir jāsaprot, ka šobrīd tās prasības tiek noteiktas gan atjaunojamo energoresursu stacijām, kas, ja es nemaldos, kuras regulē 29. un 30. likuma pants, gan arī koģenerācijas stacijām, kuras regulē 28. un 28.¹

pants. Un ja šīs prasības tiek noteiktas arī atjaunojamo energoresursu stacijām, kuru mērķis, lai varbūt arī tajās ir koģenerācijas process, bet nu nekad nav bijusi siltumenerģijas lietderīga izmantošana vai pat siltumenerģijas ražošana kā tāda, tad mūsu ieskatā tieši tur ir rodams arī pieteicēju aizskārums, šobrīd nosakot, ka jāizmanto lietderīgi.

G. Kusiņš.

Labi. Bet tad man jautājums būtu... Vai tad, ja gadījumā tomēr viņi ir izvēlējušies ražot šo elektroenerģiju koģenerācijas procesā, tad prasība par lietderīgu izmantošanu ir bijusi spēkā jau kopš 2005. gada?

T. Krūmiņš.

Ir jāpiekrīt, ka tas veids, kādā regulējums Latvijā ir uzbūvēts, proti, paredzot atsevišķus normatīvos regulējumus atjaunojamo energoresursu stacijām un koģenerācijas stacijām, nenozīmē to, ka atsevišķas biogāzes elektrostacijas varēja iegūt tiesības arī saskaņā ar noteikumiem, kas regulēja koģenerācijas stacijas. Tas tā varēja būt. Un tam iemesls ir arī pavisam vienkāršs. Proti, obligātā iepirkuma tiesības atjaunojamo energoresursu stacijām tika piešķirtas ar tā saucamajām kvotām, proti, Direktīva 2009/28 paredzēja, ka noteiktam apjomam bruto enerģijas gala patēriņā ir jābūt saražotam no atjaunojamajiem energoresursiem. Tas bija 40 procenti. Un tad Ministru kabineta noteikumi Nr. 262, precīzi to 1. pielikums sākotnējā redakcijā, paredzēja procentuāli to apjomu, cik no šī te atjaunojamo energoresursu īpatsvara kopuma ir jāsasniedz katram konkrētajam veidam atjaunojamo energoresursu veidam. Un proti, piemēram, hidroelektrostacijām virs 5 megavatiem bija tik procenti, zem 5 megavatiem bija tik procenti, biogāzes stacijām vēl tik procenti. Brīdī, kad šīs te procentuālais apjoms tika sasniegts, obligātā iepirkuma tiesības vairs netika piešķirtas. Turklāt, ja atmiņa neviļ, tad 2011. gadā likumdevējs apturēja obligātā iepirkuma tiesību piešķiršanu saskaņā ar 262. noteikumiem kā tādu. Tajā pat laikā vēl kādu brīdi varēja saņemt obligātā iepirkuma tiesības saskaņā ar 221. noteikumiem, kas regulēja koģenerācijas stacijas.

Un tāpēc šobrīd ir arī izveidojusies situācija, nu, lai tas nav arī pieteicēja gadījumā, bet tomēr ir arī tādas biogāzes elektrostacijas, kuras ir pakļautas regulējumam, kas regulē koģenerācijas elektrostacijas. Tur, protams, atkal ir jāskatās uz to, ka, piesakoties obligātā iepirkuma tiesībām saskaņā ar šo regulējumu, visticamākais, ka šīm te stacijām ir bijis paredzams tas, ka šīs te siltumefektivitātes un lietderīgas enerģijas prasības izmantošanu būs iespējams sasniegt, jo tās prasības ir ietvertas tajā regulējumā un, ja mums ir stacijas, biogāzes elektrostacija, kurai ir konstants siltumenerģijas patērētājs kaut kur blakus un tas spēj panākt to, ka tiek sasniegts šīs te noteiktās siltumenerģijas lietderīgas izmantošanas prasības, tad nepastāv

šķēršļi, lai šī te stacija startētu arī saskaņā ar šiem te 221. noteikumiem. Tā kā tas nav izslēgts, ja tas atbild uz jūsu jautājumu.

G. Kusiņš.

Ne gluži... Es gribēju vaicāt, vai jūs uzskatāt, ka jūsu tiesību aizskārumu rada tieši šī definīcija patiesībā, ka ir nepieciešams nodrošināt siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu? Jo tas, ka koģenerācijas procesā ir jānodrošina lietderīga izmantošana, vai, jūsuprāt, tas jau nav bijis no 2005. gada?

T. Krūmiņš.

To aizskārumu, godātā tiesa, rada tas apstāklis, ka šis te pienākums tiek šobrīd attiecināts arī uz atjaunojamo energoresursu stacijām. Tas tieši izriet no minētā panta atsaucēm uz attiecīgajām Elektroenerģijas tirgus likuma normām. Iepriekš šāda te prasība netika noteikta tieši atjaunojamo energoresursu stacijām, bet tika noteikta koģenerācijas stacijām.

G. Kusiņš.

Un tad sakiet lūdzu... vai tad to aizskārumu nerada... jeb, pareizāk sakot, jūsu teiktais bija, ka tās prasības varētu tikt izpildītas... ja tās būtu gada laikā. Bet tad aizskārumu nerada vienkārši pats fakts, ka prasības tiek noteiktas, bet tas, cik augstas šīs prasības tiek noteiktas?

T. Krūmiņš.

Godātā tiesa, aizskārumu rada, protams, gan apstāklis, ka tās prasības kā tādas jau ir noteiktas. Bet, protams, ja sekundāri mēs skatāmies... ja arī tādas prasības tiek attiecinātas uz pieteicējiem un, kā mēs noskaidrojām saskaņā ar Direktīvu 2012/27, tas varētu tā arī būt, tad ir jautājums par šo te attiecību... šo te saistību un pienākumu tvērumu. Jo arī 2018. gadā, kad tika grozīti MK noteikumi 262, šādas prasības tika ieviestas. Protams, jau sākotnēji pieteicējiem arī bija šaubas par šo te pienākumu jauno uzlikšanu pamatotību un tieši atbilstību Eiropas Savienības tiesībām. Bet tajā brīdī šis te aizskārumu varbūt nebija tik būtisks... Ja mēs raugāmies tieši uz to, kā tās prasības tika noteiktas, tad sasniegt 70 procentus, turklāt gada griezumā... nu, tas nebija neiespējami. Un tas arī pierādījās. Un tad ir jautājums vienkārši, vai nosakot jaunas prasības faktiski jau pēc gada un ar 2021. gadu paredzot, ka ir jāsasniedz 75 procenti katru mēnesi, tad ir jautājums, vai pieteicēji to faktiski var izpildīt.

G. Kusiņš.

Un pēdējais jautājums un patiesībā kāpēc es to visu gribēju uzsākt. No kura brīža tad uz jums sāka attiecināt šīs prasības? Jūs nupat arī pats teicāt, ka jau iepriekš šīs prasības kā tādas parādījās, bet tas prasību apjoms tagad — pēdējā laikā, tika palielināts

un tad jūs izjutāt. Bet pašas prasības kā tādas, ja es saprotu jau ilgāku laiku. Kurš tad ir tas jūsu brīdis, kad jūs izjutat pamattiesību aizskārumu?

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa. Prasības likumā tika ietvertas ar Elektroenerģijas tirgus likuma grozījumiem un tad attiecīgi to kārtību jau tālāk, kā tad tiek noteikta siltumenerģijas lietderīga izmantošana, paredzēja Ministru kabineta noteikumi. Jā, arī iepriekš šīs prasības bija ietvertas grozot Ministru kabineta 262. noteikumus, bet prasība nebija noteikta nedz likumā, nedz arī paredzēja tik stingru un faktiski neizpildāmu pienākumu apjomu.

A. Laviņš.

Labi. Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Jānim Neimanim. Lūdzu!

J. Neimanis.

Man viens precizējošs jautājums. Aplūkojot 2004. gada jūsu minēto Koģenerācijas direktīvu. Tur ir 1. pielikums, kurā rakstīts sekojošais, ka „koģenerācijas tehniskie paņēmieni, uz kuriem attiecas šī direktīva, ir tostarp, iekšdedzes dzinējs”. Tātad, no tā varētu secināt, ka, ja jūs ražojat elektroenerģiju ar šajā te biomasas pārstrādes procesā ar iekšdedzes dzinēju kā tehnisko paņēmieni, tad uz to attiecas šī 2004. gada direktīva. Jeb es kļūdos? Precizējiet, lūdzu!

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa, par jautājumu.

Nu, te atkal pieteicēju ieskatā būtu izdarāma atkāpe uz mērķiem, tieši koģenerācijas mērķim un atjaunojamo energoresursu staciju mērķiem. Koģenerācijas staciju mērķis, kā mēs noskaidrojām, ir arī primāri ražot siltumenerģiju, ne tikai elektroenerģiju. Pieteicēju ieskatā minētais 1. pielikums, šajā te direktīva, būtu attiecināms uz tām koģenerācijas elektrostacijām, tajā skaitā arī uz atjaunojamo energoresursu koģenerācijas elektrostacijām, kas ir izvēlējušās šo mērķi ražot siltumenerģiju, bet nebūtu attiecināms uz atjaunojamo energoresursu stacijām, kas siltumenerģijas ražošanu nav izvirzījušas par pašmērķi.

J. Neimanis.

OK. Bet direktīvas darbības joma 2. pants saka, ka direktīva attiecas gan uz koģenerāciju, kas ir definēta 3. pantā un koģenerācijas tehniskajiem paņēmieniem, kas ir minēti 1. pielikumā. Tātad, ja tas paņēmieni ir iekšdedzes dzinējs, tad uz to attiecas šī direktīva. Un nu ko abu... gan 2001., gan 2004. gada direktīvas mērķi „ir nevis šķirot pēc kaut kādām stacijām, bet vienkārši palielināt energoefektivitāti, nosakot pamatprincipus augstas efektivitātes siltuma un elektroenerģijas koģenerācijas, kas

balstīti uz lietderīgā siltuma pieprasījumu un primārās enerģijas ietaupījuma veicināšanu un attīstību iekšējā elektroenerģijas tirgū, ņemot vērā valsts īpašos apstākļus un jo īpaši tos, kuri attiecas uz klimatu un ekonomiku...”. Nu, līdz ar to man... es tā kā sliecos domāt, ka tas dalījums pēc stacijām... tipoloģijas... nav īsti tas, ko direktīva saka. Viņa saka, ka vienalga, kā jūs to darāt, kādā stacijā, kā jūs to saucat, bet ja jūs to darāt ar tādiem paņēmieniem vai ar tādām iekārtām, tad ņemiet vērā to, to un to. Jeb es šeit kļūdos?

T. Krūmiņš.

Godātā tiesa! Atbildēt konkrēti pēc būtības, vai tas obligāti nozīmē, ka šī te direktīva būtu piemērojama arī atjaunojamo energoresursu stacijām, šobrīd es nevarēšu. Tomēr ir jāuzsver tas, kā Latvijas likumdevējs šo te direktīvu ievieša Latvijas regulējumā, kas attiecīgi jau pēc tam piešķir pieteicējam obligātā iepirkuma tiesības. Proti, šī direktīva tika ieviesta ar 921. noteikumiem, kas regulēja koģenerācijas stacijas, savukārt, Atjaunojamo energoresursu direktīva tika ieviesta ar 198. noteikumiem, kas regulēja atjaunojamo energoresursu stacijas. Ja tas nodalījums ir parādījies nacionālajā regulējumā un saskaņā ar šo te nodalījumu pat ja mēs teorētiski pieņemam, ka tas, iespējams, varētu arī neatbilst direktīvai, tomēr pieteicējiem ir piešķirtas tiesības, ir piešķirtas tiesības uz 20 gadiem saskaņā ar konkrētu regulējumu, saskaņā ar tiem nosacījumiem pieteicēji arī ir izbūvējuši savas stacijas un saskaņā ar tiem nosacījumiem to darbība arī būtu vērtējama.

A. Laviņš.

Labi. Paldies.

Tiesnešiem vēl ir jautājumi. Vārds nākamajam jautājumam tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Sakiet, lūdzu, pieteikuma iesniedzēji... Vai viens no tiem strīdus jautājumiem, kas mums ir jānoskaidro, varētu būt jautājums, vai biogāzes ražošanā izmantotā siltumenerģija ir lietderīgi izmantota? Proti, vai biogāzes ražošanai nepieciešamais siltums ir uzskatāms par lietderīgi izmantotu? Vai jūs tam piekrītat?

M. Pelšs.

Godātā tiesa! Tas ir būtisks jautājums un tas varbūt sasaucas ar iepriekšējiem šiem jautājumiem, kur mēs tirzājām, vai uz šo varētu attiecināt vai uz šo nevarētu attiecināt, ir par to... Kamēr bija prasība, ka mums bija jāizmanto siltumenerģija lietderīgi pēc pašpatēriņa, tikmēr mēs arī tiesā nevērāmies un mēs samierinājāmies un pielāgojāmies. Kamēr šī prasība kļuva tik nesamērīga, ka mēs nevarējām apmierināt savu pamatmērķi — pārstrādāt atkritumus — šī prasība jaunā, kas ir ar 75 procentu

efektivitāti, viņa neietver šo te faktu, ka mēs varam to vērtēt pēc pašpatēriņa. Visa šī siltumenerģija, kas ir iztērēta atkritumu uzsildīšanai... pārstrādājamo atjaunojamo energoresursu uzsildīšanai, netiek uzskatīta par lietderīgu, un tas dara nesasniedzamu un nesamērīgu šo te prasību.

A. Rodiņa.

Jā, bet turpinot jautājumu... Paldies, ka precizējāt savu pozīciju. Jūs redzējāt, ka tiesa bija uzdevusi papildus jautājumu divām — gan institūcijai, gan arī vienai no pieaicinātajām personām, proti, Ministru kabinets un BVK. Atbildot uz tiesas jautājumu par biogāzes ražošanai iztērēto siltumenerģijas piederību lietderīgajai siltumenerģijai, skaidroja, ka, protams, biogāzes ražošanas procesā izmantotā siltumenerģija nav uzskatāma par lietderīgi izmantotu, atsaucoties uz vienotā tehnoloģiskā cikla principu. Kāds ir jūsu viedoklis? Vai tieši atslēgas vārds šī jautājuma izpratnē neslēpjas „vienota tehnoloģiskā cikla principa” piemērošanā, kas ir iekļauts citā tiesību normā, tas ir, Elektroenerģijas tirgus likuma 31.⁵ panta pirmajā daļā un attiecīgi otrās daļas 2. punktā. Un tieši no šīs te normas mēs nevaram izdarīt tālākus secinājumus. Kāds ir jūsu viedoklis par šo? Paldies.

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa, par jautājumu. Jā, tam varētu piekrist, tomēr ir būtiski norādīt, ka norma, kas ievieš šo te vienotā tehnoloģiskā cikla prasību, tika ieviesta, ja es nemaldos, ar tiem pašiem grozījumiem Elektroenerģijas tirgus likumā, ar kuriem tika ieviestas arī šī te likuma apstrīdētās normas un nozarē jau ilgstoši ir bijušas domstarpības gan par šī te principa piemērošanu un tieši elektrostacijas robežām, gan arī attiecīgi, protams, par jautājumu, kas ir pašpatēriņš un kas ir lietderīgā siltumenerģija. Tā kā, protams, ja mēs skatāmies uz šo te jautājumu jau pēc grozījumu pieņemšanas Elektroenerģijas tirgus likumā, tad, jā, šie te jautājumi ir saistīti, bet tieši šī iemesla dēļ pieteicēji arī ir vērsušies Satversmes tiesā, jo arī šobrīd, piemēram, gan tirgus likuma apstrīdētajās normās, gan Ministru kabineta apstrīdētajās normās uzsvars tiek tieši likts uz elektrostacijas kā tādas lietderīgumu un tad, protams, attiecīgi ir jautājums, kas tad ir elektrostacija, vai lietderīgas siltumenerģijas prasība būtu attiecināma uz visu elektrostaciju kopumā, tajā skaitā arī uz biogāzes ražošanas iekārtām, vai būtu attiecināma tikai uz koģenerācijas iekārtām, kā to paredz Direktīva, jo... nu tie jautājumi, protams, ir būtiski. Jo biogāzes ražošanas iekārta tikai uzsilda izejvielas līdz attiecīgajam līmenim un tādā veidā rodas biogāze, kas jau pēc tam vēlāk ir kurināmais elektroenerģijas ražošanas procesā.

Tā kā nu gluži nodalīt, protams, abus šos procesus arī nebūtu pamatoti, bet uzskatīt tos par vienotu veselu arī nebūtu korekti, ko nozare ir norādījusi vairākkārt likumdevējam, jo koģenerācija ir tieši siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošana

vienā procesā. Biogāzes ražošanas iekārtā nenotiek koģenerācijas process un netiek ražota elektroenerģija. Koģenerācijas process notiek tieši koģenerācijas iekārtā. Tāpēc patērētā enerģija, kas tiek nodota uz biogāzes ražošanas iekārtām, pieteicēju ieskatā būtu uzskatāma par lietderīgu nevis par elektrostacijas kā kopuma pašpatēriņu.

A. Rodiņa.

Tātad precizējot jūs uzskatiet, ka biogāzes ražošanai nepieciešamais siltums būtu jāuzskata par lietderīgi izmantotu siltumenerģiju. Pareizi es sapratu?

T. Krūmiņš.

Jā, godātā tiesa.

A. Rodiņa.

Paldies. Nākamais jautājums man būs saistībā ar grozījumiem, kas veikti Ministru kabineta noteikumos Nr. 560 šajā gadā, ar kuriem es ceru, jūs arī esat iepazinušies pieteikuma iesniedzēji. Proti, tie ir grozījumi, kas noteic, ka zināms apmērs biogāzes ražošanai nepieciešamās siltumenerģijas daudzums ir uzskatāms par lietderīgi izmantotu. To noteic šo noteikumu 21.6. apakšpunkts.

Sakiet, lūdzu, vai ar šiem grozījumiem noteikumos Nr. 560, jūs saprotiet, par kādiem grozījumiem ar runāju? Kas tātad ir spēkā no 1. aprīļa... Sakiet, lūdzu, vai ar šiem grozījumiem netiek radīta labvēlīga situācija pieteikuma iesniedzējiem un pēc būtības jautājums, kuru mēs šodien šķetinām, šodien tiesas sēdē, ir atrisināts? Paldies.

T. Krūmiņš.

Nebūt nē, godātā tiesa. Paldies par jautājumu.

Atrisināts tas noteikti nav, jo pieteicēji savu pieteikumu iesniedza 2021. gada jūnijā, kad šie grozījumi vēl nebija pieņemti un to pamattiesību aizskārums būtu vērtējams tieši to noteikumu gaismā, kas bija piemērojami brīdī, kad tika iesniegta konstitucionālā sūdzība un, proti, arī tagad būtu vērtējams to aizskārums, kā to pieteicēji ir pamatojuši, visa 2021. gada nogrieznī un arī, proti, līdz šo te grozījumu pieņemšanai. Turklāt, kā jau norādīts, šī te prasība attiecas tikai uz elektroenerģijas pārdošanu obligātā iepirkuma ietvaros. Vairāki pieteicēji vairs nav dalībnieki šajā te valsts atbalsta sistēmā. Un šis, protams, ir arī tāds ļoti būtisks apliecinājums tam, ka grozot šo te kārtību, likumdevējs faktiski jau pats tad ir atzinis to, ka iepriekš spēkā esošā prasība, neņemot vērā šo te patērēto siltumenerģiju un neuzskatot to par lietderīgu, faktiski šī te kārtība nav bijusi pareiza. Un tad... nu, jā... tad pieteicēju ieskatā tieši šie grozījumi arī apliecina to, kāpēc iepriekš spēkā esošā versija nebūtu atbilstoša Satversmei.

A. Rodiņa.

Paldies. Jūsu pozīcija, protams, ir skaidra.

Bet ja mēs paraudzītos uz šiem noteikumiem ar šīs dienas acīm, ja šodien būtu pieteikuma iesniedzējiem jāpiemēro šīs normas, vai faktiski šīs prasības būtu izpildāmas?

T. Krūmiņš.

Paldies par jautājumu. Protams, šie te precizējumi ļoti atvieglo šobrīd jau tikai atsevišķu pieteicēju darbību, jo īpaši. ņemot vērā, ka vairs nav tikai 30 procentu pašpatēriņš, bet jau tiek nodalīts gada griezumā, cik procentu ir vasaras mēnešos, cik procentu ir ziemas mēnešos. Bet ir jāvērs uzmanība, ka vēl joprojām spēkā ir prasība par lietderīgas siltumenerģijas izmantošanas un attiecīgajiem koeficientiem un to sasniegšanu gada griezumā... es atvainojos... ikmēneša griezumā... Tā kā vēl joprojām tiek prasīts, ka šī te prasība un kaut arī atskaitot šo te pašpatēriņu, šie te efektivitātes rādītāji ir jāsniedz ik mēnesi... un atsevišķos gadījumos vēl joprojām, it īpaši, vasaras mēnešos tas nebūs iespējams.

A. Rodiņa.

Paldies. Tātad vēlvienreiz precizējot... pat vasaras mēnešos jūs šos jaunus rādītājus nevarat sasniegt?

T. Krūmiņš.

Paldies. Tas, protams, būtu jāskatās katra konkrētā pieteicēja situācijā, jo katram pieteicējam ir dažādāki siltumenerģijas patērētāji, kas tiek izmantoti. Un atbildēt, vai attiecībā uz pilnīgi visiem tiem, kas vēl joprojām darbojas obligātā iepirkuma sistēmā, šī te prasība nebūtu sasniedzama, es šobrīd nevarēšu, bet vēl joprojām tā prasība par sasniegšanu ik mēnesi, tur ir un vistīcamāk ir tādas biogāzes stacijas, kas to nespēj sasniegt un, iespējams, ka tādas arī ir atlikušās stacijas pieteicēji, bet šo te mēs varētu precizēt, vai to ir iespējams sasniegt vai nav. Paldies.

A. Rodiņa.

Labi. Paldies.

Vēl ir precizējošs jautājums par to brīdi, kad tad lietderīgā siltumenerģijas izmantošanas prasība ir kļuvusi par obligātu? Jūs redzējāt, ka lietas materiālos ir Ministru kabineta un arī, piemēram, Būvniecības valsts kontroles biroja viedoklis, kurā ir teikts, vai no kura izriet, ka, jau Ministru kabineta noteikumos Nr. 262 šī prasība lietderīgi, efektīvi izmantotu siltumu ir bijusi noteikta kā obligāta. Un tas izrietot, citastarp, no šo pašu Ministru kabineta noteikumu 5. pielikumu, kur jūs ļoti labi ziniet ir šie te vērtēšanas kritēriji, jūs arī pieminējāt, 26 punkti.

Sakiet, lūdzu, kā pieteikuma iesniedzēji izprata šos te kritērijus? Vai tos izprata kā obligāti piemērojamus, ievērojamus visos gadījumos? Vai tomēr kā nu tādu izvēles opciju? Paldies.

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa, par jautājumu.

Es varbūt vēlētos pasteigties priekšā jau tam, ko savos atbildes rakstos ir teikusi gan Saeima, gan Ministru kabinets. Proti, Ministru kabinets norāda, ka ne tikai 262. noteikumos tas ir bijis kā obligāts, bet arī 503. un 198., kas ne pušplēsta vārda nemin par siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu ne obligātu, ne brīvprātīgu.

Un ja mēs skatāmies tieši uz 262. noteikumiem, kas ietvēra jau šo te vērtēšanas kritēriju... Protams, gan tas, kā pieteicēji to ir uztvēruši, gan arī jau vēlāk tas, kā tiem tika piešķirtas tiesības darboties obligātajā iepirkumā, liecina par to, ka šie te kritēriji bija brīvprātīgi. Ir tādi pieteicēji, vairāki turklāt, kas nemaz nepieteicās šim kritērijam, bet obligātā iepirkuma tiesības saņēma tik un tā. Savukārt, ir arī tādi pieteicēji, piemēram, „RZS Energo” un „Agro Iecava”, kas šiem te kritērijiem pieteicās, bet, piešķirot tiesības darboties obligātā iepirkuma ietvaros, tika piešķirti nulle punkti par šī te kritērija izpildi, jo nebija izpildītas attiecīgas formālas prasības, iesniegti līgumi ar siltumenerģijas patērētājiem vai kā citādi. Un tas apstāklis vien, ka tika piešķirti nulle punkti, kā arī vēl jo vairāk tas apstāklis, ka gados pēc tam netika nekādi pārbaudīts no tiesībsargājošo iestāžu puses par to, vai šajās stacijās siltumenerģija tiek izmantota lietderīgi vai nē, liecina par to, ka šis te kritērijs bija brīvprātīgs. Cita skaidrojuma pieteicēji tam nevar rast.

Paldies, godātā tiesa.

A. Rodiņa.

Paldies. Vēl viens jautājums par pārejas periodu, kuru arī jūs esat aktualizējuši.

Jūs jau esat redzējuši, ka lietā ir dažādi viedokļi par to, vai ar apstrīdētajām tiesību normām ieviestās prasības varēja izpildīt un bija noteikts pietiekams pārejas periods, citastarp, šo prasību izpildei.

Jūs arī teicāt, ka jums jau praktiski bija zināma šī te prasība iepriekš par efektīvu vai lietderīgu siltuma izmantošanas prasību, kas tika ieviesta ar grozījumiem Nr. 262. noteikumos un jūs arī centāties ievērot šīs te prasības, pielāgojāt savas tehnoloģiskās visas iekārtas un tamlīdzīgi.

Sakiet, lūdzu, cik tad ilgs laiks, jūsuprāt, būtu bijis nepieciešams, lai reāli varētu izpildīt šīs te ieviestās jaunās prasības, vai arī, jūsuprāt, tad šīs prasības bija tādas, kas vispār nekādā pārejas periodā nebija izpildāmas? Paldies.

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa.

Tas, protams, atkal būtu atkarīgs no katra konkrētā pieteicēja, no katras konkrētās stacijas. Un, piemēram, ja mēs atkāpjamies atpakaļ uz to prasību, kas paredzēja efektivitāti sasniegt 70 procentu apmērā un gada griezumā, protams, tur jau

bija jāveic būtiski ieguldījumi gan tām stacijām, kurām vispār nebija apkārtnē nevienas siltumenerģijas patērētājs, gan arī tām stacijām, kurām patērētāji bija, bet varbūt nebija pietiekoši, lai sasniegtu šo te atzīmi... Savā runā es minēju piemēru, piemēram, par siltumnīcu izbūvi, kas, protams, ir nepieciešams tikai atsevišķos gada mēnešos, proti, siltumenerģijas patērēšana šādās te siltumnīcās... Un, ja mēs to vērtētu gada griezumā, tad šis te ieguldījums būtu lietderīgs, bet, ja mēs to vērtējam ikmēneša griezumā, tad siltumenerģijas patērēšana siltumnīcās vasaras mēnešos nebūt nav vajadzīga un tad jau attiecīgajai elektrostacijai būtu jādomā, kur tieši vasaras mēnešos likt šo te saražoto siltumenerģiju tā, lai tā tiktu atzīta par lietderīgu un būtu iespējams visu elektroenerģiju pārdot obligātā iepirkuma ietvaros. Tā kā katrā konkrētajā gadījumā, protams, tas ir vērtējams daudz atšķirīgāk. Nevar visas stacijas likt kopā.

A. Rodiņa.

Un noslēdzošais jautājums no manas puses.

Mēs zinām arī, ka vairākas pieteikuma iesniedzējas nepiedalās obligātā iepirkuma sistēmā, bet turpina strādāt.

Sakiet, lūdzu, kas notiek ar to siltumu, kas neatņemami rodas koģenerācijas procesa? Tas tiek laists gaisā? Vai tas tiek lietderīgi izmantots savādāk? Un, ja tas tiek laists... piedodiet... tā vienkārši sakot, gaisā... kā tas atbilst tiem mērķiem, par kuriem arī citastarp jūs runājāt? Un vai tad sanāk tā, ka obligātā iepirkuma sistēma tieši ir tā, ar kuras palīdzību piespiedu kārtā mēs varam sasniegt tos klimata mērķus, kādus mēs esam nosprauduši Latvijā politikas dokumentos un tiesību aktos, un arī Eiropas Savienības līmenī? Paldies.

M. Pelšs.

Jā, godājamā tiesa, paldies par jautājumu.

Jā, kas notiek ar tām stacijām, kuras šobrīd, teiksim, tādu vai citu iemeslu dēļ ir izstājušās no obligātā iepirkuma. Mana pārlicība kad viņi šo siltumenerģiju izmanto tieši tikpat lielā apmērā kā iepriekš. Ja tam bija rasts ekonomisks pamats... kaut kāda ekonomiska loģika, kaut kāds biznesa modelis, kas var strādāt un ir šis siltumenerģijas patērētājs un mēs varam pievienot kaut kādam biznesam vērtību, tad šī siltumenerģija vēl joprojām tiek izmantota, jo tas bija ražotājam vienkārši pamatoti. Bet, ja stacija atrodas dziļos laukos blakus kaut kādai fermai, viņai nav šīs iespējas piesaistīt kaut kādu investoru, kuram būtu interesanti izveidot... vai tās būtu kaltes, vai tās būtu siltumnīcas, iespējams, vietā, kur nav darbaspēka vai kur nav infrastruktūras vai kā... tā kā tur ir jābūt kaut kādai ekonomiski pamatotai loģikai, lai tur parādītos tas siltumenerģijas patērētājs ar laiku.

Un, jā, par otro daļu... kolēģi...

T. Krūmiņš.

Jāpiekrīt, ka otrā daļa, kā tas tieši sasniedz Eiropas Savienības mērķus iet roku rokā ar jautājuma pirmo daļu, jo, kā jau kolēģis Mārtiņš Pelšs minēja, neviena pieteicēja un es pieļauju, ka nevienas biogāzes elektrostacijas mērķis nav bijis tā vienkārši laist gaisā saražoto siltumenerģiju. Protams, tai ir kaut kāda pievienotā vērtība un, ja to ir iespējams lietderīgi likt lietā tā tiek likta lietā, neskatoties uz to, vai likumdevējs ir noteicis kaut kādus lietderīgās siltumenerģijas izmantošanas obligātās prasības vai nē. Tā kā jāpiekrīt kolēģim Mārtiņam, ka arī tās stacijas, kas šobrīd vairs neatrodas obligātā iepirkuma sistēmā, izmanto šo te saražoto siltumenerģiju tikpat lietderīgi, kā tās darīja līdz šim. Un kā tas sasaucās ar Eiropas Savienības mērķiem. Nu, te jānorāda, ka atjaunojamo energoresursu staciju mērķis, kā jau es minēju, ir ļoti cieši saistīts ar tieši mērķi veicināt enerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem un tas mērķis, protams, vēl joprojām tiek sasniegts un tā kā siltumenerģija netiek pūsta tā vienkārši gaisā arī mērķis attiecībā uz energoefektivitāti mūsu ieskatā vēl joprojām tiek sasniegts tādā pašā apmērā, kādā tas tika sasniegts līdz šim. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Lūdzu, Kuča kungs, jautājums vēl precizējošs.

A. Kučs.

Jā. Par šo... Jūs minējāt, ka tie iemesli ir dažādi, kāpēc viņi ir aizgājuši no OIK sistēmas. Bet vai nav tā, ka daļa šo uzņēmumu varētu būt aizgājusi tīri ekonomisku apsvērumu dēļ, ņemot vērā brīvo tirgu un arī to, kādas šobrīd ir cenas enerģijai, ka viņiem varbūt vairs arī ekonomiski nav izdevīgi palikt OIK ietvaros. Kā jūs šo komentētu?

M. Pelšs.

Godātā tiesa! Jā... šobrīd vērojot, protams, kas notiek ar elektroenerģijas cenām, šķietami liekas, ka tas varētu būt galvenais iemesls. Bet ir jāsaprot, ka... man nav, protams, precīzu datu, kad kurš ir varbūt izstājies, bet jāskatās kurā brīdī tas ir noticies un šie uzņēmēji, lai varētu paredzēt kaut kādu naudas plūsmu uz priekšu, viņi, lielais vairums, absolūtais vairākums, ir noteikti noslēguši fiksētas cenas kaut kādus līgumus uz priekšu. Tāpat kā lai būtu paredzams... Līdz ar to viņi nevar izmantot šobrīd šīs te lielās cenas. Es varu runāt par, teiksim, mūsu stacijām. Šobrīd mums tā elektroenerģijas cena, ka mēs saņemam, ir līdzīga kā... varbūt nedaudz mazāka kā iepriekš bija obligātā iepirkuma ietvaros. Tā kā, ja kāds būtu privāts uzņēmējs, kurš vēlētos riskēt ar šīm te svārstībām, mēs nekad nezinām, kad karš beigsies, kā tā situācija mainīsies... ja viņš tā ietu... bet visi ir fiksējuši šo elektrības cenu un nevar izmantot šobrīd šo te augsto biržas cenu.

A. Kučs.

Paldies.

Un pavisam pēdējais. Es vēl vienreiz noprecizējot... par aizskārumu jau bija, kolēģi jau jautājuma vairākkārt. Jūs jau teicāt, ka arī iepriekš bija šī prasība par 70 procentiem. Un tas atstāja iespaidu uz jūsu investīcijām, uz jūsu peļņu, ienākumiem...

Kāpēc jūs toreiz nenācāt? Kāpēc jūs to aizskārumu jūtat tieši tagad... kas ir tas atšķirīgais?

M. Pelšs.

Godātā tiesa! Jā... Lai arī varbūt šķietami liekas atšķirība starp 70 un 75 procenti ir it kā maza, bet tā būtiskā nianse ir tas, ka 70 procenti bija gada griezumā un pēc pašpatēriņa. Tātad mēs varējām sasildīt visus tos atkritumus, kas mums ir un tas bija pēc tam. 75 procentu efektivitāte nozīmē, ka stacijai 75 procenti faktiski izriet no koģenerācijas iekārtu tehniskajām pasēm, kas nozīmē, ka visa elektrība un viss siltums, kas tur rodas, ir jāizmanto lietderīgi, lai viņa pietuvotos tam, ko tā koģenerācijas iekārta spēj vispār izdarīt.

Tā kā... ja mēs to, teiksim, vērtējam primārās enerģijas ietaupījumā, kas ir aprakstīts šinī direktīvā par koģenerācijas stacijām. Tad tur uzstādījums ir, ka šīm te jaunajām modernajām koģenerācijas stacijām jāsasniedz 10 procentu primārās enerģijas ietaupījums, lai viņas kvalificētos kā augstas efektivitātes stacijas. Lai mēs saprastu... šī 75 procentu prasība pēc maniem aprēķiniem nozīmē, ka primārās enerģijas ietaupījums ir tuvu pie 30 procentiem. 10 procentu bija mērķis. Bet, ja mēs katru mēnesi prasām 75 procentus, mēs aizejam, ka primārās enerģijas ietaupījums ir 30 procenti. Iepriekš, kas bija šie 70 procenti, bija salāgojams ar tiem 10 procentiem, kas aptuveni bija ap to skaitli. Tā kā šīs prasības ir pārlietu augstas, it īpaši vecajām stacijām, it īpaši, stacijām ar mazu jaudu.

Tā kā nevajag... tur vajag... Tā ir būtiska atšķirība starp 70 un 75 procentiem. Siltumenerģijas izmantošanā tas ir... Faktiski, kā nu kuram ir tas pašpatēriņš... varbūt svārstās, ka viņam ir jāizmanto no saražotās siltumenerģijas... jā... 70 procenti... šī jaunā prasība faktiski nozīmē, ka visa siltumenerģija ir jāizmanto lietderīgi, pie tam process, biogāzes process, ir jānodrošina acīmredzot no atsevišķa kaut kāda katla vai katlumājas, lai mēs tur neiztērētu šo siltumu un tas netiktu uzskatīts par nelietderīgu.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Tiesneši savus jautājumus ir izsmēluši uz šo brīdi.

Tāpēc vārds jautājumu uzdošanai ir Saeimas pārstāvim, ja tādi jautājumi ir. Un man lūgums, ja jautājumi ir, neatkārtojiet tos, ko jau tiesneši ir uzdevuši. Paldies.

Lūdzu!

H. Skarbnieks.

Jā, paldies. Man tikai viens mazs precizējošs jautājums.

Sakiet, ja es pareizi saprotu, ka daļa no šīm te stacijām ir faktiski atteikušās no tiesībām pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Tad, ņemot vērā minēto, kāda viņām ir tiesiskā interese šobrīd apstrīdēt šīs te normas? Paldies.

T. Krūmiņš.

Paldies par jautājumu.

Jā, ir vairākas stacijas, kas ir atteikušās, kopskaitā tās ir septiņas. Vēl divas stacijas — „International Investments” un „Vecauce” — šobrīd atrodas obligātajā iepirkumā, bet nu... jāuzsver, ka mēs jau arī uz šo jautāju, kāda ir šī te tiesiskā interese, atbildējām, sniedzot atbildes uz tiesas uzdotajiem jautājumiem. Interese ir tāda, ka šīs te pamattiesību aizskārums, tā tvērums un būtība jau nemainās atkarībā no tā, vai šīs te stacijas vēl joprojām atrodas obligātajā iepirkumā vai neatrodas. Tas aizskārums tika radīts. Tika radīts pieņemot grozījumus Elektroenerģijas tirgus likumā, pieņemot Ministru kabineta noteikumus. Ar šo te sistēmu un šīm te prasībām elektrostacijas turpināja darboties visu 2021. gadu, ir atsevišķi pieteicēji, kā piemēram, „Conatus BIOenergy”, kuri nevis izstājās, bet kuriem atņēma obligātā iepirkuma tiesības tieši tā iemesla dēļ, ka viņi neizpildīja šīs te siltumenerģijas lietderīgas izmantošanas prasības. Ir arī tādi pieteicēji, kas izstājās vēl pirms šī te lielā cenu kāpuma. Un visiem šiem te pieteicējiem, tai skaitā arī tiem, kas jau ir izstājušies no šī te pamattiesību aizskāruma tieši ar 2021. gada nogrieznī un līdz brīdim, kad tie izstājās no obligātā iepirkuma sistēmas, vēl joprojām ir aktuāls un izmērāms ekonomiskā vērtībā.

H. Skarbnieks.

Jā, paldies. Vairāk nebūs jautājumu.

A. Laviņš.

Labi, paldies.

Vai Ministru kabineta pārstāvim būs jautājumi? Lūdzu!

R. Vītiņš.

Jā, Ministru kabineta pārstāvim būs jautājumi vairāki.

Tad pirmais jautājums. Vai uz abiem elektrostaciju veidiem.... Nu, gan atjaunojamo energoresursu, gan koģenerācijas stacijām attiecas Elektroenerģijas tirgus likuma prasības?

T. Krūmiņš.

Jā. Tas ir loģiski, jā.

R. Vītiņš.

Jā, paldies.

Otrais jautājums. Vai izvēlēties elektrostacijas atrašanās vietu ir nozīme infrastruktūras atrašanās vietai un potenciālo klientu jeb enerģijas patērētāju atrašanās vietai ir nozīme, plānojot elektrostacijas ilgtspējīgu darbību?

T. Krūmiņš.

Paldies par jautājumu.

Jā, nozīme, protams, ir visiem šiem kritērijiem. To apliecina arī , piemēram, 262. Ministru kabineta noteikumu atbilstības vērtēšanas kritēriji, kas paredzēja, piemēram, papildus punktus tam kritērijiem, ka stacija tiek izbūvēta ne tālāk kā 50 kilometrus no izejvielu atrašanās vietas. Un ja mums izejviela biogāzes stacijā, teiksim, ir kūtsmēsli un cūku ferma atrodas dziļi laukos, tad bija tikai pamatoti izbūvēt arī šo te biogāzes elektrostaciju dziļi laukos. Un nedomāt par kaut kādiem citiem faktoriem, kā, piemēram, siltumenerģijas patērētājs un kur tad šo te siltumenerģiju likt.

R. Vītiņš.

Paldies.

Un pēdējais, trešais, jautājums ir: vai saimnieciskās darbības plānošana un veidošana tikai balstoties un tikai rēķinoties ar valsts atbalstu, būtu uzskatāma par ilgtspējīgu elektrostacijas darbību?

T. Krūmiņš.

Paldies par jautājumu.

Pieteicēju ieskatā visnotaļ... ja valsts skaidri un gaiša pateica: jā, lūdzu, nāciet, darbojieties obligātā iepirkuma sistēmā, turklāt saņemiet to valsts atbalstu, jo mēs zinām, ka enerģijas ražošana no šī te energoresursa ir dārgāka un prasa lielākus ieguldījumus, turklāt mēs jums vēl dodam šīs te tiesības uz 20 gadiem un tad tādā saimnieciskā ziņā izvērtējot, protams, sākotnēji nepieciešamo investīciju apjomu un to, kā šīs te ieguldījums beigās sasauktos ar kaut kādiem plānotiem ienākumiem no šīs te darbības, pieteicēju ieskatā 20 gadu periods ir diezgan nozīmīgs laika nogrieznis, lai uzskatītu, ka to investīcijas, pirmkārt, atpelnīsies, un, otrkārt, tie arī gūs kaut kādus noteikta veida ienākumus un turklāt arī palīdzēs sasniegt šos te visus mērķus samazināt lauksaimniecības atkritumus, SEG-emisijas un galu galā ražot elektroenerģiju.

R. Vītiņš.

Paldies. Jā, citu jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Paldies. Jautājumi ir izsmelti.

Tātad šobrīd tiek izsludināts pārtraukums līdz pulksten 14.00. Pēc šī laika tiekamies sēžu zālē un turpinām tiesas sēdi.

Vārds tiks dots juridiskā pamatojuma sniegšanai Saeimas pārstāvim visupirms.

(Pārtraukums.)

A. Laviņš.

Turpinām tiesas sēdi.

Vārds lietas faktisko apstākļu un juridiskā pamatojuma sniegšanai Saeimas pārstāvim. Lūdzu!

H. Skarbnieks.

Paldies, godātā tiesa!

Es tiešām mēģināšu ļoti īsi, jo iepriekš jau Saeima savos paskaidrojumos ir norādījusi argumentāciju un mēs faktiski uzturam Saeimas paskaidrojumos norādīto argumentāciju.

Papildus arī noklausoties pieteicēja norādītos argumentus, mēs vēlamies vienkārši vērst tiesas uzmanību, ka apstrīdētā norma attiecas uz koģenerācijas stacijām un elektroenerģijas ražošanu koģenerācijas procesā. Proti, ja pieteicēji uzskata, ka viņi nav koģenerācijas stacija vai nu neražo elektroenerģiju koģenerācijas procesā, tad šīs te no tiesību normas izrietošās prasības nebūtu uz viņiem attiecināmas, jo koģenerācija ir, proti, process, kurā vienlaikus notiek gan elektroenerģijas, gan siltumenerģijas ražošana. Apstākļi... tas apstākļi, ka valsts pašu par sevi ir paredzējusi atbalstu... gan atsevišķu atbalstu gan ražošanai koģenerācijas procesā, gan ražošanai... gan elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem, neizslēdz to apstākli, ka visas šīs te stacijas faktiski elektroenerģiju ražo koģenerācijā.

Minētais arī izriet no tā, ka pieteicējs arī pats ir norādījis, ka jau sākotnēji pieteicēju stacijas... ka jau sākotnēji viņi daļēji varēja izpildīt šajos te Ministru kabineta noteikumos noteiktās prasības un faktiski viņu ieskatā īpašumtiesību aizskārums vairāk ir radies jau no grozījumiem Ministru kabineta noteikumos Nr. 560.

Jā... Saeima gan norāda, ka mūsu ieskatā likums un attiecīgi šie te grozījumi Elektroenerģijas tirgus likuma 31.³ pantā neaizskar tiesisko paļāvību un neierobežo pieteicēju tiesības saņemt maksājumus obligātā iepirkuma ietvaros. Vienlaikus, ja mēs skatāmies uz šo te argumentāciju izvērstāk, tad likumdevējs ir tiesīgs mainīt šī piešķiramā atbalsta nosacījumus. Šādas izmaiņas pat ir nepieciešamas, ņemot vērā, ka periodiski mainās gan šo te direktīvu nosacījumi, gan arī mainās staciju efektivitāte, dažādi rādītāji... Līdz ar to, lai sekotu līdz šīm te izmaiņām, arī likumdevējam pastāvīgi ir jāveic normatīvo aktu papildināšana, uzlabojumi un izmaiņas. Tāpat arī ir jāņem vērā, ka diskusija par obligātā iepirkuma tiesību pilnveidošanu faktiski jau

turpinās no paša tiesību piešķiršanas brīža un viņa ir nepārtraukta, ilgstoša, bet tas mērķis ir padarīt obligāto iepirkumu atbalstāmāku un draudzīgāku sabiedrībai, proti, lai sabiedrība arī gūtu kaut kādu lielāku labumu no valsts piešķirtā finansējuma. Līdz ar to tas pats par sevi, visu šo te apstākļu kopums, nevar radīt pieteicējam tādu nemainīgu tiesisko paļāvību, ka nekas nemainīsies un šīs te tiesību normas saglabāsies līdzšinējā esošajā redakcijā.

Vienlaikus arī jāvērs tiesas uzmanība uz Tieslietu ministrijas minēto komisijas 2014. gada 28. jūnija paziņojumu 2014C „Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014./2020. gadam”, kur faktiski jau arī ir norādīts, ka valstij ir jānodrošina šīs te sabiedrības atbalsts elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamajiem energoresursiem. Bez sabiedrības atbalsta vienkārši nav iespējams turpināt šādu te politiku.

Saistībā ar samērīgumu. Pirmkārt, ir jānorāda, ka likumā tiešām nav paredzēti konkrēti ierobežojumi, bet noteikt, ka elektroenerģijas ražotājiem, kas saņem valsts atbalstu, jāražo lietderīgā siltumenerģija. Nu, tas ir viens no apsvērumiem.

Otrs ir tāds, ka šāda prasība jau iepriekš ir bijusi noteikta normatīvajos aktos gan 503., gan 262. vienā vai otrā veidā pieteicējiem bija jāreķinās, ka īstenojot šīs te tiesības, viņi var saskarties arī ar šādu te prasību. Turklāt jāņem vērā, ka arī paši pieteicēji pieteikumā ir norādījuši, ka principā prasība koģenerācijas procesā īstenot šo te lietderīgās siltumenerģijas ražošanu nav tāda, kas nesamērīgi ierobežo pieteicēju tiesības pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros.

Līdz ar to nav konstatējama sasaiste starp likuma normu, Elektroenerģijas tirgus likuma 31.³ panta pirmo līdz trešo daļu, kā arī tādu pieteicēju tiesību ierobežojumu, kas paši par sevi aizskar būtiski tiesības, ka ir uzskatāms par prettiesisku.

Papildus vēl norādām, ka tieši valsts var... tas izriet gan no abām direktīvām, kas paredz valsts atbalstu, lai veicinātu elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem, gan valsts atbalstu, lai veicinātu elektroenerģijas ražošanu koģenerācijas procesā, var noteikt paši. Valsts var noteikt gan šī te atbalsta ilgumu, gan šo te izmaksas kārtību un līdz ar to jaunu prasību attiecināšana uz pieteicēju nav neiespējama un patiesībā vēl jo vairāk ir vēlama, ja iestājas attiecīgie apstākļi, kad, piemēram, šādu prasību nepieciešamība izriet no ārējiem apstākļiem.

Ņemot vērā minēto, mēs uzskatām, ka šajā konkrētajā gadījumā šīs te tiesību ierobežojums ir, ja tāds ir konstatējams, ir viens no efektīvākajiem risinājumiem, jo pieteicējs kā vienu no iebildumiem ir norādījis, ka šādu te problēmu, proti, siltumenerģijas izpūšanu gaisā, atrisina iekšējā peļņas norma. Tas nav pamatoti. Iekšējā peļņas norma risina valsts atbalsta pārmaksas jautājumus un nekādi nevar... šo te iekšējās peļņas normu nekādi nevar attiecināt uz stacijas ražoto siltumenerģiju. Un tas likuma kopējais mērķis jau ir sniegtā valsts atbalsta efektivitātes uzlabošana un paaugstināšana. Mērķis nekad nav bijis pilnībā atcelt šīs tiesības. Un arī noklausoties

pieteicēju, nav konstatējami tādi citi risinājumi, kas paši par sevi varētu aizstāt konkrēto risinājumu. Proti, ieviešot konkrēto risinājumu, ar siltumenerģiju tiek nodrošināti citi komersanti.

Ņemot vērā minēto, mēs faktiski uzskatām šo tiesību normu par atbilstošu Satversmei.

A. Laviņš.

Paldies.

Tiesneši... Vai būs jautājumi?

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā, paldies.

Vai es varētu precizēt jūsu viedokli. Mēs arī tiesas sēdē dzirdējām, ka pieteikuma iesniedzēji pēc būtības saka, ka viņi konceptuāli neiebilst pret prasību lietderīgi izmantot siltumenerģiju. Vai jūs redzat, ka šādā gadījumā ir aizskartas tās tiesības, kas iekļautas Satversmē tieši ar apstrīdēto likuma normu... to, kas ir noteikta 31.³ panta pirmajā daļā? Paldies.

H. Skarbnieks.

Jā, tas, ko es minēju, ka mēs neredzam, ka ir aizskartas pieteicēja Satversmē noteiktās tiesības. Mēs arī neredzam īsti pamatu, kādā veidā šī te Satversmē noteiktās tiesības varētu tikt aizskartas ar likumu... kādā veidā. Jo pēc būtības valsts vienkārši ir likumā noteikusi papildu nosacījumu, kas jau iepriekš faktiski bija Ministru kabineta noteikumos.

A. Rodiņa.

Paldies.

Vai jūs varētu, lūdzu, precizēt to brīdi, kad tad valsts bija vai ir noteikusi prasību lietderīgi izmantot siltumenerģiju likumā? Paldies.

H. Skarbnieks.

Ar 2020. gada 1. janvāri.

A. Laviņš.

Piedošanu, es nevēlos aizrādīt... Bet tad, kad runājat ar tiesu, lūgums ir piecelties...

H. Skarbnieks.

Es atvainojos...

A. Laviņš.

Un lai būtu kvalitatīvs ieraksts, tad, kad ir viens mikrofons ieslēgts, tad otrs ir izslēgts, citādi stenogrammas sagatavošanā var rasties zināmas tehniskas ķibeles. No tā mēs varam viegli izvairīties.

Labi, turpinām!

A. Rodiņa.

Es atvainojos... Vai jūs varat precizēt to brīdi... tāpat tie ir tie grozījumi likumā tad, kad tika pieņemti... vai kurš tas brīdis?

H. Skarbnieks.

Jā, tas ir brīdis, kad tika likumā pieņemti attiecīgie grozījumi. Elektroenerģijas tirgus likuma grozījumu pieņemšanas brīdis.

A. Rodiņa.

Paldies.

Jūs ziniet arī, šodien, tiesas sēdes zālē tika pieminēta cita tiesību norma, kas nav apstrīdēta, formāli nav apstrīdēta pieteikumā, bet vienlaikus šī tiesību norma paskaidro, kas tad ir lietderīgā siltumenerģija. Tā ir likuma 31.³ panta otrā daļa. Sakiet, lūdzu, kā Saeimas ieskatā būtu jāsaprot „ekonomiski pamatots pieprasījums”? Vai tas nozīmē šīs te siltumenerģijas izmantošanu tikai citiem komersantiem? Varbūt es jūs ne tā pareizi sapratu, bet savas runas noslēgumā jūs pieminējāt šo frāzi. Kā būtu jāsaprot „ekonomiski pamatots pieprasījums”? Vai to varētu tāpat saprast tikai tā šauri, vai varbūt jāskatās būtu plašāk? Paldies.

H. Skarbnieks.

Tas ir pieprasījums faktiski, kurš pastāvētu tirgū, arī ja nepastāvētu konkrētai stacijai siltumenerģijas piedāvājums. Tas nozīmē, piemēram, ja ir siltumnīca uzbūvēta, tad ekonomiski pamatots pieprasījums nozīmē to, ka siltumnīcai nepārtraukti ir nepieciešama kaut kāda apsilde un ja šis te siltums netiktu pirkts no konkrētā komersanta, tad viņš tiktu pirkts no cita komersanta vai arī tiktu nodrošināti kaut kādi līdzekļi, kā šo te siltumu sagādāt.

A. Rodiņa.

Paldies.

Sakiet, lūdzu, vai jūs pieļaujat iespēju, ka „ekonomiski pamatots pieprasījums” varētu arī būt tāds pieprasījums, ko rada biogāzes ražošanas nepieciešamība? Jo jebkurā gadījumā, lai ražotu biogāzi, būs nepieciešams siltums, siltumenerģija.

H. Skarbnieks.

Es pieļauju šādu te nepieciešamību, ka tiešām, lai ražotu biogāzi, ir nepieciešama siltumenerģija, jo ir nepieciešams uzturēt pastāvīgu temperatūru vienlaikus. Otrs jautājums, kas nav atrisināts, ir tas, ka... ja nebūtu šī te stacija vai stacijas darbības nodrošināšana, ka šī te siltumenerģija vispār netiktu arī... ka būtu nepieciešama šai te stacijai. Un tāpēc mēs skatāmies uz šo te staciju kā vienu veselu kopumu, tajā skaitā arī uz šīm te ražošanas iekārtām. Kā vienu ciklu.

A. Rodiņa.

Paldies.

Nu, lūk, saistībā arī ar šo vienoto tehnoloģisko cikla principu. Vai es pareizi saprotu un tāds ir arī tiesai sniegts viedoklis, ka tieši pamatojoties uz šo te vienotā tehnoloģiskā cikla principa izpratni biogāzes ražošanai nepieciešams siltums ir jāieskaita pašpatēriņā? Vai jūs tam piekrītat, ka tas tā ir pareizi, ka biogāzes ražošanai nepieciešamais siltums tiek ieskaitīts pašpatēriņā un biogāzes ražotne ir jāietilpina vai tai būtu jāietilpst... šajā te vienotajā tehnoloģiskajā ciklā? Paldies.

H. Skarbnieks.

Nu, man šeit jānorāda, ka likumdevējs ir gan iezīmējis tādu vispārīgu... kas ir vienotais tehnoloģiskais cikls, bet pašu jautājumu par elektrostacijas darbību vienotā tektoniskā cikla principa ietvaros, ir deleģējis Ministru kabinetam, līdz ar to manā ieskatā, Ministru kabinets sīkāk izstrādā šos te nosacījumus. Tāpēc es nevarētu atbildēt uz šo jautājumu pilnībā.

A. Rodiņa.

Labi. Paldies.

Acīmredzami tad mēs šo jautājumu vēl precizēsim Ministru kabineta pārstāvim.

Bet es vēlējos jautāt. Mēs arī tiesas sēdē piekārtājiem grozījumiem noteikumos Nr. 560, kas ir stājušies spēkā 1. aprīlī. Vai Saeima ir informēta par šiem grozījumiem? Visnotaļ no jūsu teiktā es saprotu, ka jūs esat informēts, atsaucoties uz Ministru kabineta iespējām sniegt atbildi uz iepriekšējo manis uzdoto jautājumu.

H. Skarbnieks.

Esmu informēts. Sīkāk neesmu iepazinies.

A. Rodiņa.

Labi. Paldies. Tad paliek ārpus tiesas noskaidrošanas jautājums par to, vai šajā gadījumā nav Ministru kabinets pārkāpis deleģējuma robežas.

Labi, tad cits jautājums. Paldies.

Sakiet, lūdzu, vai šajā gadījumā, ja mēs biogāzes ražošanai nepieciešamo siltumenerģiju iekļaujam pašpatēriņā, vai netiek nostādītas atjaunojamo energoresursu stacijas dažādās situācijās? Jo mēs zinām, ka AES stacija ir arī tāda stacija, kas izmanto biomasu, bet biogāzes stacijas kopējā šajā te efektivitātē tiek ņemts... respektīvi, šo kopējo efektivitāti ietekmē šī te siltumenerģija, kas tiek izmantota biogāzes ražošanai, bet savukārt biomasas stacijām tā neietekmē šo kopējo efektivitāti. Kā jums šķiet, vai biogāzes stacijas tieši netiek nostādītas sliktākā pozīcijā? Kāds ir Saeimas viedoklis? Paldies.

H. Skarbnieks.

Jā, varētu būt, ņemot vērā, ka atsevišķas stacijas tik tiešām nepatērē šo siltumenerģiju ražošanas procesā, ka šī te situācija varētu būt sliktāka viena veida stacijām.

A. Rodiņa.

Vai Saeimai ir viedoklis, kādēļ tad šāda te situācija ir izveidojusies un vai šāda tad attieksme pret tieši biogāzes stacijām palīdz sasniegt gan mums jau pieminēto Eiropas Savienības klimata mērķus un arī valsts klimata politiku? Paldies.

H. Skarbnieks.

Nē, Saeimai nav viedoklis, jo attiecīgais jautājums ir faktiski Ministru kabineta vairāk pārziņā, vai netiek diskriminētas viena veida stacijas, jo Saeima pēc būtības ir faktiski nodevusi šī te jautājuma risināšanu Ministru kabinetam.

A. Laviņš.

Labi... Turpinām ar jautājumiem.

Vārds tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Paldies. Tātad man jautājums Saeimas pārstāvim. Tieši varbūt... ja jūs esat, teiksim, informēts par to, kā likuma grozījumi tika pieņemti un kāds ir likuma grozījumu mērķis atbilstoši? Mēs arī no pieteicēju pārstāvju puses esam dzirdējuši to, ka viens no tiem ir bijis novērst ļaunprātīgu atbalsta izmantošanu un stiprināt kontroli.

Un no tā būs divi jautājumi izrietoši. Pirmais: vai jūs varētu minēt piemērus, kā līdz šim piešķirtais valsts atbalsts ļaunprātīgi tika izmantots, kādi ir tie gadījumi, kāpēc vajadzēja stiprināt šo valsts atbalsta piešķiršanu un attiecīgi kontroli?

Un otrs — vai es pareizi arī saprotu no likumprojekta pieņemšanas gaitas, ka tātad likuma grozījumi nebija Saeimas apspriedēs tiktāl izvērtēti atbilstoši arī Eiropas Savienības direktīvas prasībām? Proti, bija konkrēts mērķis novērst šo ļaunprātīgo

izmantošanu un netika tiktāl attiecīgi vērtēta un analizēta atbilstība Eiropas Savienības tiesībām. Paldies.

H. Skarbnieks.

Tā... Par to, kāda veida pārkāpumi tika konstatēti, ir ļoti dažāda veida pārkāpumi, tajā skaitā netika izmantoti... attiecīgās izejvielas netika izmantotas... Tajā skaitā, manuprāt, tika konstatēts, ka daļēji ir gāzes nevis tikai biogāzes, bet lielā daļā ir lielāki biogāzes piejaukumi nekā to pieļāva Ministru kabineta noteikumi. Tas ir viens.

Otrais. Neatbilstošas tehnoloģijas izmantošana. Trešais. Stacija pēc būtības vienkārši vispār neizmantoja atjaunojamos energoresursus... Principā ļoti daudz un dažādi, tiešām, pārkāpumi staciju darbībā tika konstatēti tajā laikā, kad šie te grozījumi stājās spēkā. Un... jā, viens no likuma mērķiem bija, mazāk vai vairāk mēģināt atrisināt šo te problēmu un otrs bija padarīt šo te staciju darbību efektīvāku, jo stacijas pašas par sevi darbojās, saņemot maksājumus no valsts budžeta, tajā skaitā no elektroenerģijas patērētājiem un bija nepieciešams palielināt šo te staciju lietderīgumu vai atdevi visā valstī kopumā.

Un otrs jautājums... Vai jūs varētu atkārtot otru jautājumu?

I. Kucina.

Vai Saeima vērtēja arī atbilstību Eiropas Savienības tiesību prasībām pieņemot grozījumus likumā?

H. Skarbnieks.

Jā, daļēji. Saeimas sēdēs arī piedalījās pārstāvji tajā skaitā no Ekonomikas ministrijas. Vienkārši Saeima nekonstatēja pretrunas starp izmaiņām šajos te atbalsta nosacījumos un paredzētajiem... un Eiropas Savienības direktīvām.

I. Kucina.

Paldies.

Un vēl mazliet paturpinot par grozījumu pieņemšanas tā kā vēsturisko kārtību un diskusijām. Proti, stratēģiskie partneri jau grozījumu izskatīšanas un pieņemšanas gaitā iebilda un iebildumu bija diezgan daudz. Varbūt jūs varētu minēt, kas tie par iebildumiem un kāpēc Saeima nebija ieklausījusies... nebija ņēmusi vērā? Paldies.

H. Skarbnieks.

Šeit ir jāņem vērā, ka par visiem... Saeima ņēma vērā pēc iespējas, jo katru reizi grozot jebkādu šos te noteikumus, kas attiecas uz valsts atbalstu, tiek saņemti salīdzinoši daudz iebildumu un līdz ar to viņi pēc iespējas tiek ņēmti vērā... Vienlaikus ir jāņem vērā arī šis te efektivitātes princips... Jo tie grozījumi vienkārši... pilnīgi visus iebildumus ņemot vērā nekad nevarētu tikt pieņemti saprātīgā termiņā... ņemot vērā,

ka šis te jautājums ir sabiedrībā aktuāls un tādējādi pēc iespējas viss tika ņemts vērā, bet nu saprāta robežās, lai panāktu šos te likumā noteiktos mērķus.

I. Kucina.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Lūdzu vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Anitai Rodiņai.

A. Rodiņa.

Jā, turpinot tiesneses Kucinas kundzes uzsākto jautājumu par to, vai un kā Saeima izvērtēja iebildumus. Sakiet, lūdzu, vai pieņemot apstrīdētās likuma normas, Saeima izvērtēja arī šo te uzņēmēju praktiskās un reālās iespējas ievērot šīs te visas prasības, kas ir noteiktas... sauksim kaut vai... likumā? Jo, ja jūs atceraties no materiāliem, lietas materiāliem, gan arī no Saeimas pieejamajiem materiāliem, likumprojekta izstrādes materiāliem, tieši viens no iebildumiem bija praktiskā neiespējamība izpildīt šīs prasības. Paldies.

H. Skarbnieks.

Es atceros... Vienlaikus, kā jau es minēju, daļēji tika ņemts iespēju robežās šie te iebildumi, taču Saeima arī konsultējās un Saeimas sēdēs piedalījās tajā skaitā arī citu institūciju pārstāvji, kas nu atbilstoši sniedza informāciju, ka šīs prasības ir izpildāmas, turklāt jāņem vērā attiecīgi ir arī iepriekš šādas te prasības pastāvējušas.

A. Rodiņa.

Paldies. Man vēl ir precizējošs jautājums. Atgriežoties pie Eiropas Savienības tiesībām. Jūs norādījāt, jā, ka Saeima ir ņēmusi vērā „vairākas direktīvas normas”, ja es precīzi citēju, atvainojos, ja kļūdos. Bet tomēr es gribētu precizēt, kādas Eiropas Savienības tiesību normas tika ieviestas vai tika ņemtas vērā pieņemot apstrīdētās likuma normas? Konkrēti varbūt tomēr. Paldies.

H. Skarbnieks.

Tā atbilde ir tāda, ka Saeima faktiski mainīja šos te nosacījumus un pārbaudīja šo te normu... ka normas nenonāk pretrunā ar Eiropas Savienības direktīvu tiesībām, kas ir direktīvas, kas ir paredz atjaunojamos energoresursus un AER direktīvu un koģenerācijas direktīvu.

A. Rodiņa.

Paldies. Tātad tās direktīvas, kuras mēs esam pieminējuši tiesas sēdē, tas ir, 2012/27ES un 2018/2001.

Sakiet, lūdzu, kāds ir Saeimas viedoklis... vai šīs direktīvas var uzlūkot sinerģijā... kopsakarā? Jo jūs dzirdējāt, ka pieteikuma iesniedzēju viedoklis ir, ka šīs direktīvas varbūt ir tā vairāk jāskata „katru pa savu ceļu ejot”, ja tā drīkstētu teikt. Kāds ir Saeimas viedoklis? Paldies.

H. Skarbnieks.

Viņas nav savstarpēji pretrunīgas. Vienkārši viņas ir jāskata kopumā ar šo te enerģētikas mērķu sasniegšanu, kas ir tīra enerģija... par saprātīgu cenu, kas arī faktiski izriet no Elektroenerģijas tirgus likuma. Un atbalsta nodalīšana pati par sevi, kā jau es minēju savos paskaidrojumos, neizslēdz līdzīgu prasību izvirzīšanu stacijām, kas ražo un pārdod elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros.

A. Rodiņa.

Jā, paldies.

Un pēdējais precizējošais jautājums. Tātad atjaunojamo resursu Direktīvas 6. pants citastarp arī uzliek pienākumu, ja tā varētu teikt, valstij nepārskatīt šo te shēmu, šos nosacījumus tā, ka negatīvi tiek ietekmētas šādi piešķirtas tiesības un apdraudēta projekta ekonomiskā dzīvotspēja. Jūs teicāt, ka Saeima arī pieņemot šīs te apstrīdētās likuma normas izvērtēja atbilstību citstarp šai Direktīvai. Vai tika izvērtēta arī atbilstība šim te 6. pantam... 6. panta pirmajai daļai? Kāds ir Saeimas viedoklis par atbilstību? Ietekmē, neietekmē piešķirtās tiesības? Tiek apdraudēta dzīvotspēja? Paldies.

H. Skarbnieks.

Nu, mēs uzskatām, kā jau es minēju savos paskaidrojumos, ka likumā ietvertie grozījumi paši par sevi neietekmē šo te projekta dzīvotspēju un iespējas pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros.

A. Laviņš.

Paldies.

Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem būs jautājumi Saeimas pārstāvim? Lūdzu, ir iespēja uzdot jautājumus.

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa.

Savas runas sākumā jūs īpaši akcentējāt, ka Elektroenerģijas tirgus likuma 31.³ panta pirmā daļa attiecas uz koģenerācijas stacijām. Es vēlētos precizēt varbūt... ko tieši šajā normā izdarītā norāde uz elektroenerģijas ražotājiem, kas izmanto šā likuma 29. vai 30. pantā minētās tiesības, nozīmē kopsakarā ar to, ko jūs teicāt, ka tā norma attiecas tikai uz koģenerācijas stacijām? Jo likuma 29. un 30. pants nosaka un attiecas uz elektroenerģijas ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo, izmantojot atjaunojamos

energoresursus, savukārt koģenerācijas stacijas regulē tikai likuma 28. un 28.¹ pants. Paldies.

H. Skarbnieks.

Mūsu ieskatā tas process, kādā elektroenerģiju ražo, piemēram, no biogāzes vai citiem atjaunojamajiem energoresursiem, būtiski neatšķiras no procesa, kādā elektroenerģiju ražo koģenerācijas stacijas. Līdz ar to... jeb abos gadījumos šis te ir koģenerācijas process, tad mūsu ieskatā šie te abi veidi neatšķiras un pēc būtības mēs runājam par koģenerācijas stacijām.

T. Krūmiņš.

Paldies.

Atbildes raksta 4. lapaspusē Saeima norāda, ka cēloniskais sakars starp apstrīdētajām likuma normām un tieši pieteicēju ekonomiskajām sekām ir tīri hipotētisks. Ko tieši Saeima ar šo norādi „tīri hipotētisku” saikni bija domājusi? Paldies.

H. Skarbnieks.

No apstrīdētajām normām nav konstatējams šis te ierobežojums iesniedzējam turpināt pārdot savus... elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Līdz ar to mūsu ieskatā apstrīdētās normas pašas par sevi nekādā veidā neierobežo pieteicējus.

T. Krūmiņš.

Paldies. Jā... Būs vēl vairāki jautājumi.

No jūsu teiktā es sapratu, ka tieši likuma normas... starp likuma normām un pieteicēju pamattiesību aizskārumu nav konstatējama sasaiste. Es vēlējos jautāt tieši par maza apjoma koģenerācijas iekārtām, par būtiski modernizētām koģenerācijas iekārtām un jaunām koģenerācijas iekārtām. Vai šī te tieši Elektroenerģijas tirgus likuma norma attiecas arī uz šīm te iekārtām?

H. Skarbnieks.

Jā, attiecas.

T. Krūmiņš.

Jā, paldies. Un kādi tad tieši bija likumdevēja apsvērumi un pamatojums tam, lai siltumenerģijas lietderīgas izmantošanas prasību attiecinātu uz visu elektrostaciju un nevis tikai uz koģenerācijas iekārtu, kā tas ir paredzēts iepriekš spēkā esošajā Direktīvā 2004/8 un šobrīd spēkā esošajā energoefektivitātes Direktīvā 2012/27? Paldies.

H. Skarbnieks.

Tas ir tas vienotā cikla princips, ka konkrētajā gadījumā likumdevēja ieskatā visa šī te siltumenerģija, kas tiek patērēta, tajā skaitā arī šajā te biogāzes stacijā, nebūtu

nepieciešams patērēt, ja biogāzes, piemēram, stacija paša par sevi šajā vietā neražotu elektroenerģiju. Līdz ar to bija šāds te vienotā cikla princips.

T. Krūmiņš.

Paldies. Es vēl vēlētos pieskarties jautājumam par lietderīgās siltumenerģijas definīciju un ka tā attiecas tieši uz ekonomiski pamatotu pieprasījumu. Biogāzes ražošanas procesā, tajā skaitā arī šajā procesā izmantotā siltumenerģija nav vērsta tikai uz biogāzes iegūšanu. Šajā procesā tiek papildus veiktas tādas lietderīgas darbības, kā baktēriju atdalīšana no izejvielām – dūņām, piemēram, un tad attiecīgi labai draudzīga mēslojuma iegūšana digestāta veidā, šajā procesā tiek samazinātas arī SEG-emisijas, ko rada lauksaimniecības atkritumu produkti. Un mans jautājums ir, vai, ņemot vērā šos te papildu ieguvumus, ko dod biogāzes ražošanas process, var uzskatīt par tādiem, kuriem ir nepieciešama... kas ir ekonomiski pamatots pieprasījums? Paldies.

H. Skarbnieks.

Te atkal man jāatsaucas uz to, ka faktiski tas ir Ministru kabineta kompetencē paredzēt, vai šādi te papildu procesi, kam nepieciešams šis te siltums, ir uzskatāmi par lietderīgās siltumenerģijas patēriņu.

T. Krūmiņš.

Paldies. Būs vēl pāris jautājumi par likuma leģitīmajiem mērķiem.

No paša likuma un no tā izstrādes materiāliem ir ļoti grūti saprast tieši nevis visu grozījumu kā tādu leģitīmos mērķus, bet tieši apstrīdēto normu, likuma normu, leģitīmos mērķus. Pieteicēji to ieraudzīja Saeimas atbildes rakstā, tur ir uzskaitīti veseli četri, kas nedaudz iedalās arī vairākos citos apakšmērķos, un tad es vēlējos precizēt, piemēram, par mērķi novērst valsts atbalsta nepamatotu saņemšanu un konkrēti tieši pieteicēja gadījumā, jo, cik man zināms neviens no pieteicējiem nav tāds, kuriem ir konstatēta nepamatota valsts atbalsta saņemšana. Un kā tieši apstrīdētās normas novērš šo leģitīmo mērķi, šķietami, leģitīmo mērķi?

H. Skarbnieks.

Te jāņem vērā, kā jau es minēju, ka koģenerācija ir process, kurā tiek ražota gan elektroenerģija, gan siltumenerģija, likumdevējs neuzskata, ka saražotā siltumenerģija ir blakusprodukts un līdz ar to mūsu ieskatā būtu jānodrošina, ka valsts atbalsta izmaksa tiek piešķirta tikai tādām stacijām, kas siltumenerģiju izmanto lietderīgi. Līdz ar to tas arī ir pēc būtības domāts par šo te... jā, to apsvērumu.

T. Krūmiņš.

Paldies. Jautājums par mērķi novērst obligātā iepirkuma prasību neizpildi. Faktiski no apstrīdētās normas paredz jaunu prasību un kā tieši tās novērs obligātā iepirkuma prasību neizpildi? Es vēlētos to lūgt precizēt.

H. Skarbnieks.

Faktiski ir tā, ka likumdevējs vienkārši ir iekļāvis šo te normu likumā ar mērķi, īpaši, uzsvērt, ka ir siltumenerģija, kas saražota koģenerācijas procesā, ir jāizmanto lietderīgi. Un tā arī ir atbilde uz jautājumu.

T. Krūmiņš.

Paldies. Jautājums par leģitīmo mērķi, kā to norāda Saeima. Veicināt to, ka tiek ražota tikai tāda siltumenerģija, kurai ir pieprasījums. Kā tieši apstrīdētās normas Saeimas ieskatā sasniedz šo te mērķi?

H. Skarbnieks.

Faktiski apstrīdētās normas jau izvirza priekšnosacījumus... nosaka, ka ja ir ražotāji, kas vēlas saņemt un turpināt saņemt valsts atbalstu, tiem ir pienākums tā kā nodot šo te siltumenerģiju. Līdz ar to arī izpildās šis te likuma mērķis.

A. Laviņš.

Vai būs vēl jautājumi?

T. Krūmiņš.

Būs vēl vairāki jautājumi, jā, godātā tiesa, ar jūsu atļauju.

A. Laviņš.

Jā, lūdzu, turpiniet saprātīgā apjomā.

T. Krūmiņš.

Paldies, protams.

Jautājums par ierobežojumu piemērotību. Atbildes rakstā tiek norādīts, ka nevajadzētu būt šaubām par to, ka ar apstrīdētajām normām tiek novērsta obligātā iepirkuma ietvaros sniegtā valsts atbalsta nelietderīga izmantošana gadījumos, kad obligātā iepirkuma prasības tiek izpildītas formāli vai tiek apietas. Es vēlētos vēlreiz varbūt precizēt, kā tieši apstrīdētās normas sasniedz šo mērķi un, kas tad ir tas, kas liecina par šaubu neesamību, ka šie mērķi tiek sasniegti?

H. Skarbnieks.

Jā... bet tā faktiski ir atbilde, ko es sniedzu jau iepriekš sniedzu. Ka likumdevēja mērķis kopumā bija vienkārši nodrošināt, ka tās koģenerācijas stacijas, kas saņem šo te

valsts atbalstu, saņem viņu par tādu siltumenerģiju, tajā skaitā, nodrošina lietderīgas siltumenerģijas izmantošanu. Līdz ar to izpildās šis te jūsu nosauktais mērķis.

T. Krūmiņš.

Paldies. Kolēģi...

L. Liepa.

Godātā tiesa, ar jūsu atļauju viens precizējošs jautājums, kas izriet no jūsu atbildes raksta 3. lappusē minētā apsvēruma, kurš ir sniegts pirms lietā ir iesniegti papildu materiāli, it īpaši tie, kas attiecas uz pieteicēju 2021. gada darbību, un, proti, es citēju... vai precizējot, jūs norādāt, ka „Saeimai ir šaubas, vai pieteikumā atspoguļotie argumenti ir pietiekams pamats uzskatīt, ka apstrīdētās Elektroenerģijas tirgus likuma normas patiešām rada tiesiskas sekas, kuru dēļ elektroenerģijas ražošana pieteikuma iesniedzējiem vairs nav ekonomiski pamatota un to saimnieciskā darbība vairs nav ekonomiski dzīvotspējīga.” Iepazīstoties ar lietas materiāliem no kuriem skaidri izriet, ka lielākā daļa no pieteicējiem ir tieši apstrīdēto normu dēļ atstājuši obligātā iepirkuma sistēmu, vai jūs joprojām uzturat spēkā šo apgalvojumu?

H. Skarbnieks.

Jā, mēs uzturam. Vēl jo vairāk, ņemot pašreizējos apstākļus vērā, ka faktiski stacijas darbojoties ārpus obligātā iepirkuma var saņemt lielākus maksājumus par elektroenerģiju. Un mūsu ieskatā joprojām nav konstatējami šī te... tieši no likuma prasībām izrietoši ierobežojumi pieteicējiem.

L. Liepa.

Es atvainojos... un vēl viens jautājums, godātā tiesa. Neapšaubāmi, ka likuma mērķis ir tādā atjaunojamo energoresursu ražotāju proporcijas palielināšanās, izpildot tajā skaitā arī mūsu saistības Eiropas Savienībā. Kā jums šķiet, vai šobrīd apskatāmā likuma apstrīdētās likuma normas veicina atjaunojamo energoresursu ražotāju darbību Latvijā?

H. Skarbnieks.

Te jāņem vērā ne tikai tas, vai konkrētajā gadījumā konkrēti pieteicēju darbību veicina... Ir jāņem vērā, ka šis te atbalsts tika padarīts tajā skaitā efektīvāks un tika nodrošināts, ka siltumenerģija vairs netiek pūsta gaisā.

L. Liepa.

Godātā tiesa, šobrīd jautājumu vairs nav. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Esam uzklaušījuši Saeimas pārstāvi.

Šobrīd vārds faktisko apstākļu un juridiskā pamatojuma sniegšanai tiek dots Ministru kabineta pārstāvim. Lūdzu!

R. Vītiņš.

Paldies, godātā tiesa!

Tātad, Ministru kabinets, atsaucoties uz Ministru kabineta atbildes rakstā un papildu paskaidrojumos norādīto un atkārtoti tos nenorādot, vēlas tomēr norādīt, ka apstrīdētās Ministru kabineta noteikumu Nr. 560 normas ir izdotas, ņemot vērā Elektroenerģijas tirgus likuma 31.³ trešajā daļā noteikto deleģējumu Ministru kabinetam noteikt pēc būtības kontroles un uzraudzības mehānismu, lai nodrošinātu Elektroenerģijas tirgus likuma 31.³ pirmajā daļā noteikto pienākumu nodrošināt lietderīgas siltumenerģijas ražošanu un izmantošanu. Un tad arī kontekstā ar to, ko norādīja arī Saeimas pārstāvis, tad tieši saistībā ar Ministru kabineta izdotajām normām, tad uzskatām, ka šīs te normas konkrēti ir vērstas uz kopējiem klimata neitralitātes un vides aizsardzības mērķu sasniegšanu un attiecīgi šī te pienākuma izpildei ir nepieciešams arī savs kontroles uzraudzības mehānisms, kurš attiecīgi no 2020. gada tiek nodots Būvniecības valsts kontroles birojam, bet nu tas nemaina šī te procesa būtību.

Un proti, tas apstākļi... nu, tad izejot pēc kārtas pēc šīm te apstrīdētajām normām, tad 21.3. apakšpunkts 560. noteikumos, kad ir jābūt nodrošinātai izejvielu uzskaitēi, tad tas ir primārais mērķis, lai tajā brīdī, kad ierodas pārbaudes kontroles grupa uz attiecīgo elektrostaciju, lai tad būtu iespēja... kādi papīri, kādi dokumenti, kādas atskaites salīdzinot datus ar to, kas ir dabā un ar tiem datiem, kas ir norādīti attiecīgi iesniegtajās atskaitēs.

Nu, tālāk nākamais, kas arī tiesas sēdē arī izskanēja jautājumi par vienu kalendārais mēnesis salīdzinājumā ar vienu gadu par šiem te 75 procentiem vismaz, lietderības koeficients iekšdedzes dzinējiem, kas darbojas ar biogāzi... Nu, tad šeit norādām uz vairākiem no aspektiem jeb pamatiem, kāpēc šāds te laiks periods ir.

Tātad, pirmām kārtām, kā arī tas ir minēts MK atbildes rakstā, tas viens mēnesis ir tāds tā kā uzskaites periods, ir obligātā iepirkuma maksājumu sakarā. Tātad ir viens mēnesis maksājumus saņemts, viens mēnesis arī ir attiecīgās prasības, šajā gadījumā attiecībā uz lietderīgo siltumenerģiju.

Nākamais ir tāda lieta, ka tomēr obligātais iepirkums ir valsts atbalsts pēc savas būtības, un valsts atbalsts iet kopā arī ar pienākumu atmaksāt nelikumīgi un nelietderīgi izmantotu valsts atbalstu. Un šādā te gadījumā, ja nu gadās situācija, kad ir jāveic kādi maksājumi, tādā gadījumā labāk ir likt uz spēles vienu divpadsmito daļu no tās gada summas nevis visu gada summu saņemu. Tātad tas ir otrs aspekts un tā kā tādu finansiālo un fiskālo risku samazināšanas nolūkos.

Trešais aspekts ir. Nu tomēr arī ir jāsaprot arī nu tad viens gads ir. Nu tas tā kā gads ir ļoti labs tāds periods, kad varētu labi tā kā sabakstīt kopā visus datus. Nu, piemēram, tad ir jau, kad karstie vasaras mēneši jau tāpat karstās vasaras dienās, tiek laists gaisā, kā izskanēja, siltums. Savukārt nu, tad decembrī, novembrī, tad ir jāsarauj un tad pēkšņi jāšāk strādāt ar 200, 300 procentu lietderības koeficientu, kas ir *perpetum mobile* jeb kā mūžīgais dzinējs, kas reālā dzīvē nav iespējams, nu pie atskaitēm papīrs, protams, pacieš visu. Nu... tad arī šie te ikmēneša kontroles pasākumi nu dod arī tomēr tādu mazu, mazu efektu. Nu, un attiecīgi, ja tomēr tiek pieļauta nepamatota arī valsts atbalsta saņemšana, tad ir ne tikai atmaksas riski, bet arī visai sabiedrībai, kā zināms, ir jāsamaksā ar palielinātiem elektrības rēķiniem par šo te maksājumu.

Nu tālāk varam iet... tad tālāk uz šo te laikam kopumu vairāk. Tad 30. punkts ir, 31. un tad vēlētos pieskarties arī šim te 3. pielikumam 560. noteikumos. Nu tad tomēr jau arī MK atbildes rakstā jau ir dota atsauce uz šo te Energoefektivitātes direktīvu 2012/27, kurš ir šajā Direktīvā 2. pielikums... 1. daļas A. punkts, kur tomēr ir norādīts, ka citastarpā koģenerācijas iekārtas, iekšdedzes dzinēji 75 procenti lietderības koeficients ir.

Nu, turklāt vēlamies arī atkārtoti dot atsauci uz Direktīvu 2004/8 vēsturiski 2. pielikumu, kur arī ir analogiska norma par 75 procentu lietderības koeficientu iekšdedzes dzinējiem tika savukārt arī minēta.

Un tā tad šīs te Direktīvas normas informatīvās atsauces ir ietvertas arī Elektroenerģijas tirgus likumā un arī no pretējās puses un diez vai arī kāds cits noliegs, ka Elektroenerģijas tirgus likums attiecas gan uz atjaunojamo energoresursu elektrostacijām, gan tikpat labi arī uz koģenerācijas elektrostacijām. Tā kā jumta likums visai procedūrai kopumā.

Un tālāk tad ejot... par 48.4. arī ir minēts... ir apstrīdētā norma... attiecīgi uzraugošās iestādes, vēsturiski ir ministrija, šobrīd Būvniecības valsts kontroles birojs konstatējot, ka tomēr ir kāda procesa neatbilstība prasībām, kas tikpat labi var rezultēties jau atkārtoti minētajām... nepamatoti izmaksātā un nelikumīgi izmantotā valsts atbalsta atmaksu, palielinātā maksa elektroenerģijas lietotājiem, bet arī vēl ir viena tāda lieta, kas arī laiku pa laikam izskanēja publiskajā telpā, tas ir risks, ka var rasties Eiropas Komisijas soda maksājumi, nu citastarpā arī Eiropas Savienības dalībvalstij Latvijai par klimata neitralitātes un vides aizsardzības mērķu nesasniegšanu. Nu, tad pirmā kārtā ir 30. gads — 55 procenti, otrā kārtā ir 50. gads... nu, potenciāli 0 procenti. Nu to, protams, rādīs laiks.

Tā kā šāda te tīri siltuma izlaišana vienkārši tāpēc, ka tā ir ekonomiski izdevīgāk atbalsta saņēmējiem, nu tomēr nebūtu uzskatāma par labāko veidu jeb līdzekli, lai sasniegtu šos te klimata mērķus un vides aizsardzības prasības.

Un tālāk ir nu par tiesiskās paļāvības principu.... Jā, tikpat labi nevar būt paļāvība uz *status quo*, nevar būt paļāvība arī uz to, ka nekur nekas nemainās, bet arī

par šo te potenciālo tiesību aktu regulējuma izmaiņām... nu, tomēr šeit ir arī jānorāda uz divām lietām. Tas ir, proti, ir Elektroenerģijas tirgus likuma grozījumi, kas tika pieņemti 2016. gada 19. maijā, stājās spēkā 2016. gada 22. jūnijā, un ar šiem te grozījumiem informatīvā atsauce tika papildināta ar 7. punktu un, protams, ar šo te minēto Energoefektivitātes direktīvu 2012/27. Tā kā pat, ja arī ir kādi cilvēki, kuri neseko līdzī varbūt ikdienā Eiropas Savienības normatīvo aktu prasībām, bet tomēr ir elektroenerģijas tirgus dalībnieki, ir tādi, kas vismaz ir iepazinušies ar Elektroenerģijas tirgus likumu, nu, tad attiecīgi šī te arī tāda loģiskā ķēdīte uz Energoefektivitātes direktīvas prasībām arī tātad tiek arī veikta.

Nu... arī tad uzsveram, ka arī Atjaunojamo energoresursu direktīva 2018/2001 un Energoefektivitātes direktīva 2012/27 ir savstarpējā sinerģijā jeb kopsakarībā. Respektīvi, sasniedzot energoefektivitātes mērķus, tikpat labi tiek sasniegti arī atjaunojamo energoresursu palielināšanas mērķi, tikpat labi tiek ievērotas vides aizsardzības prasības un tikpat labi arī tiek sasniegti klimata mērķi. Tā kā šajā te jautājumā Ministru kabineta ieskatā pretrunu nav savstarpēju.

Un attiecībā uz šo te iespējamo pārmaiņu... Jau atkārtoti dodam atsauci uz grozījumiem vēsturiskajos 262. noteikumos, kas bija tā kā priekštecis 560. noteikumiem, kas arī attiecās uz atjaunojamiem energoresursiem, un jau šajos te noteikumos jau bija norādīts... uz, ka tiek... tad 59.¹ punkts ir šajos te 262. noteikumos ar 2018. gada 10. aprīļa grozījumiem... tika norādīts par 90 procentu efektīvu elektroenerģijas un siltumenerģijas daudzuma efektīvu izmantošanu, un savukārt arī jau tika savlaicīgi jau lasītājam norādīts, ka šis te 59.¹ punkts jau šajā 2018. gada 10. aprīlī, ka tas jau tā kā būs stājies spēkā no 2020. gada 1. janvāra. Nu, tātad šie te 70 procenti un 75 procenti tik ļoti savstarpēji neatšķiras, šie te rādītāji, lai krietnam un rūpīgam saimniekam, godprātīgam elektroenerģijas ražotājam, kurš nu, domājams, cerams, ka tomēr savu saimniecisko darbību balsta tomēr arī uz brīva tirgus principiem... respektīvi, ka ir arī mērķis pārdot citastarp saražoto elektroenerģiju, iespējams, arī siltumenerģiju, brīvā tirgū, tas ir, patērētājiem uz komerciāliem principiem, nevis tikai balstīt savu saimniecisko darbību tikai uz šo te valsts atbalstu obligātā iepirkuma ietvaros, nu tad šāds te arī godprātīgs komersants tomēr izdomājot arī savu nevis tikai atrašanās vietu šai te elektrostacijai, nu ka tomēr ir tad šie te būtiskie kritēriji jeb būtiskie elementi saimnieciskās darbības veikšanai, tas ir, patērētāji, resursi, darbaspēks un tā tālāk, ka nu tomēr ir tuvāk patērētājam atradīsies šis siltuma ražotājs vai tuvāk vismaz infrastruktūrai jeb elektropārvades tīkliem.

Tā kā šādi te aspekti tomēr ir jāņem vērā un mēs uzskatām, ka pat ja arī komersanti neņēma vērā jau vēsturisko 2004. gada direktīvu 2004/8, vēsturiskā Energoefektivitātes direktīva, pat ja nesanāca iepazīties ar 2012/27 Energoefektivitātes direktīvu, pat ja sanāca palaist garām arī informatīvo atsauci jau 2016. gada Elektroenerģijas tirgus likumā, nu tad vismaz 2018. gada aprīlis jau bija nu tas

nopietnais, būtiskais brīdis, lai gandrīz 2 gadu laikā tomēr sagatavotos jauno prasību ieviešanai.

Pie šiem te apstākļiem uzskatām, ka nav pārkāpts tiesiskās paļāvības princips attiecībā uz pieteicējiem un attiecīgi Ministru kabinets uzskata apstrīdētās Ministru kabineta noteikumu Nr. 560 normas par atbilstošām Satversmes 1. un 105. panta normām.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vai tiesnešiem būs jautājumi?

Vārds tiesnesei Anita Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā... labdien, godātais Ministru kabineta pārstāvi! Man būs vairāki jautājumi jums, jo apstrīdētas ir vairākas Ministru kabineta noteikumu normas.

Sakiet, lūdzu, kāds ir jūsu viedoklis attiecībā uz noteikumu Nr. 560. 21.3. apakšpunktu, kas noteic pienākumu komersantiem nodrošināt biogāzes ražošanai izmantoto izejvielu uzskaiti. Vai šī norma ir saistīta ar lietderīgas siltumenerģijas izmantošanu un kopīgiem koģenerācijas staciju efektivitātes koeficientiem? Vai tieši šī apstrīdētā norma ir saistīta arī ar 31. punktā, šo pašu noteikumu, minētajām formulām? Paldies.

R. Vītiņš.

Nu, jā. Kā mēs zinām, ir atsevišķas ne tikai elektroenerģijas ražošanas metodes jeb veidi, nu, tur arī renkina cikls, tvaika dzinēji, tvaika turbīnas, iekšdedzes dzinēji, bet ir arī atsevišķai materiāls. Nu nezinu tur ir koksne, granulas, ogles nu un šajā te gadījumā arī šis te bioloģiskais kurināmais. Un katram materiālam ir sava īpatnējā siltumietilpība *Ro*, kas fizikā tiek izmantota un, protams, arī šim te aspektam ir nozīme, jo noteikti tiks iegūts savādāks siltumenerģijas daudzums, ja tiek fermentizēts šis te bioloģiskais materiāls, kā mēs viņu pieklājīgāk nosaucam, salīdzinājumā ar ogļu dedzināšanu, piemēram. Tā kā, jā... šim te raksturlielumam ir nozīme. Līdz ar to ir jābūt iespējai... nu iespējamam uzraudzības kontroles veicējiem iepazīties ar attiecīgajiem materiāliem, nepieciešamības gadījumā veicot arī dabā kādas pārbaudes... Nu... jā...

A. Rodiņa.

Paldies.

Sakiet, lūdzu, kura norma noteic to, ka biogāzes ražošanai nepieciešamais siltums ietilpst pašpatēriņā un ka tā nav lietderīgi izmantotā siltumenerģija? Kas tā ir par normu? Vai jūs man varētu pateikt?

R. Vītiņš.

Jā... nu tad ir... pie 560. noteikumiem, iespējams, par arī nav kazuistiski tā pateikts, nu kas tad ir īsti un kas tad īsti nav, bet nu tomēr tas, ko var izvērtēt Būvniecības valsts kontroles birojs... nu, tad tas ir minēts šajos te 560. noteikumu 50. punktā... ir attiecīgi... ir vispārīgi minēta atsauce uz 21.6. apakšpunktā... ir nu tā kā... Jā, šāda norma nav, bet nu Ministru kabinets jau ir sniedzis savā papildu paskaidrojumā viedokli par atsauci uz vienoto tehnoloģisko ciklu, kur tieši ir skaidrotas šī te tehnoloģiskā procesa īpatnības. Un tad tā ietvaros viss tas, kas tiek izmantots, lai saražotu gala produktu, tas ir elektroenerģija un siltumenerģija, tad tas ir tas, kas ir pašpatēriņš un tas, kas tiek dots trešajām personām, tas ir, kādiem pircējiem... nu, kā tas ir „Iecavas siltuma” gadījumā... vai kādi citi patērētāji, bet nu kas nav pats attiecīgais elektrostacijas turētājs, operators vai kaut kas tamlīdzīgs.

A. Rodiņa.

Paldies.

Jā, tiešām, Ministru kabinets, atbildot uz līdzīga rakstura jautājumu, ir skaidrojis, ka šāds secinājums, proti, par to, ka biogāzes ražošanai nepieciešamais siltums ietilpst pašpatēriņā, bet ne to var uzskatīt par lietderīgi izmantotu siltumenerģiju, izriet no citas likuma normas, par kuru mēs runājam, proti, 31.⁵ panta „vienotais tehnoloģiskais cikla princips”.

Sakiet, lūdzu, vai es pareizi saprotu, atvainojos jau iepriekš, ja es kļūdos, bet biogāze ir izejviela vai enerģija?

R. Vītiņš.

Nu, pēc savas būtības biogāze ir izejviela, jo enerģija iedalās – siltumenerģija, ir elektroenerģija, vēl kinētiskā enerģija, potenciālā enerģija un tā tālāk. Nu tomēr biogāzi neuzskatām par tādu.

A. Rodiņa.

Jā, paldies. Tātad biogāze ir izejviela.

Sakiet, lūdzu, kā mēs varētu tad nonākt pie šāda secinājuma, ka biogāzes jeb izejvielas ražotājs... biogāzes ražotne ietilpst šajā vienotajā tehnoloģiskajā ciklā, ja vienotais tehnoloģiskais cikls ir attiecināms uz tehnoloģisko procesu, kurā tiek ražota enerģija?

R. Vītiņš.

Jā, nu tur ir katram ražošanas procesam ir jāsaprot, ka ir vairākas stadijas, ir vairāki cikli, ir vairāki procesi un ir primārais... Nu, ne tā, ka viss uzreiz... Nu, nav tā, ka tiek bioloģiskais materiāls, re, kur ir elektroenerģija uzreiz, jau plūst un deg gaisma. Tur ir jāsaprot, ka tomēr ir pēc kārtas.... Tiek veidots tātad bioloģiskais materiāls, tiek

sildīts, tālāk no tā bioloģiskā materiāla iziet šī te biogāze... metāns ar visādiem piemaisījumiem... tālāk, tad šī te biogāze, saprotams, ir pēc gāzes... nu, vieglās automašīnas ar gāzi... nu, pēc tāda principa viņas vienkārši tiek darbināts attiecīgais ģenerators. Ģenerators griež un tālāk jau rada attiecīgo elektroenerģiju gala rezultātā un arī šis te process.... Nu, kur ražo... jā, tad arī silst dzinējs, ražota elektroenerģija... Respektīvi, viss tas, kas ir pa vidam, tās ir tā kā kurināmais... nu, starpprodukts un jau gala produkts. Nu, tad vairāku stadiju pakāpju, pakāpienu ražošana. Nu tāpēc tur jā, tāds ir tas gala produkts. Tas ir elektrības dēļ, jā.

A. Rodiņa.

Jā, paldies par ļoti tehnisku skaidrojumu.

Man ir nākamais jautājums, kuru es arī uzdevu Saeimas pārstāvim un kurš arī pauda savu viedokli. Un proti, jautājums ir šāds: vai, ņemot vērā šo vienoto tehnoloģiskā cikla principu, nesānāk tā, ka tieši biogāzes stacijas ir visnezdevīgākā situācijā, jo izejvielu ražošana ir iekļauta vienotā tehnoloģiskā ciklā? Paldies.

R. Vītiņš.

Nu, te arī ir jānorāda, ka pašam komersantam ir brīvas izvēles iespējas, vai vispār ražot elektroenerģiju, siltumenerģiju. Nākamais jautājums — ar kādu metodi jeb ar kādām iekārtām. Nu un tad pats pēdējais jautājums — vai vispār iesaistīties valsts atbalsta shēmu obligātā iepirkuma shēmā. Un tas, kad līdzko komersants neiesaistās šajā valsts atbalsta obligātā iepirkuma sistēmā, nu, tā principa ir komersanta brīva izvēle. Tālāk jau tiek veidoti... nu, tā kā tādi paša komersanta komercaprēķins — ieņēmumi, izdevumi, iespējamā peļņa, iespējamie saimnieciskās darbības riski. Bet līdzko komersants tomēr pēc savas būtības ar šo te materiālu, kas pats par sevi ir SEG jeb siltumnīcu efektu gāzu radošs avots, tas ir ne tikai CO₂, bet arī CH₄, NO₂ utt. Nu, tomēr jāsaprot, tas ir tāds atjaunojamais energoresurss, kas tajā pašā laikā pēc savas būtības nav zaļā enerģija. Nu tas vienkārši ir tāds veids, kā izmantot attiecīgo resursu. Bet nu tas nelīdzēs arī sasniegt klimata mērķus un klimata mērķu nesasniegšana... nu mēs saprotam, jā, ka tas nekas labs arī nav. Tāpēc paša tehnoloģijas veida kā tāda salīdzinājumā ar vēja enerģiju, saules enerģiju, hidro jeb ūdens enerģiju, kas ir hidroelektrostacijas... Nu, pati tehnoloģija kā tāda varbūt arī nav tas labākais, lai sasniegtu atjaunojamo energoresursu un klimata mērķus.

A. Rodiņa.

Paldies.

Vēl par normu skaidrību vēlējos pajautāt. Visticamāk jūs arī redzējāt, ka pieaicinātās personas - speciālisti, kas darbojas šajā jomā, ir norādījuši uz dažādu terminoloģiju... terminu lietošanu un terminoloģijas neprecizitātēm.

Sakiet, lūdzu, vai Ministru kabinets varētu izskaidrot, kā ir jāsaprot termins „biogāzes elektrostacija”, jo šāds termins nekur nav skaidrots nevienā normatīvajā aktā? Uz to, ka šī terminoloģija ir neprecīza, ir norādījušas arī... tātad vēlvienreiz uzsveru, pieaicinātās personas citastarp.

R. Vītiņš.

Varam dot atsauci uz 560. MK noteikumiem... nu, kas nu tur ir... Nu, tātad ir 2. pielikums, vismaz kaut kāds ieskats minēts par skaidrojumu, kas tad ietilpst šajā te biogāzes procesā kā tādā... (*ilgs klusums*)

A. Laviņš.

Jā, tā būtu racionālāk, jūs varētu atgriezties pie atbildes uz šo jautājumu mazlietiņ vēlāk un mēs varētu turpināt ar citiem jautājumiem. Ja?

R. Vītiņš.

Jā, labi.

A. Rodiņa.

Jā, paldies. Vēl tālāk, tieši par jūsu pieminētajiem noteikumiem 560, par kuriem mums šodien ir izskatāmais jautājums.

Un sakiet, lūdzu, kāds ir Ministru kabineta viedoklis... Tātad ir veikti grozījumi šajos Ministru kabineta noteikumos ar noteikumiem Nr. 177 8. martā. Un citastarp mēs jau noskaidrojām iepriekš tiesas sēdē, ka tagad zināms daudzums no biogāzes ražošanai izmantotās siltumenerģijas tiek uzskatīts par lietderīgi izmantotu. Vai tas nenorāda skaidri un tieši, ka tomēr bija iespējams atrast risinājumu, kas ne vien tik ir labvēlīgāks pieteikuma iesniedzējiem, bet, kas it īpaši uzsveru, respektē Latvijas ģeogrāfisko izvietojumu, proti, to, ka Latvijā ir četri gadalaiki un siltumenerģijas pieprasījums un patēriņš šajos gadalaikos atšķiras?

R. Vītiņš.

Pieļaujams, ka tiesa uzdod jautājumu par 31.³ apakšpunkta jauno redakciju...

A. Rodiņa.

21.6.

R. Vītiņš.

21.6. ... kur bija runa par...

A. Rodiņa.

Tieši jautājums, kas ir ļoti cieši saistīts ar šīsdienas tiesas sēdē izskatāmo problēmjautājumu un lietu pēc būtības.

R. Vītiņš.

Attiecīgie grozījumi drīzāk būtu uzskatāmi par precizējumu... jeb vairāk ne kā precizējumu, bet skaidrojumu šādai te situācijai jeb pienākumam, kas būtu jādara komersantiem. Respektīvi, šis ne uzlabo, ne pasliktina attiecīgo komersantu situāciju. Tikai gadījumā, ja godprātīgam komersantam rodas jautājumi par to, kādā veidā tad uzskaitīt attiecīgo lietderīgi izmantoto siltumenerģiju, tad kādā veidā arī attiecīgajam komersantam tad darīt... Nu attiecīgi, protams, jā, to ņem vērā arī uzraudzības kontroles iestādes.

A. Rodiņa.

Jā, bet, sakiet lūdzu, vai tiešām šīs normas neietekmē elektrostacijas efektivitātes aprēķinus tiešā mērā? Jo elektrostacijas efektivitāte ir viens no jautājumiem, kuru mēs šodien risinām tiesas sēdē. Mums tiek nemitīgi pieminēti 75 procenti. Vai tiešām šie jaunie grozījumi neietekmē elektrostacijas efektivitātes aprēķinus? Paldies.

R. Vītiņš.

Nu, tīri aritmētiski ietekmē. Tomēr, tad lai precīzi pateiktu, kādā veidā ir ietekmēts konkrētais rādītājs konkrētam komersantam, nu, tad ir jāskatās katrai elektrostacijai, katram pieteicējam atsevišķi.

Tā kā tas, ka ietekmē — jā. Bet nu vai tā kā par labu vai par sliktu, respektīvi, vai tie 75 procenti ir potenciālais aprēķins... tas lietderības koeficients pēkšņi nekļūst par 70 procentiem vai 75 procenti uz 82 procentiem... Jā, to tā kā tā viennozīmīgi pateikt nevar.

Nu, jā, ir minēti datumi... tuvāk Latvijas gadalaikiem, tuvāk reālajai faktiskajai situācijai... Jā, varētu būt pašreizējā redakcijā attiecīgā norma, bet tā viennozīmīgi pateikt, nu, kas būtu, ja būtu to tā nevaram pateikt.

A. Rodiņa.

Jā, paldies.

Mēs noskaidrojām arī tiesas sēdē, ka valsts šobrīd tāpat uz pieteikuma iesniedzējiem attiecina stingrākas prasības, nekā tas ir noteikts Direktīvā Nr. 2012/27/ES jeb tā saucamajā Energoefektivitātes direktīvā. Proti, uz maza apjoma elektrostacijām un vecām elektrostacijām ir attiecinātas stingrākas prasības nekā Direktīvā noteiktās augstas efektivitātes koģenerācijas staciju prasības.

Sakiet, lūdzu, kādēļ valsts izvēlējās šādu pieeju? Kāpēc bija nepieciešams noteikt tieši šīs stingrākās prasības?

R. Vītiņš.

Jā, nu tad šī te arī ir jāņem vērā, ka Direktīvā... 2012/27 ir attiecīgi paredzētas minimālās prasības, ko katra dalībvalsts nosaka. Attiecīgi dalībvalstij ir rīcības brīvība noteikt arī stingrākas prasības. Un tam visam, jā, protams, ir liels kopīgais mērķis... nu, kā ir zināms arī publiskajā telpā, ka Latvija nav līderis, maigi sakot, par atjaunojamajiem energoresursiem, zaļās enerģijas izmantošanu. Nu, jā... un tad tomēr, lai ātrāk sasniegtu 30. gada mērķus nu, lai stratēģiski 50. gada mērķus, tad arī pie šādām prasībām, arī bez diskriminācijas vienlīdzīgi arī visiem komersantiem tika tad piemērots...

A. Rodiņa.

Paldies.

Un saki, lūdzu... Mēs šodien arī dzirdējam un noskaidrojām, ka Direktīva runā par šo te efektivitātes koeficientu, ko aprēķina koģenerācijas iekārtai. Koģenerācijas iekārtai, bet nevis elektrostacijai. Bet Latvijā likumdevējs ir noteicis efektivitātes aprēķinu elektrostacijai.

Saki, lūdzu, vai jūs piekrītat, ka var atšķirties, pat būtiski var atšķirties efektivitātes koeficients, ņemot vērā šo te izvēlēto pieeju, vai efektivitāti rēķina koģenerācijas iekārtai vai elektrostacijai? Un mēs noskaidrojām, ka tā tad ir izvēlēta šī pēdējā pieeja — efektivitāte elektrostacijai. Tātad kādēļ šāda pieeja?

R. Vītiņš.

Jā, nu tā tad tā kā pirmā jautājuma daļa ir, vai var atšķirties atsevišķi iekārtai un elektrostacijai kopumā? Jā, var atšķirties. Jo, ja mēs skatāmies tikai atsevišķu mazu kaut kādu... nu, galda lieluma, piemēram, iekārtu potenciāli hipotētiski, tai vienmēr būs savādāki raksturlielumi, vienmēr būs mazāki izmēri, mazāks, nezinu, enerģijas patēriņš, lai viņu uzsildītu, lai uzturētu... nu, viena maza iekārta galda lielumā vai visa ēka... Jā, būs.

Un attiecībā uz otru jautājumu — vai tā ir izvēlēta pareizā pieeja. Nu, jā, uzskatām, ka tomēr ir jāskatās viss kopumā attiecīgi lietderīgais siltums... Tad tiek arī izmantots... Tātad lietderīgais siltums tiek aprēķināts elektrostacijai.

A. Rodiņa.

Bet vai jūs tomēr varētu precizēt, kāds tad ir tas kopums, uz ko mums ir jāskatās, lai mēs nonāktu pie secinājuma, ka tas ir pareizākais izvēlētais variants. Varbūt ir kāds ieguvums, vai kādi ir tie apsvērumi? Kādi bija Ministru kabineta apsvērumi labi zinot, ka Direktīva runā par koģenerācijas iekārtas efektivitāti? Kādēļ pāreja uz šādu te elektrostācijas efektivitāti? Es gribētu dzirdēt precīzākus argumentus, jo es nedzirdēju diemžēl argumentus — kāpēc. Kas tie ir tie mērķi, tās idejas, kuras mēs tad sasniedzam, pārejot uz šādu efektivitātes aprēķinu? It īpaši vēl vienreiz uzsveru, ka Direktīva par to

nerunā. Protams, Direktīva runā - var ieviest stingrākas prasības, bet tad kāpēc mēs esam attiecībā uz šo tās stingrākās noteikuši?

R. Vītiņš.

Nu, jā. Tad vēlreiz turpinām par šo te stāstu. Latvija tomēr vēsturiski ir pieturējusies pie efektivitātes noteikšanas visai elektrostacijai kopumā nevis atsevišķai iekārtai. Bija viena lieta.

Otra lieta. Ir tomēr jāņem vērā, ka elektrostacija — tā nav tikai atsevišķa iekārta, tā arī tomēr ir, vairāk vai mazāk, ēka kaut kāda. Un attiecīgi šai te ēkai ir nepieciešamas arī investīcijas, lai uzturētu nevis tikai pašu iekārtu, kas varētu būt arī potenciāli tikai viens dīzeļģenerators, ko var iegādāties arī saimniecības preču veikalos, bet tomēr... lai pati šī te ēka potenciāli arī nebūtu tikai parasts kontainers, nu tad ir arī jāskatās arī pašai šai te būvei, būvniecībai, uzturēšanai, remontam ieguldītās investīcijas. Jo tomēr energo... ir tikai vienas iekārtas raksturlielumi, bet arī ir pašai tai būvei, kur atrodas attiecīgā iekārta, arī ir savas energo efektivitātes prasības - siltumizolācija, skaņas izolācija, gaismas izolācija, nezinu, sienu biezums... Nu, tā kā šie te visi aspekti arī ir jāņem vērā rēķinot šo te lietderību un attiecīgi arī tad arī šāds te risinājums... vairāk liekot visas iespējamās darbības kopumā, arī kā dalībvalsts esam to izvēlējušies savas rīcības brīvības ietvaros.

A. Rodiņa.

Labi. Paldies.

Es vēl turpināšu, man vēl ir jautājumi, ar tiesas atļauju.

Mēs runājam par šo atskaites periodu — mēnesis. Mēnesis tāpat OIK norēķinam, mēnesis efektivitātes mērījumam. Bet iepriekš normatīvais regulējums, kā norādīja pieteikuma iesniedzēji, kuri varēja izpildīt šīs prasības, paredzēja efektīvas siltumenerģijas izmantošanu gada griezumā. Valsts izvēlējās tāpat ar 560. noteikumiem pāriet no gada griezumā uz mēnesi.

Kādi apsvērumi ir šādai pārejai pamatā? It īpaši, atkal atsaukšos, protams, Direktīva, kas runā par iekārtas efektivitāti un runā par gada griezumu, ko ņem vērā.

R. Vītiņš.

Jā, nu šeit ir jāņem vērā arī Latvijas īpašie apstākļi. Nu jau piecus gadus atpakaļ publiskajā telpā ir izskanējis diezgan skandalozi par šo te obligātā iepirkuma tiesību izmantošanu, par to, ka neatbilst tas, kas atrodas dabā ar to, kas ir norādīts pēc atskaitēm... Tāpat nozīmēto to, ka tomēr Latvijā ir jāpiemēro stingrāki kontroles uzraudzības pasākumi nekā būtu paredzēts tādā vidējā Eiropas Savienības dalībvalstī, kur, domājams, ir godprātīgi komersanti, potenciāli elektroenerģijas ražotāji, un jāņem vērā arī to, ka šī nav klasiski tikai energoefektivitātes rādītāja prasības, bet šeit tiek arī tāds papildus elements kā valsts atbalsts. Tāpat valsts atbalsts pastiprina potenciālus

uzraudzības kontroles pasākumus, un arī tomēr ir citu komersantu negodprātīga rīcība, kas tomēr pastiprina nepieciešamību pie kontroles pastiprināšanas. Un, jo īsāks pārskata periods, jo attiecīgi vieglāk ir veikt kontroles pasākumus. Jo arī jāņem vērā, ka sistēma nedrīkst būt tāda, ka nemaz tehniski nav iespējams tos kontroles uzraudzības pasākumus veikt. Tas ir, jo garāks ir uzraudzības periods, jo vieglāk ir tātad visus šo te datus pielāgot tam kontroles brīdīm reizi gadā salīdzinājumā ar to, kas fiziski notiek dabā. Tātad, attiecīgi vasaras mēnešos vienkārši laists gaisā tiek siltums un ziemas mēnešos pēkšņi sāk strādāt ar 200 un 300 lietderības koeficientu, lai izpildītu vidējo to prasību. Tas tomēr neatbilst Direktīvas tam pamatmērķim... nu vides prasībām klimata neitralitātes mērķim.

A. Rodiņa.

Paldies.

Tātad jūsu ieskatā, ņemot vērā šo te atskaites periodu neatkarīgi no tā, vai ir ziema, pavasaris, vasara vai rudens, 75 procentu efektivitāte ir jāsasniedz vienmēr? Un to neietekmē Latvijas klimatiskie apstākļi?

R. Vītiņš.

Nu, jā... tur ir jāsalīdzina tas apstrīdēto normu regulējums salīdzinājumā ar to, kas ir šobrīd, nu, jā... tas tā kā ir tomēr mazlietiņ grozīts par labu šiem te komersantiem. Varbūt lielākā daļā gadījumu... tā pat varētu teikt.

Un attiecīgi par šiem „viens mēnesis”... nu... tas arī ir... labi, klimats tā ir viena lieta, bet jāņem tomēr vērā arī, ka tas valsts atbalsts tiek izmaksāts reizi mēnesī. Tātad obligātā iepirkuma ietvaros par pārdoto elektroenerģiju... komersants saņem reizi mēnesī šo te maksu. Un attiecīgi, ja tajā mēnesī neatbilst prasībām, potenciāli šīs te OI... obligātā iepirkuma tiesības tiek atņemtas un tad par šo te vienu mēnesi arī ir potenciāli ir risks ar nepamatoti, nelikumīgi izmaksāto valsts atbalstu salīdzinājumā ar visa gada periodu. Nu, tās pavisam citas naudas summas, piedziņas process... nu, tur ir... Tas tiešām ir tāds starpdisciplinārs jautājums, tas nav tāds klasisks vides vai tikai nu, nezinu, valsts atbalsta un enerģētikas jautājums. Jā, tas ir jāņem vērā arī.

A. Rodiņa.

Paldies.

Sakiet, lūdzu, vai Ministru kabinets normu, apstrīdēto normu, izstrādē vērtēja šo normu atbilstību atjaunojamo energoresursu tā saucamajai Direktīvai 2018/2001 6. panta pirmajai daļai, it īpaši ņemot vērā iesaistīto personu izteiktos iebildumus normu izstrādes procesā? Jo lietas materiālos arī ir virkne... tagad jau pieaicināto personu lietā izteiktie iebildumi pret apstrīdētajām normām tieši kontekstā ar šīs Direktīvas 6. panta pirmo daļu. Vai šim aspektam tika pievērsta uzmanība?

R. Vītiņš.

Nu, līdzko ir valsts atbalsta jautājumi... Jā, tad šiem te jautājumiem tiek pievērsta uzmanība, jo tomēr šeit ir skats līguma par Eiropas Savienības darbību 107. pants un 108. pants, ir obligātā iepirkuma tiesības, jā, ir valsts atbalsta jautājums ir. Nu par šo te projekta ekonomisko dzīvotspēju... Nu tas arī ir tāds jautājums, kas ir jāvērtē ar pašiem komersantiem un pašu komersantu sākotnējo tādu vēlmi veidot savu saimniecisko darbību tikai balstoties uz valsts atbalsta maksājumiem, vai tomēr daļēji diversificēt savu saimniecisko darbību, savu komercdarbību un daļu tomēr virzīties... Labi, pieņemsim, ka viņi tikai enerģētikas nozarē strādā tur... jo, ja ir darīšana ar bioloģisko materiālu, tad, visticamāk, ka šie arī ir lauksaimnieki, ir saistīti ar lauksaimniecības nozari, bet nu tādiem komersantiem, kuri darbojas tikai ar enerģētikas nozari, tātad daļu tiek tomēr tirgū mēģināts pārdot un tad daļa tiek valsts atbalsta obligātā iepirkuma ietvaros... Un savukārt tiem komersantiem, kuri savu saimniecisko darbību ir pielāgojuši un balstījuši tikai uz valsts atbalstu, nu neuzskatām, ka šādiem te projektiem būtu jānodrošina ekonomiskā dzīvotspēja kopumā, jo tiem komersantiem, kuri, tomēr, tā kā ņem vērā arī elektroenerģijas un vispār enerģijas cenu izmaiņas, šādiem te komersantiem šis te valsts atbalsts arī, iespējams, vairs pat nav nepieciešams... Un vispār valsts atbalsta būtība jau ir nevis vienkārši tikai veidot kaut kādus sociālistiskus uzņēmumus, bet tomēr pabalstīt, mazlietiņ palīdzēt, nevis pilnībā nest viņus. Tāpēc šajā aspektā uzskatām, ka ir nodrošināta atbilstība AR Direktīvas 6. panta pirmajam punktam.

A. Laviņš.

Labi. Paldies. Turpinām ar tiesnešu jautājumiem.

Vārds tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Jā, paldies. Es vēl paturpināšu Rodiņas kundzes jautājumu un kaut kur nedaudz pārklāšies. Bet man tāds konkrēts jautājums: vai Ministru kabineta pārstāvis uzskata, ka jaunieviestās prasības ir samērīgas un reāli izpildāmas? Jo šodien mēs te dzirdējām no pieteikuma iesniedzējām vairākus argumentus, ka tas reāli nav izpildāms, līdz ar to arī nav samērīgs.

Vienu aspektu vai pat vairākus aspektus Rodiņas kundze jums jau izjautāja. Un konkrēti, pieņemsim, ja mēs skatāmies uz pieteikuma iesniedzēju norādīto vienu no apsvērumiem, proti, ka noteikumu Nr. 560 28. punktā ietvertā prasība nodrošināt noteiktus lietderīgus siltumenerģijas rādītājus mēneša periodā neesot reāli izpildāma Latvijas klimatiskajos apstākļos sezonālās temperatūras dēļ. Tas ir viens piemērs.

Nākamais piemērs, ja es pareizi sapratu Saeimas pārstāvi. Proti, Saeimas pārstāvis ir norādījis, ka pieteicēji jau faktiski elektroenerģiju ražoja koģenerācijā. Tajā

pašā laikā pieteikuma iesniedzēji norāda, ka, lai atbilstu jaunajām prasībām un lai saņemtu attiecīgo valsts atbalstu, bija nepieciešams jauns... proti, pielāgot iekārtas, lai varētu izpildīt šīs prasības. Un attiecīgi gada griezumā daudziem tas nebija izdevies vai vispār nebija... pat vairāk kā gada griezumā, iespējams.

Līdz ar to paliekam pie pirmā jautājuma virsjautājuma — vai tas, kas ir iekļauts šobrīd Ministru kabineta noteikumos jeb apstrīdētajās normās, ir samērīgs un reāli izpildāms? Paldies.

R. Vītiņš.

Ja, Ministru kabinets uzskata, ka godprātīgs komersants varēja izpildīt attiecīgi jaunās prasības, jo, jau kā tika norādīts Ministru kabineta paskaidrojumos šajā tiesas sēdē, tomēr attiecīgās prasības tomēr ir vēsturiski ieviestas jau diezgan sen. Nu, tur var skatīties jau hronoloģiski 2004. gads, 2012. gads, 2016. gads, 2018. gads, un tad tālāk varam iet jau tikt līdz 2021. gada 1. janvārim. Nu, tad tomēr arī uzskatām, ka šādi te stratēģiski domājoši komersanti tomēr jau savlaicīgi stratēģiski tomēr veic regulāras investīcijas, nu šajā gadījumā elektrostacijās, lai jau mērķtiecīgi virzītos uz energoefektivitātes un vides prasību noteikumu ievērošanu, nevis atliek, kā parasti, visu līdz pēdējam brīdim un tad, kad pienāk tie pēdējie mēneši, tad mēģina saraut vai pielāgoties pēdējā brīdī prasībām un ka tad tas vairs nav tik vienkārši izdarāms. Tā kā šajā gadījumā tas ir savlaicīgums, kas ir galvenais un tomēr arī sekošana līdzī arī citiem normatīviem aktiem, jo, kā mēs zinām, apstrīdētās normas nav vienīgās normas, kas attiecas un kas regulē elektrostaciju darbību. Viena lieta.

Otra lieta, par sezonālītātes raksturu. Nu, tad ir tas jautājums, vai tiešām tās ir koģenerācijas elektrostācijas, kuras karstos vasaras mēnešos nevis mēģina saražot un pārdot elektroenerģiju un siltumenerģiju, tā vietā tomēr vienkārši.... Nu, labi elektroenerģiju pārdod, bet siltumu laiž gaisā. Nu, tāpēc mēs neuzskatām tās tīri par koģenerācijas stacijām normatīvo aktu izpratnē. Tāpēc tā nu... nevaram tā gluži piekrist pieteicēju viedoklim.

I. Kucina.

Paldies. Jā.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, man viens jautājums Ministru kabineta pārstāvim. Jūs sniedzāt atbildes uz iepriekš uzdotajiem jautājumiem un es tikai vēlējos pārliecināties, ka es esmu pareizi sapratis jūsu pozīciju.

Šobrīd ir spēkā, es saprotu, tā kārtība, ka no 1. aprīļa līdz 31. oktobrim ne vairāk kā 20 procenti un no 1. novembra līdz 31. martam ne vairāk kā 40 procenti. Tā ir šobrīd spēkā? Mans jautājums: saki, lūdzu, vai šis risinājums nav tāds, kas ļauj sasniegt šos pašus mērķus, bet mazāk ierobežojot ražotāju tiesības? Un vai šis risinājums pastāvēja jeb radās tikai, teiksim, tikai pirms mēneša vai diviem, jeb arī pastāvēja visu laiku?

R. Vītiņš.

Nu, mēģinot salīdzināt abus risinājumus, tad norādām, ka šis te risinājums tā kā varētu arī vairāk atbilst sezonālītes raksturam, klimatiskajiem apstākļiem, kā izskatās pēc datumiem, kas ir minēti 21 6.1. apakšpunktā. Bet par to, vai šo varētu viennozīmīgi uzskatīt par tādu, kas mazāk ierobežotu godprātīgu elektroenerģijas ražotāju, kas tā kā vēlas saņemt obligātā iepirkuma tiesības un turpmāk turpināt saņemt šo te valsts atbalstu, nu nevaram viennozīmīgi piekrist šādam apgalvojumam, jo arī paši pieteicēju pārstāvji, šķiet, arī teica savās atbildēs, ka joprojām viņi tā kā tiek ierobežoti un tāpat arī, ka nederot viņiem šis te risinājums. Tāpēc tā tik viennozīmīgi arī nevarēs...

G. Kusiņš.

Bet jautājums bija... Tātad, mums ir leģitīmie mērķi. Tad šos leģitīmos mērķus var sasniegt ar dažādiem līdzekļiem. Un par atbilstošu Satversmei var tikt atzīts tikai tāds līdzeklis... kad situācijā, kad nav citu, kas ļauj sasniegt to pašu mērķi tikpat efektīvi, bet kas mazāk ierobežo ražotāju tiesības. Šobrīd ir norādīts šāds izkārtojums. Mans jautājums ir, vai tik tiešām šāds izkārtojums nebija tehniski iespējams jau sākotnēji? Jo manā skatījumā, vismaz pirmsšķietami, tas izskatās labvēlīgāks, jo vairs nav jāuzskaita pa mēnešiem, bet ir ņemta vērā, kā jūs teicāt, sezonālīte.

R. Vītiņš.

Nu, jā. Šim te apgalvojumam, protams, piekrītam, jā, ka tas ir labvēlīgāks ražotājam, tātad mazāk ierobežo ražotājus. Nu tad no šī te aspekta... jā... tas ir labvēlīgāks ražotājiem.

G. Kusiņš.

Saki, lūdzu, ja varētu būt vēl labvēlīgāks ražotājiem? Un vai vēl labvēlīgāks tad neļautu sasniegt šos pašus mērķus tādā pašā kvalitātē?

R. Vītiņš.

Nu, nē. Vēl labvēlīgāks nevarētu būt, jo pie vēl labvēlīgāka risinājuma tas ir gada ietvaros 75 procenti... nu, tā kā to minēja arī pieteicēja pārstāvis, vai vispār atsakoties no lietderīgās siltumenerģijas izmantošanas mēs nevaram šādu te vēl labvēlīgāku variantu pieļaut, jo tādā gadījumā netiek jau vairākkārtēji pieminētie klimata mērķi sasniegti. Tātad ir siltuma laišana gaisā... nu tur..

G. Kusiņš

Labi, paldies. Skaidrs.

A. Laviņš.

Paldies. Turpinām ar jautājumiem.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Jaurītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Jā, paldies. Man ir jautājums... mani samulsināja tas, kā jūs teicāt, ka nu ja viņi laiž kaut kādu laiku to siltumu gaisā, ka tātad nav tā koģenerācijas stacija. Bet... Nu, tā kā es sapratu jūs skatāties arī no Eiropas Savienības tiesību viedokļa. Bet vai tā tiešām varētu skatīties, ja, piemēram, blakus ir liela, liela siltumnīca, kurai vasarā nevajag to siltumu un tad viņa laiž tajā gaisā, bet to visu pārējo laiku, arī pat jau augustā, ja ir augusts tāds aukstāks? Tā kā... nu, jā... jūs sapratāt manu jautājumu. Paldies.

R. Vītiņš.

Es vēlos tātad precizēt, jā, ka ir koģenerācijas stacijas šaurākā un plašākā nozīmē, ir koģenerācijas stacijas pēc valsts atbalsta regulējuma izpratnē, koģenerācijas stacijas pēc tehnoloģijas jeb plašākā izpratnē tātad... Nu pēc konteksta saprotot, ka tā ir koģenerācijas stacija joprojām, bet siltums netiek izmantots lietderīgi šādā gadījumā.

J. Briede.

Nu, labi.

Un tad vēl viens man jautājums. Pieteicēju pārstāvji tā kā ir vēlējušies, lai Satversmes tiesa vērstos Eiropas Savienības tiesā, lai uzdotu jautājumus par... nu, ne tieši vēlējušies, bet viņi tā kā runāja šodien par to, uzdotu jautājumus par, acīmredzot, Direktīvas interpretāciju. Vai jums ir kāds ieskats par šo te, vai vajadzētu vērsties? Un, ja vajadzētu, tad ar kādiem jautājumiem? Paldies.

R. Vītiņš.

Nu, Ministru kabineta ieskatā pieminēto Direktīvu, tas ir Atjaunojamo energoresursu Direktīva 2018/2001, 2012/2027, nu, varbūt arī vēl kāda cita Direktīva, bet kas ir kopumā vērstas uz vides aizsardzības prasību klimata neitralitātes mērķu sasniegšanu, energoefektivitāti... Nu, mēs neuzskatām, ka šīs te Direktīvas pašas par sevi nebūtu skaidras, nebūtu precīzas, vai ka kādam nebūtu pašsaprotami, ka uz to mērķiem ir jāsasniedz. Tas, ka ir informatīvā atsauce uz attiecīga... minētajām direktīvām Elektroenerģijas tirgus likumā, nu, tas arī ir fakts, jā. Tā kā pie šādiem aspektiem Ministru kabinets uzskata, ka nebūtu nepieciešamība vērsties konkrētajā lietā Eiropas Savienības tiesā.

A. Laviņš.

Paldies.

Vēl ir daži jautājumi kolēģei tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā, paldies.

Es visu laiku domāju par jūsu sniegto atbildi, kur jūs salīdzinājāt iepriekš noteikto efektivitāti — 70 procentu sliekšni ar 75 procentu elektrostacijas efektivitāti, kas ir tagad spēkā esošais regulējums un kas ir apstrīdēts Satversmes tiesai. Sakiet, lūdzu, precizitātes un skrupulozitātes dēļ, vai šos procentus var salīdzināt? Vai neatšķiras tas, kā mēs nonākam līdz šiem procentiem? Jo jūs teicāt, ka šie 5 procenti jau nav ļoti liela atšķirība rūpīgam saimniekam. Vai es ne tā kaut ko sapratu? Vai jūs varētu precizēt? Vai tiešām var salīdzināt šo 70 procentu efektivitāti, kas bija atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 262 noteikti un tagad šo te 75 procentu elektrostacijas efektivitāti... Vai tie soļi, kā mēs nonākam līdz šiem procentiem, tomēr būtiski neatšķiras?

R. Vītiņš.

Jā, nu, protams, tas ir fakts, ka 70 procenti ir mazāk nekā 75 procenti. Jā, veidojas aritmētiska starpība 5 procenti. Bet nu šeit tomēr ir jānorāda uz tādu prasību, kas jau bija savlaicīgi, jau vēsturiski ietverta, jau energoefektivitātes Direktīvā 2012/27 un šī te atsauce uz 262. noteikumu 109. punktu, tas bija tā kā vairāk vērsts vēsturiskā tiesību normu iztulkošanas metodes ietvaros, ka tas jau bija prasība jau ar 2018. gada 10. aprīli. Tātad tā prasība jau lēnām, mērķtiecīgi, bet jau virzījās jau uz 2021. gada 1. janvāri. Un pie kam šie te... un attiecīgi jau tas komersants, kurš jau būtu spējīgs jau ar 2020. gada 1. janvāri 70 procentus...nu, jau tā kā šo te sliekšni sasniegt arī uz 2021. gadu pakāpeniski ejot, laiku pa laikam, veicot investīcijas savā elektrostacijā, arī varētu virzīties jau uz šiem te 75 procentiem, kā ir minēts attiecīgajā šajā te mūsu apstrīdētajā normā, jā. Tāpēc šī te pakāpeniskā virzība caur 70 procentiem 2018. gada 10. aprīļa grozījumiem bija jau kā tāds priekšvēstnesis jau 75 procentiem jau tai redakcijai, kas tika pieņemta 2020. gada 2. septembrī.

A. Rodiņa.

Jā, paldies.

Tātad jūs teicāt, ka šīs te prasības ir obligātas no 2018. gada, tad, kad tika grozīti šie te Ministru kabineta noteikumi Nr. 262. Vai tā es pareizi jūs sapratu? Tātad obligāta prasība efektīvai vai tātad lietderīgai siltumenerģijas izmantošanai no šī te 2018. gada?

R. Vītiņš.

Tātad 262. noteikumu grozījumi pieņemti 2018. gada 10. aprīlī, tie ir MK noteikumi Nr. 215. Ar šiem te 215. noteikumiem 262. noteikumi tika papildināti ar 59.¹ punktu un ar 109. punktu. Un tad tālākās jau ir atsauces uz šo te punktu regulējumu.

A. Rodiņa.

Tātad līdz šim brīdim Ministru kabineta ieskatā obligāta prasība efektīvi izmantot siltumu nepastāvēja? Vēl vienreiz precizēju.

R. Vītiņš.

Jā. Tātad vēlamies precizēt, ka līdz 2018. gada 10. aprīļa grozījumiem MK noteikumos Nr. 262, kas ir tieši... Jā, nebija šāda prasījuma.

A. Rodiņa.

Es esmu nedaudz samulsusi, jo tas īsti nesaskan ar Būvniecības valsts kontroles biroja sniegto viedokli, bet, paldies par jūsu viedokli.

Tātad, vēl vienreiz. No 2018. gada ir tikai obligāta prasība, kas ir ieviesta ar šiem te grozījumiem, ar kuriem ir ieviests 59.¹ pants un 109. punkts. Labi. Paldies.

Sakiet, lūdzu tad... vai apstrīdēto normu izstrādē tika ņemts vērā, ka, būvējot šādas te atjaunojamo energoresursu koģenerācijas stacijas, ir jāievēro princips būvēt tās tālāk no pilsētām? Jo viens no kritērijiem šajos 262. noteikumos bija izejvielu atrašanās vieta, kas nepārsniedz 50 kilometrus. Sakiet, lūdzu, vai ieviešot šo te tiesisko regulējumu, kas tagad paredz lietderīgi izmantot siltumenerģiju, vienlaikus ir iespējams izpildīt šo te prasību par izejvielu pieejamību, respektīvi, kas nepārsniedz šos te 50 kilometrus, un arī nodrošināt, ka ir iespējams izmantot šo te saražoto siltumenerģiju efektīvi, kā tiek norādīts, piemēram, rodot iespēju pieslēgties pie šīm te stacijām, nu, teiksim, ar atbilstošām caurulēm un novadīt šo siltumu pašvaldību iedzīvotājiem? Vai vienlaikus ir iespējams izpildīt šīs te prasības? Paldies.

R. Vītiņš.

Jā, nu, tātad šeit ir tomēr jāņem vērā arī Latvijas ģeogrāfiskais stāvoklis, izvietojums, ka Latvija nav tomēr pati lielākā, pēc teritorijas, valsts. Tā kā arī šī te 50 kilometru prasība, nu, tā tīri uz kartes skatoties, meklējot attālumus starp to apdzīvoto vietu, kur potenciāli varētu būt enerģijas pircēji vai arī otrs variants, ražotne, kas atrodas ārpus pilsētas... bet kas atrodas tuvumā šai te elektrostacijai. Tā kā saprātīgs komersants, kurš tā kā stratēģiski vēlas izveidot savu saimniecisko darbību, varēja nodrošināt attiecīgās prasības izpildi. Un, tā kā, no šī te aspekta mēs, tā kā, neredzam problēmu. Jā, uz kartes paskatoties, jā, šo te prasību varēja izpildīt, jā.

Un par šo te BVKB viedokli. Jā, BVKB vienkārši, papildus, tā kā, vēlējās precizēt tiesai, ka tas tā kā bija papildus punkts dod. Attiecīgi efektīva siltumenerģijas izmantošana, šiem te attiecīgajiem komersantiem, kuri apņemas izmantot lietderīgi...

A. Rodiņa.

Paldies par jūsu viedokli.

Un vēl es gribēju precizēt par šo pārejas periodu. Ir zināms tāpat šis te laika rāmis, kad stājās spēkā apstrīdētās likuma normas, kad stājās spēkā 560. Ministru kabineta noteikumi, proti, līdz jauno šo prasību izpildei visiem komersantiem bija doti nepilni četri mēneši. Neiet runa vispārīgi par efektīvas siltumenerģijas izmantošanu, bet ir runa par to, vai Ministru kabineta ieskatā tieši šīs specifiskās prasības, kas tomēr ir palielinātas prasības salīdzinot ar iepriekšējo regulējumu, komersanti varēja sagatavoties to ieviešanai, izpildei pilnā apmērā tā, kā tas bija iecerēts šajos trīsarpus mēnešos? Paldies.

R. Vītiņš.

Nu jā, par šiem te trīsarpus mēnešiem, nu, tīri hronoloģiski mēs tomēr norādām uz attiecīgās prasības jau vēsturisko izcelsmi, vēsturisko gaitu, ka šāda attiecīgā lietderīgās siltumenerģijas izmantošanas prasība jau parādījās iepriekšējos tiesību aktos jau sākot no Elektroenerģijas tirgus likuma sākotnējās redakcijas, jau kā tika minēts, jau laika gaitā. Tā kā komersants, kurš savlaicīgi un godprātīgi seko līdzī aktualitātēm normatīvajos aktos un attiecīgi iespējām un tendencēm enerģētikas nozarē, varēja jau pielāgoties attiecīgajām prasībām. Jā. Varēja, tas...

A. Laviņš.

Jā, paldies, es pārtraukšu. Atbildi sapratām. Jau bija regulējums iepriekš, no kura šādu prasību varēja izsecināt. Ejam uz priekšu!

Vai vēl ir citi jautājumi? Nebūs?

Lūdzu, vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Arturam Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Man būtu vienkārši tāds faktu jautājums. Ja Ministru kabineta pārstāvim ir statistika vai informācija attiecībā uz šīm prasībām par 75 procentu siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu. Cik no komersantiem vasaras mēnešos varēja to izpildīt un cik, teiksim, nevarēja. Vai jums ir šāda informācija?

R. Vītiņš.

Jā, diemžēl Ministru kabineta rīcībā šādas informācijas nav, jo ir jau iepriekš minēts, ka tomēr Būvniecības valsts kontroles birojs ir iestāde, kas nodarbojas ar šo te prasības uzraudzības ieviešanu. Tā kā attiecīgo kolēģu rīcībā varētu būt šādas atziņas.

A. Kučs.

Tad jūs īsti nevarat pateikt, kā viņas reāli strādāja, kā viņas ietekmēja konkrētos komersantus? Tātad jums nav šādas informācijas, tad konkrēti būvniecības uzraugošai institūcijai tas būtu jāprasa, ja?

R. Vītiņš.

Jā, šai te uzraudzības institūcijai.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Tiesnešu jautājumi ir izsmelti.

Lūdzu pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem, vai būs jautājumi Ministru kabineta pārstāvim? Un aicinu neuzdot tos jautājumus, kas jau ir izskanējuši un jautājumi ir bijuši ļoti daudz.

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa. Jā, centīsimies neatkārtoties un būt cik nu iespējams lakoniski.

Pieteicēji vēlējās precizēt tieši par šīs te prasības obligāto raksturu. No tikko veiktās vārdu apmaiņas starp jums un tiesnesi Rodiņu sapratām, ka jūsu ieskatā obligāta prasība tika noteikta tikai ar grozījumiem noteikumos Nr. 262 2018. gadā. Nu, lai arī tas nesaskan ar jūsu viedokli, kas tika pausts atbildes rakstā, proti, ka šī te prasība attiecas arī uz noteikumiem Nr. 198 un 503, šajā visā sakarā vēlējāmie uzdot tādu precizējošu jautājumu, vai uz pieteicējiem attiecās Direktīvas 2004/8 noteikumi, kā tie sākotnēji tika ieviesti Latvijas tiesību sistēmā?

R. Vītiņš.

Tā. Tur ir jānošķir divas lietas. Viena lieta ir lietderīgā siltumenerģijas izmantošana un otra lieta jau ir šie te attiecīgie 75 procenti lietderīgā siltumenerģijas izmantošana. Tātad 75 procenti lietderīgās siltumenerģijas izmantošana mēnesī, jā, tas tika ieviests ar apstrīdētajām tiesību normām. Savukārt vēsturiski jau ļoti senā, jau 2004/8 Direktīvā attiecīgā prasība jau tika ietverta un tagad mēs skatāmies Elektroenerģijas tirgus likuma informatīvās atsauces un informatīvā atsauce ir Elektroenerģijas tirgus likuma informatīvā atsauce Nr. 3. Tas jau ir šajā te redakcijā... paskatīsimies, vai viņa pat jau sākotnējā...tā kā, ja ir informatīvā atsauce jau... jā, sākotnējā redakcijā, kas tika pieņemta 2005. gada 5. maijā, stājās spēkā 2005. gada 8. jūnijā, un tā jau būtu attiecināma arī uz pieteicējiem.

T. Krūmiņš.

Paldies. Tad precizējošs jautājums. Ja jūsu ieskatā tikko norādīto iemeslu dēļ tā būtu attiecināma arī uz pieteicējiem, kādēļ šī te prasība tad netika ieviesta atjaunojamo energoresursu stacijām piemērojamajā regulējumā, kas bija Ministru kabineta noteikumi Nr. 503, 198 un tikai kā brīvprātīgs kvalitātes vērtēšanas kritērijs parādījās tikai Ministru kabineta noteikumos Nr. 262.

R. Vītiņš.

Jā, tad vēlējos precizēt... par šo te 12., tas ir Energoefektivitātes direktīvu 2012/27 un ir Elektroenerģijas tirgus likuma 2016. gada grozījumi par informatīvās atsaucēs 7. punkts. Jā, tad šī te būs tā atbilde, ka uz pieteicējiem ir attiecināma Energoefektivitātes direktīvas prasība, kas jau tika pieņemta 2012. gada 25. oktobrī un uz kuru informatīvā atsauce tika iekļauta Elektroenerģijas tirgus likumā informatīvā atsauce 7. punkts. Jā, ar šiem te Elektroenerģētika tirgus likuma 2016. gada grozījumiem.

T. Krūmiņš.

Labi. Liels paldies jums.

Informatīvā atsauce tikai uz attiecīgu direktīvu pati par sevi nenozīmē attiecīgās direktīvas tiesību principa ieviešanu nacionālajā regulējumā. Direktīvas, kā mēs zinām, nav tieši piemērojamas nacionālajā līmenī. Jautājums tad, kas tad ir tās tiesību normas tieši 2016. gadā, kas paredzēja lietderīgu siltumenerģijas izmantošanu tieši atjaunojamo energoresursu stacijām.

R. Vītiņš.

Jā, tāpat šī te pati pēdējā spēkā esošā direktīva, kas ir attiecināma uz pieteicējiem, tas ir, Atjaunojamo energoresursu direktīva, tas ir 2018/2001. Jā, tad šī te ir direktīvas prasības, kas ir attiecināmas uz pieteicēju un tās ir attiecīgi jāievēro.

A. Laviņš.

Jā, atbilde ir sniegta plašāk. Jūs minējāt konkrētas normas. Atbilde ir „visa direktīva”. Turpinām.

T. Krūmiņš.

Paldies jums liels. Atbildi mēs pieņemsim.

Vēlētos jautāt vēl tieši par šiem te 70 procentiem. Mēs dzirdējām arī viedoklī par šo te starpību 70 vai 75 procenti. Pieteicēji Eiropas Savienības regulējumā nebija spējīgi atrast atsauci uz 70 procentu atzīmi gan Koģenerācijas direktīvā 2004/8, gan pēc tam vēlāk Energoefektivitātes direktīvā ir atsauces uz efektivitāti 75 un 80 procentu apmērā.

Vai Ministru kabinets varētu paskaidrot pamatojumu tieši 70 procentu efektivitātes noteikšanai, grozot Ministru kabineta noteikumus Nr. 260.2?

A. Laviņš.

Lūdzu, tāpat konkrēts jautājums. Precīzs sliekšnis ir noteikts. Kāds tam bija pamatojums?

R. Vītiņš.

Nu, tas ir pamatojums, lai nodrošinātu pakāpenisku pāreju uz 75 procentiem.

A. Laviņš.

Paldies. Pakāpeniska pāreja uz nākamo sliekšni. Turpinām!

T. Krūmiņš.

Paldies.

Jautājumi par leģitīmajiem mērķiem. Ministru kabineta atbildes rakstā tie ir vārds vārdā identiski, kā Saeimas atbildes rakstā, tad tādi paši jautājumi varbūt arī jums tieši par Ministru kabineta apstrīdēto normu leģitīmajiem mērķiem. Kā tieši apstrīdētās normas novērš valsts atbalsta nepamatotu saņemšanu?

R. Vītiņš

Nu, tā atbilde varētu būt līdzīga, kā Saeimas viedoklim šajā jautājumā un tad jau pirmais ir lietderīga siltumenerģijas izmantošana ir tās attiecīgi pārdošana ekonomiski pamatotam pieprasījumam nevis laišana gaisā. Nākamais ir, nu, tāpat arī tur atkal jāiet pēc kārtas ir, ka viens mēnesis ir, lai pielāgotu valsts atbalsta perioda izmaksas šim te izmaksas periodam. Nākamais ir nodrošinātu kontroles uzraudzības pasākumus. Un tad attiecīgi, lai nodrošinātu patērētājiem iespēju saņemt elektroenerģiju par saprātīgām cenām bez nepamatotiem sadārdzinājumiem un attiecīgi gala rezultātā, jā, novērst arī šo te nepamatoto un nelikumīgo valsts atbalsta izmantošanu.

A. Laviņš.

Lūdzu!

T. Krūmiņš.

Paldies. Ar jūsu atļauju, tad vēl viens precizējošs jautājums... Kā... (nav ieslēgts mikrofons)

R. Vītiņš.

Nu, pirmām kārtām, ņemot vērā Saeimas doto deleģējumu valsts Elektroenerģijas tirgus likumā 31.³ panta trešajā daļā un tālāk Ministru kabinets jau

nodrošina uzraudzības kontroles mehānismu attiecīgās lietderīgās siltumenerģijas izmantošanas prasību nodrošināšanai. Un tas jau tika minēts iepriekš, ka gadījumā, ja netiek izpildīti lietderības koeficienta prasības jeb šie te normatīvi, nu, tad attiecīgi arī netiek gala rezultātā arī sasniegts sabiedrības labklājības nodrošināšanas mērķis, ne tikai ekonomiskais mērķis saņemt to elektrību par saprātīgām cenām, bet arī dzīvot tīrā un zaļā vidē.

A. Laviņš.

Paldies. Atbilde bija sniegta.

Lūdzu! Vai vēl ir kāds jautājums?

T. Krūmiņš.

Paldies. Jā, godātā tiesa, būs vēl pāris jautājumi.

A. Laviņš.

Lūdzu!

T. Krūmiņš.

Jautājums par alternatīvajiem līdzekļiem. Dzirdējām arī vārdu apmaiņu saistībā ar šobrīd spēkā esošo MK noteikumu 560 versiju un to 21.6. punktu, kur šobrīd jau atkal ir ietverts šis te pašpatēriņa mehānisms. Jautājums: vai pieņemot tieši apstrīdētās normas Ministru kabinets tieši izvērtēja kādus citus alternatīvus līdzekļus, kas šos te leģitīmos mērķus sasniegtu tikpat efektīvi?

A. Laviņš.

Man šķiet, ka šo jautājumu uzdeva mans kolēģis tiesnesis Gunārs Kusiņš. Ar ko atšķiras jūsu jautājums? Bija jautājums par to, vai varēja pat ar vēl mazāk ierobežojošiem līdzekļiem, uz ko atbilde bija, ka nē, nevarēja, jo nenasniegtu klimata neitralitātes un vides aizsardzības mērķus. Bet pirms tam bija jautājums, vai vispār ir un atbilde bija, ka tomēr varētu būt. Vai šeit jūsu jautājumā ir kāda atšķirīga dimensija no tā? Jo es aicināju tomēr neatkārtoties. Mēs visu dienu esam veltījuši praktiski ap un šiem jautājumiem.

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa! Nebūs papildinošu komentāru tieši attiecībā uz šo te jautājumu aspektu.

A. Laviņš.

Jā, bet varbūt ir citi vēl jautājumi, kas nav izskanējuši?

T. Krūmiņš.

Paldies. Es varbūt došu mikrofonu savam kolēģim Laurim Liepam un tad, ja būs vēl tāda nepieciešamība, tad atgriezīšos pie papildu jautājumiem. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Turpinām!

L. Liepa.

Godātā tiesa! Trīs ļoti precīzi jautājumi.

Godātais Ministru kabineta pārstāvis norādīja - stratēģiski domājoši investori... komersanti savlaicīgi investēja. Pieņemot apstrīdētās normas konkrēti Kabineta noteikumus Nr. 560, vai Ministru kabinets ņēma vērā un vispār bija informēts par to, cik ir nepieciešams investēt, lai izpildītu jaunās prasības, kas bija stingrākas komersantam, salīdzinoši ar agrāko regulējumu?

R. Vītiņš.

Ministru kabineta rīcībā nevarēja būt nemaz precīzu datu, jo šie te visi ir komercnoslēpuma dati un neviens komersants neatklātu šādus te datus trešajām personām. Viens aspekts.

Otrs aspekts, ka tomēr tas ir atkarīgs no atsevišķām elektrostacijām, to veidiem, tehnoloģiskajiem procesiem, tā kā nu tur tā viennozīmīgi nevarēja šādu informāciju zināt.

L. Liepa.

Bet tātad arī netikāt prasījuši šādu informāciju?

R. Vītiņš.

Nē, šādi skaitļi, cipari gan prasīti netika.

L. Liepa.

Paldies.

Sakiet, lūdzu, ko jūs iesakāt darīt pieteicējiem ar siltumenerģiju jūlijā?

R. Vītiņš.

Nu, paši pieteicēji vislabāk zina, ko darīt ar šo te siltumenerģiju. Konkrētais Ministru kabineta pārstāvis nav siltumenerģijas uzņēmuma tehniskais direktors vai tamlīdzīga tehniska persona. Nu, viena lieta.

Otra lieta, nu, kam var siltumenerģiju izmantot... nu... karstā ūdens uzsildīšanai, citiem ražošanas procesiem, citiem komersantiem varbūt kādiem ir nepieciešams tuvējās ražotnēs dažādu izstrādājumu izgatavošanai, kokapstrādē, pārtikas produktu ražošanā. Nu, tas ir tā... tā mēs varam nebeidzami runāt.

L. Liepa.

Paldies. Un kur jūs ieteiktu likt siltumu Vaiņodes stacijai?

R. Vītiņš.

Nevarēšu komentēt, jo nav manā rīcībā šādu, nezinu, ģeogrāfiski lokāli dati...

A. Laviņš.

Es pieņemu... es pieņemu jūsu atbildi attiecībā uz jautājumu, kur likt siltumu Vaiņodes stacijai. Turpinām!

L. Liepa.

Jā, jo Vaiņodes stacijai nav, kur viņu likt. Un mums te tikko bija kompetents viedoklis par Latvijas ģeogrāfiju. Paldies.

Godātā tiesa! Mums ir vēl viens jautājums.

M. Pelšs.

Godātā tiesa, jā varbūt paturpinot nedaudz stāstu par to Vaiņodes staciju... Tā situācija tur ir tāda, ka tur ir blakus cūku ferma un viņiem, lūk, šis te aspekts, ko Rodiņas kundze jau uzdeva par to, vai to varēja praktiski izpildīt vai nevarēja praktiski izpildīt. Tātad šī te stacija pārstrādā lielu daudzumu cūku mēslus un viņi iztērē visu šo savu saražoto siltumu šim pašpatēriņam. Līdz ar to viņiem efektīvais siltums, ko pārdot uz malu, pat ja tāds komersants atrastos, vienkārši nav.

Tad ir jautājums, lūk, kādas ir idejas Ministru kabinetam, ko darīt šādā gadījumā?

Un otrs ir... varbūt otrs tāds precizējošs jautājums... Es sapratu, ka vispār nodarboties ar biogāzi, tā ir tāda diezgan liela ķēpa, tā bija kļūda šiem uzņēmumiem, jo daudz labāk bija iepirkt dabasgāzi un pārstrādāt viņu siltumenerģijā un elektroenerģijā un dabasgāzes stacijām ir jautājums, kā viņām tika ņemts vērā šī kurināmā iegūšanas enerģija. Vai dabasgāzes ieguvē tika ņemta vērā enerģija, kas tika iztērēta tās ieguvei.

A. Laviņš.

Jā... līdzīgs jautājums jau tika uzdots, bet dosim iespēju Ministru kabineta pārstāvim atbildēt. Bet tas, ko es saklausīju iepriekš sniegtajā atbildē uz šādu jautājumu, ka ir jāņem vērā pašam komersantam stratēģija visupirms, kā viņš savu uzņēmējdarbību vai saimniecisko darbību veiks, kurā vietā izvietos, kur būs pieejami dažādi resursi, dažādi patērētāji. Tā kā tur es saklausīju to atbildi, bet jautājums bija samērā konkrēts, un, kā jau es teicu, es došu iespēju Ministru kabineta pārstāvim, ja ir vēl kāds aspekts, ko piebilst, varat piebilst atbildē.

R. Vītiņš.

Tā Ministru kabineta iesaiste... un vispār Ministru kabineta noteikumu piemērošanas jautājums jau ir saistīts ar valsts atbalstu jeb ar to obligāto iepirkuma tiesību saņemšanu. Un līdzko komersants rīkojas ārpus valsts atbalsta jomas, tā ir paša komersanta brīva izvēle. Jā, tas ir paša komersanta biznesa plāns, biznesa lēmums.

A. Laviņš.

Jā, es saprotu, ka jautājumi ir izsmelti.

Lietas dalībnieki ir uzklasīti un mēs varam pāriet pie pieaicināto personu uzklasīšanas.

Tātad šobrīd piecu minūšu tehniska rakstura pauze. Pārtraukums. Pēc tās turpināsim ar Ekonomikas ministrijas pārstāvja uzklasīšanu.

Pārtraukums uz piecām minūtēm.

(Pārtraukums.)

A. Laviņš.

Ekonomikas ministriju pārstāv Juridiskā departamenta direktors Kaspars Lore. Personas apliecinātais dokuments un pilnvarojums ir pārbaudīti?

A. Ziemele.

Pārbaudīti.

A. Laviņš.

Pārbaudīti.

Lores kungs, lūdzu, jums tiek dots vārds paust viedokli... jā, mēģiniet galvenos apsvērumus no sevis, nepieturoties varbūt... nelasot no papīra tādā ziņā... lūdzu...

K. Lore.

Jā, paldies, sapratu.

Varbūt sāksim ar to, ka attiecībā uz paskaidrojuma viedokļa sniegšanu, kas ir no Ekonomikas ministrijas puses, tad Ekonomikas ministrija jau minēja, ka viņa pievienojas Ministru kabineta sniegtajam paskaidrojumam attiecībā uz šo lietu, it sevišķi, ņemot vērā faktu, ka paskaidrojumu gatavoja pati Ekonomikas ministrija un Ekonomikas ministrija ir tā, kas gatavoja visu argumentāciju attiecībā uz šo lietu. Tā kā, laikam, nepārstāstīšu šos te argumentus un varbūt es pieturēšos pie galvenajām lietām un atziņām, kas varētu noderēt tiesai, izlemjot šo lietu.

Varbūt tā lieta pirmā, pie kuras mums ir jāpieturas un ar ko mums ir jāsāk, ir tas, kāpēc šādi atbalsta veida tika izveidoti un kāpēc šādi, teiksim tā... veidojumi vai procesi tika sākti.

Šajā gadījumā tā, protams, ir Eiropas direktīvas un šajā gadījumā jāsaka... jau daudzkārt piesauktās direktīvas, kas attiecas gan uz... es saīsināti varbūt varu runāt... AERu un koģenerācijas lietderīgu darbību, attiecīgi tad šajā gadījumā runa ir par direktīvu, kas attiecas uz AERu 2009/28/EK un tāpat jaunāko Direktīvu 2018/2001. Un attiecībā uz koģenerācijas darbību ir 2004/8/EK un jaunākā direktīva 2012/27.

Pirmais laikam jāsaka, ka tās abas direktīvas ietilpst kaut kādā zināmā vienā tvērumā tiesību, kas attiecas uz atjaunojamajiem tāpat uz vidi, uz atjaunojamajiem elektroenerģijas ražošanu, neatkarību un jāskata faktiski visa lieta šajā te tvērumā, jo viņa kaut kādā veidā veido sinerģiju, līdzīgi kā nacionālo tiesību akti, tomēr viņi nepastāv atsevišķi kosmosā un viņi kaut kādā veidā viens ar otru sadarbojas un viena otru papildina. Sauksim tā.

Un ja skatās no tāda viedokļa, tad arī, protams, tika izveidoti šie te divi atbalsta mehānismi, kas attiecas uz koģenerāciju un atjaunojamajiem energoresursiem. Tātad elektroenerģijas ražošana no AERiem tā saucamajiem, un šajā gadījumā šie te abi divi veidi, kā tika sniegti atbalsti, uzsvars ir uz „atbalsts”, ir veidoti viens otru papildinot. Arī tajā skaitā, ja runājam par šo te nošķirtību, ko pieteicējs runā, ka AERi ir viens process un tāpat atbalsts, kas sniegts koģenerācijas stacijām, ir otrs process. Tas tā nav. Šie procesi viens otru papildina un jebkurā gadījumā jāsaka, ka šajos divos atbalsta veidos arī pieteicēji varēja izvēlēties jebkuru no šiem te atbalsta veidiem un pieteikties. Piemēram, ja mēs minam, viena no pieteicējiem ir tāda stacija „AD Biogāzes stacija”, kas sākotnēji bija pieteikusies uz atbalstu koģenerācijā un viņiem arī piešķīra atļauju un, saprotot, ka strādājot ar šāda veida resursiem un šādā veidā ražojot, tātad koģenerācijas veidā ražojot elektroenerģiju, izdevīgāk viņiem ir doties un pāriet uz AER atbalsta veidu. Un šādējādi pusgadu vēlāk jau šī te konkrētā persona atteicās no atbalsta koģenerācijas sadaļā un pieteicās AER sadaļā.

Tā kā tur ir kaut kāda sinerģija... un tiesa tāpat ir uztvērusi diezgan precīzi, ka nav nekādā veidā AERs atdalīts, nu tā ļoti stingri, no koģenerācijas. Koģenerācija vienkārši ir veids, kādā veidā mēs iegūstam elektroenerģiju. Tur tikai... šajā gadījumā AERs lietā ir un atbalsta veidos ir noteikti veidi kā jūs dabūjat šos te resursus, uz kā pamata tad ražojat elektroenerģiju, kur, piemēram, nav gāze.

Skatoties... tad attiecībā par to... kas šos abas lietas... šos abus atbalsta veidus vieno, ir tas, ka veids, kādā veidā valsts ir gatava sniegt atbalstu šiem te abiem ražošanas veida uzņēmumiem un šajā gadījumā tas viņus vieno, tas ir obligātais iepirkums. Tātad caur elektroenerģiju sniegt šo te atbalstu. Atbalsts nenozīmē, ka tā ir kvalifikācijas pazīme vai tas ir obligāts gala nosacījums, kam mēs sekojam līdz. Tas ir veids tikai, kā mēs šo te naudu... jo valsts apzinās, ka pie tās situācijas, kāda bija, kad uzsākti šie te atbalsta veidi, ir nepieciešams valsts līdzdalība un palīdzība, lai uzsāktu biznesu un turpinātu biznesu. Jo atbalsts atkal nav mūžīgs. Atbalsts nav domāts īsam periodam, tikai tādā periodam, kas... un viņš nav plānots tādā veidā, ka kamēr atbalsts ir, tikmēr

tas komersants strādā un pēc šī atbalsta veida komersants aiziet... Atbalsts ir palīdzība komersantam uzsākt un sākt strādāt. Un ir jau kaut kāds brīdis, pēc kura šis atbalsts zūd un pēc kura komersantam ir jāmaksā strādāt tirgū ar tirgus cenām un strādāt atbilstoši tiem nosacījumiem, kādiem ir uzņēmies un uzsācis šo te darbu. Tā kā atbalsts ir instruments. Atbalsts nav nosacījums kaut kādu lietu piešķiršanai un vēlmei un tas nav arī mērķis nekādā veidā.

Mērķis, šajā gadījumā. Mērķis ir tāpat palielināt... Tāpat ir divas lietas faktiski, ja tā skatāties attiecībā uz šiem atbalstu veidiem: palielināt elektroenerģijas izstrādi, it sevišķi, no AER tāpat atjaunojamajiem energoresursiem, un izmantot lietderīgi iegūto siltumenerģiju. Jo faktiski, ja mēs atkal atgriezīamies pie tās Eiropas Savienības dimensijas, svarīgākais jau ir, kā tu to resursu izmanto, cik tu lietderīgi viņu izmanto, kur tu viņu izmanto. Šajā gadījumā svarīgākais bija, ko var iegūt no tā visa un tie divi „lielie vaļi” tā saucami — ir elektroenerģija un siltums.

Atkal jāatzīst problēma ir procesā... nu atkal jāsaprot un jāņem vērā darba to pieteicēju vai tās lielās kopienas sadaļā, ka viņi tomēr... ar viņu rīcību tika valsts izprovocēta pārprocesēt un tāpat sākt kontrolēt dažādas lietas, jo sākotnēji kaut kādā veidā valsts uzticējās, ka ražotājs, šajā gadījumā šī te kopiena, kas ražo no koģenerācijas šo atbalstāmo elektroenerģiju un siltumenerģiju nav atbalstāmais, es atvainojos, no AERiem, ka viņi kaut kādā veidā pašregulēsies un pats sapratīs, ka ir kaut kādi spēles noteikumi, uz kuriem ir jāstrādā. Piemēram, saražojot elektroenerģiju, jūs nenododat simtprocentīgā apmērā, ko jūs saražojat. Jūs kaut kādu daļu, un to likumdevējs jau sākotnēji pat noteica, visdrīzāk patērējat, lai saražotu šo elektroenerģiju. No pieteicēju puses, pat diezgan klaji, sniedzot pārskatus Ekonomikas ministrijai, uzrādījās situācijas, ka patērētājiem elektroenerģija tiek nodota pilnā apmērā, savukārt savam patēriņam tiek pirktā lētāka elektrība jau no tāpat elektroenerģijas pārdevēja. Tādējādi faktiski kaut kādā veidā šī kopiena eskalēja tāpat sabiedrības nepatiku pret šādām te stacijām atbalstu, un eskalēja to, kad ir pārregulācija kaut kādās lietās. Tas ir jāsaprot tas konteksts vēsturiskais, kāpēc tā veidojas. Un neuzticība šiem te tajā skaitā pieteicējiem jāsaprot, atvainojos par tiešumu, ka nevar būt uzvaru... un nevar uzticēties šiem te uzņēmējiem uz vārda, visām lietām ir jāseko - tiešā veidā uz pirkstiem. Tāpēc tādā veidā veidojas kaut kāda pārregulācija un mēs iekrītam, laikam, kaut kādā veidā jāatzīst otrā grāvī, no kura mēģinām tā kā saprast, kur tad ir tas vidusceļš. Bet tas nav nekas jauns. Tas nav tikai par šo jautājumu. Tas arī ir par nodokļiem, tas arī ir par citiem atbalstiem, tas ir par citām lietām, kur valsts kaut kādā veidā panāk pretī, kaut ko dod un sabiedrība dod pretī un grib arī saņemt kaut ko arī pretī. Bet godīgi. Un tādā ziņā, protams, šis kaut kādā veidā radīja to procesu un varbūt tās normas, kas varbūt pieteicējam arī rada problēmas nākotnē darboties... varbūt godprātīgi darboties... un realizēt tos mērķus, kāpēc tās stacija ir būvēta un kam tad viņa ir domāta.

Tā kā kopumā varu teikt, tur nevar kaut kā atraut šos te jautājumus pilnīgi no vēsturiskā konteksta, no mērķa, to sākotnējā, no tā, kas ir OIK, kā tas tika dalīts un kāpēc... Laikam viena lieta, ko es arī vēl nepateicu, kāpēc AERs un koģenerācija un vēl tur viena lieta ir būtiski svarīga un atšķirās, ir tas, ka AERs atbalsta veidiem, ja jūs paskatītos, ir lielāks atbalsta apmērs par saražoto elektroenerģiju saražoto. Savukārt koģenerācijai nav. Jūs manus kolēģus, es varu saukt savus kolēģus, tāpēc, ka viņi ir mani kolēģi, tirdījāt par to jautājumu, kāpēc koģenerācijas stacijām nav tādas tik stingras... jo tur vienkāršāk ir kaut kā saražot, tur tādi bija tie komentāri... Tā atbilde ir gaužām vienkārša: par to maksā vairāk. Par to maksājam mēs visvairāk.

Lūk! Tā kā tādā ziņā sistēma ir pārregulēta, piekrītam. Sistēma, bet sabiedrība prasīja no mums. Sabiedrība maksā par to visu mums.

Bet ko es gribēju teikt... šis regulējums ir dinamisks, tāds dzīvs, mēs esam visu laiku uz diskusijām ar šajā gadījumā gan ar nevalstiskajām organizācijām, kas pārstāv šos te ražotājus, gan ar sabiedrību... pieprasījuma reaģējumu kaut kādā veidā... Visdrīzāk jāsaka... un to arī laikam pierāda, ka tomēr šis te pēdējā regulācija, tajā skaitā pēc 2022. gada... neatceros, kurš aprīlis vai marts... grozījumiem attiecībā par to... ka lietderīgajā siltumenerģijā tiek ieskaitīta arī siltumenerģija, kas tiek izmantota izejvielu sagatavošanai. Manuprāt, ka šajā brīdī var teikt, ka normas ir sasniegušas tādu vidus, teiksim, balansu starp sabiedrības interesēm un pieteicēju interesēm.

Kopumā es laikam esmu pateicis to, ko nepateica gan pieteicējs, gan atbildētājs, ja ir kādi jautājumi, esmu gatavs atbildēt.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies Ekonomikas ministrijas pārstāvim.

Vai tiesnešiem būs jautājumi? Jā. Lūdzu, jautājumus uzdos tiesnese Anita Rodiņa.

A. Rodiņa.

Jā, paldies par jūsu ļoti strukturēto viedokli.

Sakiet, lūdzu... jūs tiešām norādījāt, ka ir notikusi, ja tā varētu teikt, nevis taisna, varbūt, iešana pa ceļu, bet labākā risinājuma meklēšana, nosauksim to tā. Bet sakiet lūdzu, vai meklējot šo labāko risinājumu nav sanācis tā, ka biogāzes stacijas ir visneizdevīgākā situācijā, jo izejvielu ražošana ir iekļauta vienotā tehnoloģiskā ciklā, kā mēs sapratām no Ministru kabineta pārstāvja, tai skaitā, teiktā un arī sniegtajām atbildēm tiesai, ko mums sniedza gan Ministru kabinets, gan BVK rakstveidā? Paldies.

K. Lore.

Laikam jau grūti būtu atbildēt uz šo te jautājumu tā viennozīmīgi, jo ir dažādas stacijas ar dažādiem tehnoloģiskajiem risinājumiem, kā viņas ražo to enerģiju.

Visdrīzāk, ja tā objektīvi skatās, ka vajadzēja laikum tomēr to vienoto tehnoloģisko ciklu noteikt ar kaut kādām zināmām atrunām attiecībā par konkrētajām stacijām, jo viņas kaut kādā veidā nevar likt tādā vienā lielā rāmī. Un, laikum, tur mēs atkal esam aizgājuši bišķiņ neceļos. Tādā ziņā Ministru kabinets mēģina tā ka labot šo kļūdu šo 2022. gada Ministru kabineta noteikumiem un grozījumiem 560. noteikumos.

A. Rodiņa.

Tad jūs principā pieļaujat, ka tiešām bija nepieciešams noteikt izņēmumus no vienotā tehnoloģiskā ciklā un Ministru kabineta 560. noteikumu grozījumi ir pēc būtības tas alternatīvais risinājums, ar kuru varētu sasniegt leģitīmo mērķi mazāk ierobežojot tiesības

K. Lore.

Jā.

Es laikum te piebildīšu. Visdrīzāk jau runa ir par... nu, kas vienmēr tā notiek... kad ir praksē, kad tiek piemērotas normas un tiek konstatēts defekts. Un defekts ir jāmēģina labot. Un ja, tomēr, likumdevējs ir devis kaut kādu pilnvaras apmēru koriģēt šo te terminu, tad es teiktu, ka mēs to esam izmantojuši un pieņēmuši pareizo risinājumu.

A. Rodiņa.

Paldies.

Attiecībā uz pieņemtā tiesiskā regulējuma un tagad apstrīdētā tiesiskā regulējuma saskanību ar Eiropas Savienības mums jau pieminētajām direktīvām. Sakiet, lūdzu, kādēļ valsts izvēlējās tad noteikt šīs te stingrākās prasības attiecībā uz šīm te atjaunojamo energoresursu stacijām nekā tas ir noteikts direktīvā 2012/27/ES? Proti, es domāju par tā saucamajām maza apjoma elektrostacijām un vecajām elektrostacijām, uz kurām direktīva nepaģēr obligāti noteikt šīs te efektivitātes prasības. Kāpēc valsts izvēlējās nepieļaut, piemēram, šādus te izņēmumus, ko pieļauj direktīva pēc būtības? Vai tā arī ir tā labākā risinājuma meklēšana? To labāko ceļu meklēšana? Vai tas ir apzināts solis?

K. Lore.

Kā es jau iepriekš minēju, tad, pirmkārt, jau tas, protams, bija sabiedrības spiediens uz pārvaldi un pārvalde nevar nereaģēt uz sabiedrības vēlmi. Skaidrs, ka sabiedrība pieprasīja kaut kādā veidā regulēt un skatīties līdz šīm te stacijām, tajā skaitā skatoties, vai tiek sasniegts zināms mērķis. Ja iepriekš bija paļaušanās uz to, ka siltuma... lietderīgā siltuma enerģētika ir kā blakus produkts, kas ir ļoti lietderīgs, lai viņu izmantotu kaut kam tādām vajadzīgām, par ko var nopelnīt starp citu, tad mēs redzējām, ka tā sistēma nestrādā un tomēr ir jāmēģina noregulēt šo te jautājumu.

Laikam atkal ir jāmet akmens otrajai pusei, kad otrā puse atkal aizgāja pilnīgi citā galējībā, kur nevis viņa mēģināja atrast kaut kādu kompromisu un dot kaut kādu tādu saprātīgu ciparu attiecībā uz ko varētu diskutēt un pierādīt ar skaitļiem, bet viņa globāli... pa lielam ģenerāli iebilda, ka šāda te prasība tiek noteikta. Nu, pie šādas situācijas visdrīzāk valdība izšķīrās... nu, tā samērīgi nolikt visām stacijām... Ja jūs ņemat vērā tās vecās stacijas... Ko nozīmē vecās stacijas? Visas, vairāk vai mazāk, ir vienā laikā ir būvētas un palaistas. Varbūt varēja kaut kādā runā runāt par, kā jau es teicu, par tiem tehniskajiem risinājumiem, dažādām šīm te prasībām, bet pie šādas situācijas, kad nozare nostājas vienā pusē ar tādu diezgan striktu nostāju, ka neprasa no mums šādu jautājumu un sabiedrība pieprasa sasniegt mērķus, redzēt rezultātu - lētāku siltumenerģiju, lētāku elektrību, vairāk elektrības saražot uz vietas, tad, protams, pārvalde mēģina atrast... pati atrast, to pareizo ciparu vai skaitli vai to kompromisu, kādu tad noteikt šajos noteikumos.

Nu, tāda laikam ir tā atbilde no manas puses.

A. Rodiņa.

Vai es pareizi tad arī saprotu, ka pāreja no gada efektivitātes ir atbilstoša formula, kā mēs zinām kā rēķina efektivitāti pēc Ministru kabineta noteikumiem 262 un pāreja uz šo te mēneša efektivitātes aprēķinu, teiksim tā, ar atbilstošu formulu, ko mēs arī ļoti labi zinām, notika nu tāda vienkārši sabiedrības vēlmes, sabiedrības spiediena apmierināšanai, vai tur ir kādi lietderības un juridiskie argumenti, kādēļ notika pāreja no gada uz mēnesi?

K. Lore.

Nē, nu varbūt juridiski ir... tāpēc, ka juridiski pieļauj tādu iespēju noteikt šādas papildu prasības. Un kā jau arī Direktīva pieļauj iespēju noteikt stingrākas prasības un to mēs arī tā kā runājām.

Jā, visdrīzāk... laikam atkal jāatgriežas pie tā, ja viss ir tik labi, tad priekš kam atgriezties pie šiem jautājumiem, ja viņi paši par sevi strādā. Ja nav kaut kas labi, tad, protams, pārvalde ir priekš tā domāta, lai rastu risinājumu un atrastu to kompromisu tajā visā jautājumā. Un sabiedrība... jā, nu tur nav ko slēpt... tas bija spiediens, tas bija... tie notikumi, kas varbūt nepamatoti tiek piesaukti, kas radīja problēmas dažiem lielajiem uzņēmumiem un kāpēc sabiedrība pieprasīja... Un dažādas citas lietas, tajā skaitā, mānīšanās, tajā skaitā tiešām krāpšanās attiecībā uz šādiem staciju veidošanu, piemēram, arī biogāzei... Nu, ko tur slēpt, nav pierādīts, bet ir bijušas tādas aizdomas, ka ne tikai tiek dedzināta biogāze, bet dabas gāze, vai arī jebkāda cita gāze, kas tie piegādāta, kas netiek ražota kā biogāze. Tā kā tur arī bija kaut kādi visādi... Un pamatojoties uz šādām aizdomām arī, protams, radīja šādu sistēmu, kas rezultējās tajos 2018. gada nosacījumos.

A. Rodiņa.

Jā, paldies.

Tiešām, lai taupītu laiku, neatkārtotos, jo es saprotu, ka jūsu pozīcija saskan ar Ministru kabineta pozīciju, to jūs arī norādīt savā kā pieaicinātās personas viedoklī. Man tikai viens tāds precizējošs jautājums: cik liela nozīme Latvijas klimata mērķu sasniegšanā ir biogāzes ražošanai?

K. Lore.

Man būs grūti laikam atbildēt... Nu, teiksim, tā... no tāda statistikas viedokļa šis te apjoms nav liels. Jo atjaunojamo energoresursu lielākā daļa, tas nav noslēpums, tiek saražots hidroelektrostacijās un visdrīzāk arī nākotnē tas būs lielākais apjoms, kas perspektīvā tas būs vējš un saule. Tā kā uz šobrīdi jāsaka, ka tā būs nosacīti maza.

Bet ir jāatzīst, ir vēl viens faktors, nav tikai elektroenerģijas ražošana, ir vides sakārtošana un vides jautājumi. Tātad atkritumu savākšana un izmantošana kā resurss, kas tiek izmantots elektroenerģijas ražošanā un siltumenerģijas ražošanā. Paldies.

A. Rodiņa.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Labprāt, pavaicātu jūsu komentāru... to, dzirdējām tiesas sēdē. Pieteikuma iesniedzēju pārstāvis norādot uz to, ka, iespējams, ir pārkāpts tiesiskās paļāvības princips, tostarp minēja šo gadījumu saistībā ar elektroenerģijas staciju, kas ir Vaiņodē.

Pēc tiem noteikumiem, kad tika piedāvāts valsts atbalsts uz tobrīdi ražot elektroenerģiju ar atjaunojamiem resursiem, neesot bijusi šī prasība par siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu. Un uzņēmējs šo ir ņēmis vērā un atbildot, lūk, varbūt, reflektējot drīzāk uz to, ko Ministru kabineta pārstāvis minēja, ka ir jāņem vērā stratēģija, resursu pieejamība, patērētāju esība, šos apstākļus ņemot vērā, lūk, izvēlējās elektroenerģijas staciju uzbūvēt Vaiņodē, pie nosacījuma, ka nav obligāts priekšnoteikums lietderīgi izmantot šajā ražošanas procesā radušos siltumu, un ar laiku šīs prasības tiek mainītas pieprasot šo radušos siltumenerģiju izmantot lietderīgi. Un tad ir tas aspekts, ko mēs dzirdējām tiesas sēdē, bet kur likt šim uzņēmējam Vaiņodē šo siltumu jūnijā un jūlijā. Jo jūs prasāt... jūs, tādā ziņā, valsts prasa, piedošānu par šādu apzīmējumu, tātad valsts ar noteikumiem prasa noteiktajos mēnešos arī būt pietiekami efektīviem attiecībā uz siltumenerģijas izlietošanu.

Kā jūs šo varētu komentēt par tiesiskās paļāvības principa pārkāpšanu vai iespējamo pārkāpšanu? Saprotams mans jautājums.

K. Lore.

Jā. Pirmais laikam mans komentārs, tas nozīmē, ka citos mēnešos ir kur nodot šo lietderīgo siltumenerģiju.

Varbūt tā pirmā lieta ir tāda, kad sistēma nekad, ja jūs skatītos arī noteikumus, kas ir izdoti pirms tam, nekādi neatteicās no tā, ka varbūt šajā procesā tiek saražota siltumenerģija un šī siltumenerģija tiek efektīvi izmantota. To arī prasa noteikumi, kas, pirmkārt, startējot šiem te komersantiem tika vērtēts un doti punkti un viņa kaut kādā veidā apliecināja, ka viņi kaut kur izmantos un tāad viņiem plāns bija. Otrā lieta ir tas, ka viņiem vajadzēja atskaitīties un sniegt informāciju par to, kā un kur viņa tiek izmantota. Tā kā tādā ziņā valsts nekādā ziņā nedeva ziņu komersantam, ka jūs tikai ražojat elektrību un pārējo siltumu laižat, kur jūs gribat. No tāda skatpunkta skatoties, komersantam pašam ir jāapzinās kaut kādā veidā tie komerciālie riski, ko mēs vienmēr piesaucam, kad valsts nav tāds pats labākais partneris tādā ziņā, ka viņš kaut kādā brīdī var mainīt... nu, pie atbalsta un to tas ir zināms visiem... pamainīt arī spēles noteikumus atkarībā no mērķiem sasniedzamajiem, tas nekad nevar būt mūžīgi.

Tā kā pirmā atbilde ir, ko es saklausīju, Vaiņodes stacijai ir, kur nodot siltumenerģiju citos mēnešos. Es nezinu apstākļus, nepraset man, kur ģeogrāf... Vaiņode, apmēram es zinu, kur atrodas, bet nezinu, kur ir stacija. Jo Skultes arī ir divas... Skulte ir tur jūrā un Skulte ir pie lidostas.

Otra lieta ir... tāad valsts nekad nav devusi ziņu, ka būs savādāk, ka šāda siltumenerģija netiks nodota kaut kam citam.

Un trešā lieta, laikam, ko es varētu vēl piebilst bez tā, ko es minēju, ka varbūt varētu izskatīt konkrēti pa konkrētām kategorijām, pārskatīt šos te nosacījumus. Norma nestrādā lineāri... es atvainojos, vertikāli, tas ir attiecībā uz katru komersantu individuāli. Norma tomēr attiecas vairāk vispār skatā uz situāciju nozarē.

Tā kā noteikumi neparedz un nav paredzēts katrai stacijai sava norma un savas prasības.

A. Laviņš.

Paldies par sniegto viedokli.

Tiesneši, vai būs jautājumi Ekonomikas ministrijas pārstāvim? Lūdzu, vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā, man ir viens jautājums saistībā ar šiem pieminētajiem jau Kabineta noteikumiem Nr. 177, kas bija.

Sakiet, lūdzu, vai ņemot vērā to, ka acīmredzot jūs esat bijis arī vismaz informēts, ja ne klāt pie šo noteikumu izstrādāšanas... Šobrīd noteikumos ir 21.6.1. punkts, kas paredz ņemt vērā šo sezonālītāti. Sakiet, lūdzu, vai pie šo noteikumu spēkā

stāšanās noteikšanas netika apspriests variants, ka dot tiem atpakaļ vērstu spēku un tādējādi panākt to, ko jūs tagad teicāt, ka ir panākts balanss?

K. Lore.

Varbūt netipiski no manas puses, bet es iesāksu šo atbildi ar to, ka man ļoti žēl, ka man nav kolēģa no enerģētikas bloka pārstāvja, mums ir iztrūkums cilvēkos. Un pirms apkures sezonas, pirmsvēlēšanu sezona, kas nozīmē, ka cilvēki ir nodarbināti ar kaut kādām citām lietām. Tā kā es godīgi teikšu, ka neesmu bijis pie apspriedes, šādu jautājumu apspriedes. Jebkurā gadījumā, ko es apskatīju, tātad materiālus, kas ir pieejami, šādi jautājums netika apspriests. Iespējams, kā jau es saku, ka kolēģi varētu kaut ko vairāk pastāstīt šajā jautājumā.

G. Kusiņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Tātad tiesnešiem citu jautājumu nav.

Dosim iespēju pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem uzdot jautājumus Ekonomikas ministrijas pārstāvim, ja tādi ir. Lūdzu!

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa!

No manas puses vismaz viens precizējošs jautājums. Tik tikko kā jūs paudāt viedokli, ka esam sasnieguši tādas divas galējības, proti, ka nozare arī pieņemot Ministru kabineta 560. noteikumus ir strikti iestājusies vienā pusē un kategoriski iebildusi pret šādu prasību ieviešanu kā tādu.

Lietas materiālos pieteicēju pieteikumam ir atrodama arī Latvijas Biogāzes asociācijas 2020. gada 27. augusta vēstule Ekonomikas ministrijai tajā skaitā, tas ir lietas materiālos 2. sējums 103. līdz 116. lapaspuse.

Un šajā te vēstulē, kurā citastarpā tiek izteikti iebildumi attiecībā uz gaidāmo normu, kas paredzētu siltumenerģijas lietderīgumu izmantošanu, tieši atjaunojamo energoresursu stacijām, nu šis te nozares pārstāvis, Latvijas Biogāzes asociācija, piedāvā arī alternatīvu, proti, nenostājās strikti vienā pusē un kategoriski neiebilst, ka šo prasību nevajadzētu nemaz. Un šī alternatīva ir atstāta tās prasības, kādas tās ir, proti, 70 procentu apmērā gada griezumā, ņemot vērā arī pašpatēriņu.

Tad jautājums, jā, kāpēc šī te alternatīva netika izsvērta, vai arī, ja tika izsvērta, tad kāpēc tai redakcijai, kādā tika pieņemtas apstrīdētās normas, tika dota priekšroka salīdzinājumā ar to, kā to redzēja kā alternatīvu Latvijas Biogāzes asociācija? Paldies.

K. Lore.

Varbūt sāksim ar to, ka laikam šis viedoklis un viedokļa atšķirība un to kraso viedokļu atšķirība vairāk runa bija par 2018. gadu, kad ieviesa 70 procentu šo te prasību par lietderīgo siltumenerģiju, nevis par 2020. gadu. Tad, laikam, tā pirmā precizējums bija no manas puses komentārs.

Otrā lieta ir tas, kad, ja mēs skatāmies to vēsturi, tad 2018. gadā arī bija ieviesta norma, kas paredzēja, kad pirmais solis ir 70 un otrais solis ir 90 procenti. Tas ir daudz, daudz vairāk. Un tādā ziņā, protams, taisot jaunus noteikumus, nozare tika uzklusīta un tika atrasts kompromiss. Jo ne vienmēr katra puse ir... ja visas puses ir neapmierinātas, tas nozīmē, ka tas ir tas labāks risinājums atrasts. Tātad šajā gadījumā, ka tas risinājums ir, ka ir 75 procenti, kas atbilst faktiski koģenerācijas staciju... prasībām par koģenerācijas stacijām. Un ja skatās vēl to 2022. gada papildinājumu attiecībā uz to, ka pie lietderīgās var tikt pieskaitīta šī siltumenerģija, kas tiek izmantota izejvielu sagatavošanai, mūsdiā, šīs te prasības ir jāvienādo un nekādā veidā nav pretrunas ne ekonomiskās pretrunas, ne tiesiskās pretrunas attiecībā uz to, ka mēs varam atrast un realizēt šo 75 procentu prasību par lietderīgo siltumenerģiju. Kopā, protams, ar 2022. gada grozījumiem.

T. Krūmiņš.

Paldies. Tad vēl viens precizējošs jautājums. Balstoties uz to, ko jūs tikko minējāt.

Ja siltumenerģija, ko izmanto izejvielu uzsildīšanai, ņēma vērā brīdī, kad ieviesa šo te prasību 2018. gadā un arī to ņem vērā šobrīd. Tad kāpēc brīdī, kad Ministru kabineta noteikumos Nr. 560 pieņēma šo te aspektu neņēma vērā? ????????

K. Lore.

Laikam šobrīd man būs grūti atbildēt, kāpēc netika integrēts, ka šāda vajadzība ir... Bet nu tā kļūda ir konstatēta un labota. Un es laikam nevarēšu atbildēt. Jo tiešām 2018. gadā bija anotācijā paskaidrots, tajā skaitā sniegta informācija, ka lietderīgā siltumenerģija citastarpā ir tāda enerģija, kas tiek ražota sagatavojot izejvielas.

T. Krūmiņš.

Un tad vēl no manas puses pēdējais precizējums ir tieši par šo te laika tvērumu, kurā tiek rēķināta šī te efektivitāte. 2018. gada grozījumos tas saskan arī ar direktīvās norādīto, ka tiek rēķināts gada griezumā šī te efektivitāte, lai gan atšķiras procenti nezināmu iemeslu dēļ, bet vismaz gada griezumā sakrīt un ir jautājums, kāpēc šobrīd šī te efektivitāte tiek rēķināta mēneša nevis gada ietvaros?

K. Lore.

Laikam atbilde ir tajā visā, ka... Tas laikam cieši saistīts ar jautājumu par atbalsta sniegšanu, kas tiek sniegts katru mēnesi, jo, ja jūs skatāties elektroenerģiju, tad šis atbalsts arī tiek reizi mēnesī sniegts un tiek pārbaudīta šo te nosacījumu izpilde attiecībā uz to, kāda elektroenerģija tiek nodota. Un visdrīzāk šis nosacījums... nevis visdrīzāk, bet tā ir, ka šis nosacījums ir pieskaņots šim mēneša ciklam un šim atbalsta... sniegtajam atbalstam, jo tur viena problēma maza veidojas tajā, ka, ja mēs ņemam to gada ciklu, un pēc gada cikla konteksta tiek konstatēts, ka stacija neatbilst tiem kritērijiem, kuriem vajadzētu sniegt atbalstu, faktiski iestājas situācija, kad, es pat teiktu negatīv.. sliktāka situācija, kad tātad atbalsta sniedzējam ir jāatgūst atbalsts pilnā apmērā ar procentiem, un šajā gadījumā, mūsaprāt, šie ir daudz saprātīgāki nosacījumi, ko dod tātad, kā kontrolēt un kas ir par labu komersantam, lai viņš varētu tātad rēķināties ar to, kāds atbalsts tiks sniegts un ka viņam jebkurā brīdī nevar būt tā, kad šo atbalstu atņem un prasa atpakaļ samaksāt to atbalstu. Tas ir vairāk kontekstā ar šo mēneša griezumam, kas ir elektroenerģijas atbalsta kontekstā es tā varētu teikt.

T. Krūmiņš.

Paldies.

Godātā tiesa, ar jūsu atļauju varbūt vēl viens precizējošs jautājums.

Tad kāpēc 2018. gada Ministru kabineta noteikumos Nr. 262 tajos izdarītajos grozījumos šī te prasība tika noteikta gada griezumā, jo arī tur norēķinu periods, tāpat kā šobrīd, bija noteikts ik mēnesi. Bet šo te noteikumu 109. punkts tieši paredzēja, ka 70 procentu efektivitātes prasība jāsasniedz ir laika nogrieznī no 2020. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim. Vai tad tie paši apsvērumi, kas tika minēti tik tikko kā no jums, netika izsvērti arī brīdī, kad tika izdarīti šie te grozījumi Ministru kabineta Nr. 262. Un varbūt tāds jūsu viedoklis, ka tas sasaucās ar to, ka direktīva tieši paredz, ka tas aprēķins ir jādara gada nogrieznī nevis ikmēneša nogrieznī?

K. Lore.

Laikam jau arī tas, ko es arī sākumā teicu, kad tiesību sit... Teiksim tā kontroles visa sistēma, vai tas tiesiskais regulējums ir tāds dzīvs organisms, kurš tiek attīstīts un faktiski šajā laika periodā sāka veidoties jautājumi par atbalsta atgūšanu dažādās situācijās, kad tiek atņemtas atļaujas. Un ja pirmajā tajā, teiksim, posmā, sauksim to tā, kur tika pastiprināti sāktas uzraudzīt šīs te stacijas, atbalsts vēl netika sniegts un atbalsts vēl tikai kā plānojās... tad otrais vilnis, sauksim tā, kur stacijas tika pārvērtētas un vērtētas, vai viņas izpilda visus tos nosacījumus, tika jau pieņemti lēmumi uz stacijām, kam jau atbalsts ir izsniegts. Līdz ar to tas 2020. gada noteikumos paredzētais mēnesis ir pieskaņots tai faktiskajai situācijai, kāda ir izveidojusies, ka ir diezgan liela iespēja, ja būs jāvērsas pret komersantiem attiecībā par nepamatoti izsniegto atbalstu.

T. Krūmiņš.

Jā, paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vai Saeimas pārstāvim būs jautājumi?

H. Skarbnieks.

Nē, godātā tiesa. Paldies.

A. Laviņš.

Vai Ministru kabinetam būs jautājumi?

R. Vītiņš.

Nē, nebūs.

A. Laviņš.

Paldies Ekonomikas ministrijas pārstāvim par sniegto viedokli. Novēlēšu jums jauku vakaru! Paldies.

Tā, cienījamie lietas dalībnieki! Šodien ieplānotais darba apjoms ir paveikts. Esam uzklusījuši vienu no pieaicinātajām personām.

Ieskicēšu, kas ir ieplānots nākamajā tiesas sēdē.

Nākamā tiesas sēde, tās turpinājums, ir ieplānots pirmdien, 19. septembrī pulksten 10.00 un turpināsim ar pieaicināto personu uzklusīšanu — Zemkopības ministriju, Būvniecības valsts kontroles biroju un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju. Tā, lai ir skaidrs par tuvākajiem plāniem šajā tiesas sēdē.

Bet šobrīd izsludinu pārtraukumu līdz pirmdienas, 19. septembrim, pulksten 10.00.

Tiekamies tiesas sēdē šajā laikā!

(Pārtraukums.)